2023. XXXII. évfolyam, 2. szám

SZOLGATÁRS

baptista folyóirat

szolgatars.hu

Békesség a békétlenség idején

Első az egyenlők között?!

Hogyan küzdjünk a teológiai megerősítési torzítás ellen?

Így tartsd idősödő gyülekezeted fiatalon

A magyar baptisták helyzete a II. világháború után, belső és külső átalakulások

Tartalom

KORTÁRS IGEHIRDETŐK

Makra Zsolt Imre
Békesség a békétlenség idején 3

TEOLÓGIA

Tóth Krisztián
Első az egyenlők között?! 7

Rhyne Putman
Hogyan küzdjünk a teológiai megerősítési torzítás ellen? 10

James N. Anderson
Vannak válaszaink 13

Frederick Buechner
Boldogmondások 16

GYAKORLATI TEOLÓGIA

Dan Reiland
Így tartsd idősödő gyülekezeted fiatalon 18

Chuck Lawless
Túl hamar vagy túl későn elhagyni a gyülekezetet? 21

Rick Warren
Napi imádságok lelkipásztoroknak és gyülekezeti vezetőknek 24

BESZÁMOLÓ

Dr. Birkás-Ferreira Zsófia
Történelmi Emlékkonferencia 26

EGYHÁZTÖRTÉNELEM

Bacsó Benjámin
A magyar baptisták helyzete a II. világháború után, belső és külső átalakulások 29

KÖNYVAJÁNLÓK

Elhunyt korunk C. S. Lewis-a 39

Révész Szilvia
Szégyen helyett 45

Csiha Márton
Egy könyv vezetőknek 51

Az egység keresése 53

Az Ige tolmácsolása 56

Rövid könyvajánlók 58

A Szolgatárs folyóirat a **Magyarországi Baptista Egyház** kiadványa

Felelős szerkesztő: **Sinka Csaba**
Felelős kiadó: **Papp János** egyházelnök
Tördelőszerkesztő: **Sinka Csaba**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
1068 Budapest, Benczúr u. 31.
Telefon: 20-886-0410

www.szolgatars.hu
szolgatars@gmail.com
ISSN 1218-425X

A lap ára: 1250 Ft. Előfizethető a kiadóhivatalnál.

© Szolgatárs folyóirat

Makra Zsolt Imre

BÉKESSÉG A BÉKÉTLENSÉG IDEJÉN

Hogy érzed magad? Békesség van benned? Otthon minden rendben van, mindent elrendeztél, ami békességet ad? Vagy ott a másik opció, amely békétlenséget okoz? Otthon összevesztél a családtagoddal? Haragban vagytok? Úgy olvasod éppen ezt az írást? Ha igen ne szégyelld, mert a gonosz azt akarja elérni, hogy békétlenséggel éld az életedet. Ha a legutóbbi lelkiállapot jellemző rád éppen, akkor kérd Istent, hogy adjon békességet a szívedbe, és hogy kitudjatok békülni, akivel épp haragban vagy.

> *Haragudhattok, de ne vétkezzetek: a nap ne menjen le haragotokkal.* (Ef 4,26)

Haragudnod szabad, de mindig bocsáss meg vagy kérj bocsánatot.

Mert Isten nem haragra rendelt minket, hanem hogy elnyerjük az üdvösséget a mi Urunk Jézus Krisztus által. (1Thessz 9,5)

Hajlamosak vagyunk a haragtartásra, amely megbéníthatja az Istennel való kapcsolatunkat. Ne hagyjunk teret annak, hogy a harag csak sokasodjon bennünk.

> *Mert az ember haragja nem szolgálja Isten igazságát.* (Jak 1,20)

A harag az békétlenséget teremt, a béke pedig igazságot. Nagyon fontos, hogy békességben legyél, mert így tud megszólítani téged Isten.

„Neked milyen viharban van az életed? Milyen dolgoktól veszíted el a békességedet? Hogyan tudsz békés életet élni, ha békétlenség van?”

BÉKESSÉG

Milyen szép a „békesség” szó! A shalom héber szó, jelentése béke, harmónia, teljesség, egészség, jólét és nyugalom.

Békesség az ószövetségben

A békét is kifejező shalom szó rendkívül gazdag jelentéstartalmat hordoz, erre mutat az is, hogy jelentését a Biblia több, mint huszonöt különböző kifejezéssel fordítja. Az egyik leggazdagabb fogalom.

Jelentheti a béke fogalma két fél rendezett viszonyát is, így emberek, illetve embercsoportok egymás közötti, valamint Isten és az ember, Isten és Izrael viszonylatában is érthető.

> *Fordítsa feléd orcáját az Úr és adjon neked békességet.* (4Móz 6,26)

Békesség az Újszövetségben

Az evangéliumokban és a levelekben van a legtöbbször a békesség szó.

A béke kifejezés szerepel úgy, mint a háború ellentéte mint az emberi élet külső feltételeinek megléte, a zűrzavar ellentéte az emberek közötti egyetértés kifejezése ebben a vonatkozásban negatív értelemben is.

Jézus uralkodik a békétlenségben. Elindulnak a tanítványok túlsó partra. Jézus egész nap tanít és gyógyít. Elfárad és elalszik. A tanítványok pedig a vihar láttán kétségbe esnek és elveszítik a békességüket. Ami volt békességük az elmúlik azzal, hogy a körülményekre tekintenek. Az egy természetes emberi tulajdonság, ha azokra tekintesz. Tekinthetsz azokra, de ne ragadj le benne, mert ha leragadsz akkor a békességed el fog veszni. A tanítványok leragadtak benne és elveszítették. Rá voltak szorulva Jézusnak a hatalmára, függtek Jézustól. Felkeltik és egyetlen egy szót szól és lecsendesedik a tenger.

Neked milyen viharban van az életed? Milyen dolgoktól veszíted el a békességedet? Hogyan tudsz békés életet élni, ha békétlenség van?

MI AD BÉKESSÉGET?

Ha nem látod a kiutat a viharban, mert ködbe borult az út, akkor hívd segítségül Jézus Krisztus nevét, hogy legyen ura a helyzetnek. Menj oda hozzá, ahogy a tanítványok is odamentek és nem féltek megszólítani.

A tanítványok békétlensége

A tanítványok féltek és nem értették meg azt, hogy Jézus felfog támadni. Féltek a zsidóktól ezért bezárták az ajtókat. Jézus feltámadt és megjelenik a tanítványoknak. A békesség szót nagyon sokszor említi. Jézus azzal, hogy feltámadt megbékített Istennel minket.

> *Aznap, amikor beesteledett, a hét első napján, ott, ahol összegyűltek a tanítványok, bár a zsidóktól való félelem miatt az ajtók zárva voltak, eljött Jézus, megállt középen, és így szólt hozzájuk: Békesség nektek"* (Jn 20,19)
> *Jézus erre ismét ezt mondta nekik: „Békesség nektek! Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket.”* (Jn 20,21)
> *Bár az ajtók zárva voltak, bement Jézus, megállt középen, és ezt mondta: „Békesség nektek!”* (Jn 20,26)
> *Kegyelem és békesség adassék nektek bőségesen Istennek és a mi Urunknak, Jézusnak megismerésében.* (2Pt 1,2)

„Isten egy békés világot teremtett, de az ördög összekevert mindent."

HOGYAN VESZÍTHETJÜK EL BÉKESSÉGÜNKET?

A békességünket van, hogy elveszíthetjük.

A félelem által

Nagyon sokszor rosszul reagálunk dolgokra, amelyek megtörténtek. A körülmények befolyásolják a békességünket. Ha biztonságban vagyunk akkor békességet érzünk, de ez lehet hamis is. Bezárjuk a házunkat, autónkat, a bankba tesszük a pénzünket. Megvan mindenünk. Ezek biztonságot adnak és a biztonság békességet ad.

Nem fognak maradandó nyugalmat adni. Az emberek keresik a békét. Megakarják találni a lelkükben, azonban sokszor odáig vezet, hogy minden féle vallásba bele kezdenek és okkult dolgokba. Mert azt hiszik, hogy ezek békét adhatnak.

> *Mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.* (2 Tim 1,7)

Az ellenség által

Neked ki az ellenséged? Az ellenségünk az ördög, aki azt nézi, hogy tudja elvenni a békességünket, amelyet Isten adott. Az a célja, hogy békétlenség legyen mindenhol, annak örül. Ismerjük fel azt, amikor támad és ne engedjük be az életünkbe. Kérjük azt, hogy Isten munkálkodjon bennünk.

A bűn által

Az ember életébe bejött a bűn Ádám és Éva által. Ettek a fáról mert olyanok akartak lenni mint Isten, elhitték, hogy olyanok lehetnek. Miután ettek a fáról, szégyellték magukat és elrejtőztek. Ahogyan bejött a bűn a világba azáltal a békétlenség is. Minden összekeveredett. Isten egy békés világot teremtett, de az ördög összekevert mindent.

Békességünk feladása által

Az ember hajlamos önként feladni a békességét. Egyszerűen feladjuk. Jönnek a problémák békétlenek vagyunk önként átadjuk, és lemondunk arról. Mindig tartsd észben, hogy békességedet nem tudja elvenni senki és semmi, azt te magad adod fel csak rajtad áll. Te vagy az, aki feladod, csak te magad tudod azt visszszaszerezni is. Ne add fel, de ha feladnád, akkor Isten tud békességet adni neked.

Összpontosításunk félresiklása által

A gonosznak az a célja, hogy ne a lényegre figyeljünk, ne Jézus Krisztusra, hanem a bennünket körülvevő dolgokra. A körülményekre tekintsünk és akkor a békességünket el tudjuk veszíteni. Ha azokra tekintünk akkor lehet békétlenségünk, de ha Jézus Krisztusban vagyunk és úgy nézünk a körülményekre akkor békességünk lehet. Akkor mozdíthatatlanok lehetünk. A világot nem tudjuk megváltoztatni, de azt, hogy mi, hogyan állunk hozzá a dolgokhoz, azt igen.

MELYEK AZOK A TERÜLETEK, AHOL SZÜKSÉGÜNK VAN A BÉKESSÉGRE?

Békesség a családban

Nagyon fontos, hogy békesség legyen a családunkban. Egy férj és feleség akkor tud egységben lenni, ha békesség van közöttük. Legyünk a békességet munkálók a családunkban.

> *Ezt mondjátok neki: Békesség neked, békesség házad népének, békesség mindenednek!* (1Sám 25,6)
> *Legyen békesség falaidon belül, legyen boldogság palotáidban!* (Zsolt 122,7)

Békesség a gyülekezetben

A gyülekezet egy nagy család. Fontos a közösség. Egymás terhét kell hordozni. Örömökben és bánatban. A gonosz

„Egymást szeressük és legyünk békességben és bocsássunk meg.”

szereti a gyülekezetet támadni, azzal, hogy békétlenséget hoz. Nem szereti azokat a gyülekezeteket, ahol egység van, azt viszont igen ahol gyűlölet van és nincs szeretet. Minden gyülekezet ki van téve ennek. Ne engedjük be a gyülekezetünkbe, hanem zárjuk ki. Egymást szeressük és legyünk békességben és bocsássunk meg.

> *Igyekezzetek megtartani a Lélek egységét a békesség kötelékével.* (Ef 4,3)
> *Irgalom, békesség és szeretet adassék nektek bőségesen.* (Júd 1,2)

Békesség a munkahelyen

Világítanunk kell és sónak kell lennünk, de ez magunktól nem megy csak Isten békességével. Ha nincs só akkor ízetlen az étel, ízesítsük meg az embereket. A munkahelyen nagyon sokat vagyunk. Emberekkel vagyunk körbevéve, mindenféle emberekkel.

> *Legyen bennetek só, és éljetek békességben egymással!* (Mk 9,50)

Békesség a világban

Jézus kiküld minket a világba és nem szeretné azt, hogy megtartanánk magunknak a benne való hitet, hanem azt szeretné, ha ezt tovább adnánk, legfőképpen a tetteinkkel. Ezt hogyan tudjuk tenni? Úgy hogyha békességben vagyunk Istennel és békesség van bennünk.

> *Az uralom az ő vállán lesz, és így fogják nevezni: Csodálatos Tanácsos, Erős Isten, Örökkévaló Atya, Békesség Fejedelme!* (Ézs 9,5)

Egy csodálatos prófécia, amely beteljesedett Jézus születésével. Ő a Békesség Fejedelme, aki a te életedbe is békességet akár adni még akkor is, ha a világban békétlenség van.

GONDOLATOK A BÉKÉRŐL

Mit jelent számodra a béke? Ez egy egyszerű kérdés, de gyorsan eljut annak a lényegéhez, hogy kik vagyunk mi, emberek, és mit értékelünk társadalmunkban. Megnyitja az ajtót a legnagyobb reményeinkről és legmélyebb félelmeinkről szóló beszélgetésekhez. Párbeszédet indít el a faji, nemi, hitbeli, igazságossági, konfliktusmegoldási, polgári felelősségvállalási és társadalmi változásokról. Bizonyára vannak olyan problémák a világban, amelyek ellentétbe hozhatnak minket, és ellenséggé tehetnek bennünket. De mi lenne, ha másra helyeznénk a hangsúlyt? Mi lenne, ha a szépséget és a jót emelnénk ki egymásban? Mi lenne, ha a pozitív változás példáit ünnepelnénk? Mi lenne, ha egyszerűen csak időt szánnánk arra, hogy meghallgassuk egymást?

John Noltner,
amerikai fotós és békeaktivista

A világ békéje átmeneti körülményeken alapuló, időszakos. A keresztények békéje állandó, Isten soha nem változó szeretetén alapul.

Timothy Keller,
lelkipásztor, teológus

A hatalom a külső események befolyásolása.
A béke a belső események befolyásolása.

James Clear,
amerikai író

Ahol nincs igazságosság, ott nincs béke.

Richard Sibbes,
anglikán teológus

A bűnbánat önmagában keserű,
de hatását tekintve édes: belső békét hoz.

Thomas Watson,
puritán igehirdető

Tóth Krisztián

ELSŐ AZ EGYENLŐK KÖZÖTT?!

Péter apostolra utal a cím. Az április végi magyarországi pápalátogatás kapcsán is aktuális és fontos tisztázni néhány kérdést. Az egyik az, hogy valójában mit jelent a Máté 16,18-ban olvasott *kőszikla* kifejezés. Protestánsként „zsigerből" azon a meggyőződésen lehetünk, hogy nem Péter (sem bármelyik „utódja") az a szikla, amire építi Isten az egyházát, hanem Jézus Krisztus. Jól ismert a fent említett igehely görög olvasata: „*Te Péter* (Πέτρος; szikla) *vagy, és én ezen a kősziklán* (πέτρα; kőszikla) *építem majd fel eklézsiámat,...*" – mondta az Úr. A magyar Szentírással ellentétben az eredeti szövegből kiderül, hogy míg Péter (Petros) egy darab kő, vagy szikla, mely tulajdonnév hímnemben áll, a kőszikla (petra) amire Isten építi Gyülekezetét nőnemben álló kifejezés. A klasszikus, főleg a reformáció idején elterjedt protestáns exegézis szerint tehát nem ugyanaz a kettő (szikla) és ebből az igeversből nem lehet meggyőzően, korrekt módon levezetni a péteri primátust. Ha ez így van és világosan látjuk, hogy mit *nem* jelent a vezető apostol megbízatása, akkor is marad a kérdés, hogy mégis mit *jelent* az Úr Jézus kijelentése, „*aki rátekintve így szólt: Te Simon vagy, Jóna fia: téged Kéfásnak fognak hívni – ami azt jelenti: Kőszikla.*" (kiemelés tőlem – János 1, 42).

Évekkel ezelőtt, a 2016-os Evangéliumi Fórum teológusoknak szervezett konferenciáján hallottam egy alázatos, nem elfogultnak tűnő, kiegyensúlyozott érvelést Hans Bayertől, a Covenant Seminary Újszövetség-professzorától *Péter* apostol személyéről. Üdítő volt megismerni álláspontját, mely hithű ortodox, protestáns nézőpontból ismeri el a vezető tanítvány szerepét (Hans F. Bayer: *Apostolic Bedrock: Christology, Identity, and Character Formation According to Peter's Canonical Testimony* (*Paternoster Press*, 2016). Nem az egyetlen szerzőről van szó, aki árnyalta az utóbbi évtizedekben a Péterről alkotott nem római katolikus nézetet. Szabados Ádám doktori (PhD) értekezésében (*Az apostolok hagyománya: Az apostoli tekintély és az egyház legkorábbi hagyományának kapcsolata*) felsorol még további ide kapcsolódó szerzőket, műveikkel

„Tehát fontos, hogy ne tartsuk se túl nagyra, se méltatlanul túl kicsire a bibliai szenteket.”

együtt: a legkorábbi Oscar Cullmann: *Petrus* (1952), majd például Martin Hengel: *Saint Peter: The Underestimated Apostle* (2010-ben angol nyelven is), vagy Markus Bockmuehl két írása: *Peter Remembered* (2010) és *Simon Peter in Scripture and Memory* (2012). Ezeknek közös sajátossága, hogy protestáns teológus létükre a kősziklát lényegében Péterrel azonosítják. Nem túlzás ez?

Hogy Simon Péter ne csak *egy* kő, hanem hogy ő legyen *az* alapkő, attól nem csak a reformátorok „idegenkedtek”; ennek az ellenérzésnek a megjelenéséről a korai évszázadokban élt egyházatyáknál is van precedens. „

> *Krüszosztomosz szerint a kőszikla Péter hitvallása, Órigenész és Augusztinusz szerint Krisztus maga...”* (Szabados, 2018:202)

Ugyanitt van szó arról, hogy Cyprianus szerint Jézus Krisztus Péter apostolban az összes további vezetőre (püspökre) kiterjesztve látta az egyház kősziklát. Megoszlanak a vélemények azzal kapcsolatban, hogy a valószínűleg arámul elhangzó beszélgetésben Jézus két különböző kifejezést használ-e, mely lényegében egy kisebb követ és egy nagyobb kősziklát jelöl. A rokon szavak nemében mutatkozó különbség nyilvánvaló, a jelentésükben nem annyira. Még ha a Petrosz vagy Kéfás utalhat is kősziklára, a Máté 16,18-ban nincs szó Rómáról, utódlásról vagy püspökségről (főleg nem pápaságról)! Mégis *valamilyen* értelemben viszont Simon Péter *a* kőszikla. Összességében elmondhatjuk, hogy az, hogy ha Pétert a „legtekintélyesebb” apostolnak tartjuk, nem legitimálja a pontifex maximus kontinuitását, nem emeli őt Róma „püspökévé”, vagy az első pápa rangjára, mégis elismerjük Jézus rá vonatkozó szavait.

A kőszikla-metafora semmiképpen nem igazolja az apostoli szukcessziót, de nem tagadhatjuk meg a kijelentést címzettjétől. Csak jól kell érteni: A kőszikla (petra)

> *„nem Péter személye általánosságban, hanem a hitét megvalló, a hitvallásban vezető szerepet betöltő Péter”*

(Szabados, 2018:205 - John Nolland: *The Gospel of Matthew* című műve nyomán).

A vezető tanítvány, a legfőbb apostol tehát fentről jövő segítség nélkül könnyen esett a másik végletbe – Jézus által a sátán kísértő eszközének titulálva (lásd: Mt 16,23). Nyilvánvaló, hogy Péter önmagában távol állt a sziklaszilárd állapottól, ha mégis így volt – mert látjuk a *„Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia”* (15. vers) hitvallást is, az csak azért lehetett mert az Atya kinyilatkoztatta ezt neki. E bizonyság hordozójaként

„Péter társai nem a segítői vagy asszisztensei voltak. Nem volt a többi apostol fölött álló »főnök« vagy »főpásztor«.”

viszont *valóban* kőszikla volt! Az egyik olyan szikla, mely szilárd alapul szolgál(t) a két évezred óta fennálló keresztyénségnek. Ebben azt gondolom protestánsként is egyet érthetünk, a reformáció talaján állva is békességünk lehet. Tehát fontos, hogy ne tartsuk se *túl* nagyra, se méltatlanul *túl* kicsire a bibliai szenteket. Érdemes végiggondolnunk őszintén, miben nyilvánulna meg konkértan Péter apostol személyének és Jézus urunk rá vonatkozó ígéretének alulértékelése, valamint túlértékelése.

Jézus Krisztus istenségével kapcsolatban olykor felmerül az a tévhit ateistákban vagy agnosztikusokban, mely szerint ő nem is mondta magát Istennek. Ez egészen egyszerűen nem igaz. Vajon első számú tanítványa, Simon Péter minek/kinek tartotta saját magát. Erre választ kapunk egyik levelében (1Pt 1,5), ahol *presbitertársként* mutatkozik be! Alexander Strauch magyarra is lefordított könyvében (*Biblical Eldership*, 1995) a címben említett „elsőnek lenni az egyenlők között” alapelv mellett érvel (*Biblikus gyülekezetvezetés és Tanulmányozó munkafüzet – Felhívás a Szentírás szerinti gyülekezetvezetésre*, *Evangéliumi kiadó*). A koncepció megengedi, hogy olykor „természetes módon néhány vezető kiemelkedik, mint a többi elöljáró vezetője vagy tanítója. A rómaiak ezt *primus inter pares*-nek nevezték, ami azt jelenti „első az egyenlők között” vagy többes számban *primi inter paraes* – „elsők az egyenlők között” (42. o., + lásd 1Tim 5,17:

> *„A vezetésben bevált presbiterek kétszeres megbecsülést érdemelnek: elsősorban azok, akik az igehirdetésben és a tanításban fáradoznak.”*

(Pál differenciál az egy szinten levő vezetők között!)

Ezt az alapelvet, amely segít Péter helyzetét is helyesen érteni,

> *„először az Úr Jézusnak a tizenkét apostollal való kapcsolatánál figyelhetjük meg. Jézus tizenkét apostolt választott ki, és mindegyiküket felhatalmazta az igehirdetésre és gyógyításra, de közülük hármat különös figyelmességgel vett körül. Pétert Jakabot és Jánost (elsők az egyenlők között). E közül a három közül ismét csak kiemelkedett Péter, mint a legjelentősebb tanítvány (első az egyenlők között).”*

Meg kell értenünk, hogy „Péternek nem volt hivatalos rangja vagy címe, amely alapján a tizenkét másik tanítvány fölött állt volna. Társai nem a segítői vagy asszisztensei voltak. Nem volt a többi apostol fölött álló „főnök” vagy „főpásztor”. Péter egyszerűen első volt a hozzá hasonlók között az Úr Jézus rendelése alapján” (42–43. o.).

Végszó gyanánt, nekünk is szól, amit Pál apostol eredetileg az efezusbelieknek írt, miszerint *„ráépültetek az apostolok és a próféták alapjára, a sarokkő pedig maga Krisztus Jézus,...”* (kiemelés tőlem). Ő az, *„akiben az egész épület egybeilleszkedik, és szent templommá növekszik az Úrban, és akiben ti is együtt épültök Isten hajlékává a Lélek által.”* (2. rész 20–22. versek) Mesterünk – aki sarokkőként összetartja az egész épületet – segít(het) nekünk egyensúlyban maradni ebben a kérdéskörben is. Ő adjon bölcsességet mindehhez.

Rhyne Putman

HOGYAN KÜZDJÜNK A TEOLÓGIAI MEGERŐSÍTÉSI TORZÍTÁS ELLEN?

Amikor egy golfboltban jártam, apám kiszúrt egy nagy, drágának tűnő távcsövet a sarokban. Megkérdezte a bolt tulajdonosát, hogy egy ilyen szép távcső miért porosodik egy golfboltban.

„Néhány barátomtól kaptam viccből" - mondta a tulajdonos. „Tudják, hogy tagja vagyok a Lapos Föld Társaságnak. Megpróbáltak meggyőzni, hogy nézzek át rajta, hogy lássam a Föld görbületét".

„Nos", kérdezte apám, „sikerült?"

„Nem!" A férfi elkomolyodott: „Tudom, hogy miben hiszek. Semmilyen díszes távcső nem fog meggyőzni arról, hogy megváltoztassam a nézetemet, miszerint a Föld lapos!"

Ennek a férfinak a hitéhez való rendíthetetlen ragaszkodása az ellentmondó bizonyítékok ellenére a megerősítő torzítás példája. A megerősítési torzítás az az alapvető emberi tendencia, hogy olyan bizonyítékokat keresünk, amelyek alátámasztják a személyes meggyőződésünket, és figyelmen kívül hagyjuk az ellentmondásos állításokat.

A megerősítési torzítás az emberi gondolkodás minden területére hatással lehet, így a Bibliához való hozzáállásunkra is.

A jó szándékú keresztények néha Isten Igéjéhez fordulnak, hogy megerősítsék azt, amit már gondolnak. Ahelyett, hogy elvégeznék az exegézis és a teológiai el-

„Minden bibliaértelmezés célja az, hogy megértsük, mit akar Isten közölni a szöveggel, nem pedig az, hogy alátámasszuk eltérő álláspontunkat.”

mélkedés kemény munkáját, olyan bibliai szövegeket válogatnak ki, amelyek alátámasztják az álláspontjukat.

Miért fordul elő, hogy az egyébként hasonlóan gondolkodó evangelikálok (akiknek közös az elkötelezettségük a bibliai tekintély és az evangélium iránt) heves nézeteltérésekbe keverednek másodlagos tanbeli kérdésekben? Gyakran a saját megerősítési elfogultságunk miatt - mert nagyra tartjuk a minket nevelő hitbeli hagyományokat és azok megkülönböztető teológiai álláspontjait.

HOGYAN MŰKÖDIK A MEGERŐSÍTÉSI TORZÍTÁS?

Nézzünk meg néhány jelet, ami arra utal, hogy alávetettük magunkat a megerősítési torzításnak.

1. Csak olyan bizonyítékokat keresünk, amelyek alátámasztják az ügyünket

Minden bibliaértelmezés célja az, hogy megértsük, mit akar Isten közölni a szöveggel, nem pedig az, hogy alátámasszuk eltérő álláspontunkat. A megerősítési torzítás azonban akkor nyilvánul meg, amikor csak a meggyőződésünk bibliai alátámasztását keressük, és nem vesszük figyelembe az ellenkezőjét bizonyító bizonyítékokat. Kérdezd meg magadtól: * Találok-e olyan mintákat a bibliai szövegben, amelyek spekulatívnak tűnnek? Kiszűröm-e azokat a szövegeket, amelyek kihívást jelentenek?

2. Megkettőzzük azokat a meggyőződéseket, amelyek először kényszerítenek bennünket

Minél korábban alakítunk ki egy hitet, annál nehezebb azt megingatni. A kutatást végző pszichológusok ezt „meggyőződésbeli rögzültségnek” nevezik. Bár nem mindig tartjuk fenn azokat a vallási meggyőződéseket, amelyeket gyermekkorunkban tanítottak nekünk, hajlamosak vagyunk ragaszkodni az első meggyőző érvekhez, amelyekkel találkozunk.

Egy gyermek, aki csak a csecsemőkeresztségről hall, nehezen mérlegelheti a hívőkeresztség melletti érveket, amikor később hallja őket. Egy hitében növekvő tanítvány talán kedvenc prédikátorától vesz át egy teológiai álláspontot, és később nehezen tudja objektíven mérlegelni az ellenérvek erősségét. Milyen korai hittételekhez ragaszkodsz?

3. Racionalizáljuk azokat a hiedelmeinket, amelyeket igaznak akarunk tudni

Gyakran akkor is ragaszkodunk tanokhoz, ha azok racionális alátámasztása kevés vagy semmilyen, mert ezeket a hiteket vonzóbbnak találjuk. Csábító lehet figyelmen kívül hagyni a pokolról szóló bőséges bibliai tanítást, mert azt akarjuk, hogy az univerzalizmus igaz legyen, vagy elutasítani a Biblia tanítását a szexualitásról, mert ellenszenvesnek találjuk. Kísértésbe eshetünk, hogy újra feltaláljuk Jézust úgy, hogy az megfeleljen politikai érzékenységünknek. Vagy talán azért fogadunk el egy bizonyos eszkatológiai perspektívát, mert az "elragadtatás" gondolata kellemesebbnek tűnik, mint a nyomorúság elviselése.

Racionalizációink a kényelem iránti vágyunkból, sőt bűnös vágyainkból fakadnak. Kísértésbe esel, hogy a bibliai tényeket annak az előítéletes narratívának megfelelően alakítsd, amely a legkényelmesebb számodra?

STRATÉGIÁK A MEGERŐSÍTÉSI TORZÍTÁS MINIMALIZÁLÁSÁRA

A kutatók számos stratégiát dolgoztak ki a tudományos kutatásokban és a bűnügyi nyomozásokban a megerősítési torzítás elleni küzdelem segítésére. E stratégiák közül sok segíthet a keresztény értelmezőknek is.

„A teológusoknak szükségük van a jelen közösségére és egy történelmi közösségre is.”

1. Gondosan fontold meg azokat a nézeteket, amelyekkel nem értesz egyet

Ha az igazsággal foglalkozol, akkor más nézőpontokat is méltányosan figyelembe kell venned. A szeretet elve azt jelenti, hogy megpróbálsz megérteni egy érvet a saját feltételei szerint. Ahogy a néhai James Leo Garrett mondta: "Csak akkor kezdhetsz el vitázni, ha olyan jól meg tudod fogalmazni az ellenfeled álláspontját, hogy ő maga is azt mondja: "Igen, én is így gondolom"".

Hallgasd meg a legjobb érveket azok mellett az álláspontok mellett, amelyekkel nem értesz egyet, ne csak azokat, amelyek könnyen legyőzhetők. És tegyél fel őszinte kérdéseket, például: „Milyen bibliai alátámasztást várnánk, ha az ellenkező álláspont igaz lenne?”. Olvass széles körben a keresztény hagyományban is, ne csak a saját egyházadban. A református keresztényeknek Arminius-t kellene olvasniuk. Az arminiánus hívőknek Kálvint kellene olvasniuk. A baptistáknak el kellene olvasniuk a legjobb érveket a gyermekkeresztség mellett, és fordítva.

2. Tegyél fel kemény kérdéseket a saját helyzeteddel kapcsolatban

1. Először is, vizsgáld meg a teológiai nézőpontod *koherenciáját*. Összhangban van-e a teológiai állításod azzal, amit a Szentírás mond Isten természetéről, Krisztus személyéről és művéről, valamint az üdvösségről? Melyik álláspont – a sajátod vagy az ellenvélemény – áll jobban összhangban a keresztény ortodoxia kereteivel?
2. Másodszor, a te álláspontod a bibliai szöveg *egyszerűbb* olvasata a szövegkörnyezetben? Vagy ez hermeneutikai tornát vagy teológiai megkerülést igényel?
3. Harmadszor, *termékeny*-e az nézeted a Szentírás más misztériumainak megértéséhez? A gondviselésről szóló tanításod például több betekintést nyújt, ha a gonoszság és az emberi bűnösség problémájának megközelítéséhez használod? Egy másik elmélet nagyobb segítséget nyújtana?

3. Legyél elszámoltatható más hívők által

Az eretnekségek elszigetelten fejlődnek, amikor a teológusok elhanyagolják a tágabb keresztény hagyomány és a helyi hitközségek elszámoltathatóságát. Hogy megóvjuk magunkat ettől, a teológiát olyan hívők közösségének összefüggésében kell tanulmányoznunk, akik közösen alávetik magukat Isten Igéjének.

A teológusoknak szükségük van a jelen közösségére és egy történelmi közösségre is. Bár a hitvallások és a hitvallások nem rendelkeznek ugyanazzal a tekintéllyel, mint a Szentírás, mégis azt képviselik, amit a történelmi egyház hitt. Ha az egyházunk hitvallásának indokolatlan tekintélyt adunk, az lehetőséget teremthet a megerősítő elfogultságra, de általában véve a hitvallások hasznos elszámoltathatóságot biztosítanak, és megóvnak bennünket az új tanoktól és eszméktől.

Grant Osborne egyszer kifejtette, hogy gyakran, amikor a Bibliát olvassuk,

> *„szeretnénk azt a hitrendszerünkkel harmonizálni, és a jelentését az előre kialakított teológiai rendszerünk fényében látni".*

Milyen gyakran igaz ez ránk? Meg akarjuk ismerni az igazságot, vagy csupán igazunk akar lenni? Vajon az értelmezési módszerünk az igazságot és Isten dicsőségét helyezi-e előtérbe azzal a vágyunkkal szemben, hogy a teológiai táborunkhoz tartozók megbecsüljenek minket? Ha nem, akkor meg kell hallgatnunk Jeremiás szavait:

> *Vizsgáljuk meg és vizsgáljuk meg útjainkat, és térjünk vissza az Úrhoz!" JSir 3:40*

Forrás: https://www.thegospelcoalition.org/article/confirmation-bias/

James N. Anderson

VANNAK VÁLASZAINK

Péter apostol, miután arra buzdította olvasóit, hogy "tiszteljétek Krisztust, mint Urat, a szívetekben, mint szentet", arra utasította őket, hogy mindig legyenek készen arra, hogy "védekezzenek" mindenkinek, aki a bennük lévő reménység okát kérdezi (1Péter 3:15). A "védekezés" görög szó, amelyet "védelemnek" fordítanak, az apologia, innen származik az angol apologetika szavunk, amely a hit indoklással ellátott védelmét jelenti. Az apologetika az egyház egyik feladata, és valahányszor Isten egy feladatra irányítja népét, Ő ellátja mindazzal, ami a feladat teljesítéséhez szükséges. Így amikor a Szentírás arra utasít bennünket, hogy adjunk válaszokat azoknak, akik kritikus kérdéseket tesznek fel a keresztény hittel kapcsolatban, joggal feltételezhetjük, hogy a válaszok rendelkezésre állnak.

Amikor először mélyedtem el a keresztény apologetikában, elsősorban (szégyellem bevallani) önvédelmi céllal tettem. Tiszteletreméltó válaszokat akartam a kemény kérdésekre, amelyeket a nagyon okos hitetlenek, akikkel együtt dolgoztam, gránátként dobáltak felém, hogy ne tűnjek ostobának a szemükben. De azokban az első években úgy éreztem, mintha hullámvasúton lennék. Valahányszor egy új ellenvetéssel találkoztam, amelyre nem tudtam kész választ adni, pánik érzése fogott el, mintha az egész keresztény hit a tétje lenne. Azonban minden egyes alkalommal, amikor kutatást végeztem, felfedeztem, hogy az ellenvetésre szilárd válaszok vannak, és közel sem volt olyan pusztító csapás, mint amilyennek tartottam. Sok évbe telt, mire megtanultam a leckét: az újonnan felmerülő ellenvetésekre nem a hitet fenyegető veszélyként, hanem a növekedés lehetőségeként kell tekinteni, és nyugodtan feltételezhetjük, hogy a válaszok elérhetőek lesznek, ha hajlandóak vagyunk elvégezni a keresésükhöz szükséges munkát.

Egy második fontos leckét is megtanultam ezeken a tapasztalatokon és a tanuláson keresztül. Az apologetika nem új keletű az egyház történetében. A korai századok keresztényei számos ellenvetéssel szembesültek az Isten Jézus Krisztusban való önkinyilatkoztatására vonatkozó állításaikkal szemben. Az Úr azonban soha nem hagyta válaszok nélkül népét. Isten minden nemzedékben olyan tehetséges gondolkodókkal látta el egyházát, akik megfeleltek annak a feladatnak, hogy megvédjék a keresztény hitet a kor kiemelkedő kritikusaival szemben. Az ellenvetések az évszázadok során

„Ma több forrásunk van a hit védelmére, mint valaha.”

változtak, és a válaszok is változtak néha - többnyire a kritikai finomítás és tökéletesítés révén. Az egyetlen állandó az Úr Jézus hűséges gondviselése volt,

> *„akiben a bölcsesség és a tudomány minden kincse rejlik.”* (Kol 2,3).

Az intellektuális elkötelezettség e hosszú történelmének köszönhetően ma több forrásunk van a hit védelmére, mint valaha. Nagyon bátorítónak kell lennünk, hogy a keresztény apologetika virágzik napjainkban. Az elmúlt hatvan évben a keresztény filozófia figyelemre méltó reneszánsza következett be, és a terület legelismertebb és legtermékenyebb tudósai közül néhányan maguk is hitvalló hívők. A konzervatív bibliatudomány nagyon is él és virágzik. Az ókori világ történeti kutatása egyre inkább megerősíti, hogy a négy evangélium pontosan azt tartalmazza, amit állítanak: első kézből származó szemtanúi tanúvallomásokat Jézus szolgálatáról. Eközben a természettudományokban minél többet fedezünk fel a világegyetem szerkezetéről és a bolygónk életének történetéről, annál inkább megerősítést találunk az isteni teremtés és gondviselés bibliai tanításaira. *Francis Schaeffer* szavaival élve: minden igazság valóban Isten igazsága.

Mindazonáltal néhány figyelmeztetés is helyénvaló. Bár bízhatunk abban, hogy a válaszok „odakint” vannak, nem szabad azt feltételeznünk, hogy azok gyorsan és könnyen jönnek, vagy hogy maguk a válaszok egyszerűek és egyértelműek lesznek. A világ bonyolult hely, és ha a világot nehéz lehet megérteni, mennyivel inkább a világ Teremtőjét, aki „megközelíthetetlen világosságban lakik” (1Tim 6,16). Ahogyan Jákobnak egész éjjel küzdenie kellett az Úr angyalával, mielőtt áldást kapott, úgy a mélyebb tudás és megértés áldásai is csak kemény szellemi birkózás végén jöhetnek el.

Mi több, nem szabad azt képzelnünk, hogy ha egyszer jó válaszaink vannak a hitetlenek által felvetett ellenvetésekre, akkor ezek a válaszok önmagukban elegendőek lesznek a hitetlenség legyőzéséhez és az emberek Krisztusba vetett üdvözítő hitre juttatásához. A keresztény hit több mint intellektuális beleegyezés egy sor igazság állításba, bár ezt is magában kell foglalnia. Magában foglalja a Jézus Krisztusba mint Úrba és Megváltóba vetett személyes bizalmat. Ahogy Kálvin János fogalmazott, a hit „Isten irántunk való jóindulatának szilárd és biztos ismerete, amely a Krisztusban ingyenesen adott ígéret igazságán alapul, amely mind az elménknek kinyilatkoztatott, mind pedig a Szentlélek által a szívünkbe pecsételtetett". Bár a kritikai kérdésekre adott válaszok semlegesíthetik a hit számos intellektuális akadályát, magát a hitet nem hozhatják létre, mivel a hit a Lélek természetfeletti munkájának gyümölcse. A Szentírás azt tanítja, hogy a hitetlenség gyökere nem az értelmi információhiányos elme, hanem a szellemi átalakításra szoruló szív (Ez 36,26; Róm 1,21; Ef 4,18). Amint Jézus saját földi szolgálata világossá tette, pusztán az, hogy válaszokat adunk az éles kérdésekre – még ha a válaszok közvetlenül Isten szájából származnak is –, nem változtatja meg a kőszívet hússzívvé.

Mindez azonban nem adhat okot a csüggedésre, nemhogy arra, hogy figyelmen kívül hagyjuk Péter buzdítását, és teljesen lemondjunk a válaszadásról. Mivel Péter arra utasít bennünket, hogy szelíden és tisztelettel bánjunk azokkal, akik a Krisztusban való reménységünkről érdeklődnek, komolyan kell vennünk a kérdéseiket – ha azok komoly kérdések –, és törekednünk kell arra, hogy igaz, bibliai, Istent tisztelő válaszokat adjunk. Ha így teszünk, a Szentlélek szívesen fog munkálkodni szavainkon keresztül, hogy

„A döntő kérdés nem az, hogy a keresztények minden kérdésre kielégítő választ tudnak-e adni, és minden ellenvetést meg tudnak-e cáfolni, hanem az, hogy a keresztény világnézet jobb válaszokat ad-e a legsürgetőbb végső kérdésekre, mint bármely konkurens világnézet."

beteljesítse Isten céljait: vagy az Ő választottait hozza el az üdvözítő hitre, vagy megerősítse igazságos ítéletét azok felett, akik makacs hitetlenségben maradnak. Fel kell ismernünk, hogy a kihívást jelentő kérdésekre való jó válaszok keresése és adása önmagában is Istent dicsőítő cél, függetlenül attól, hogy ezek a válaszok milyen fogadtatásra találnak. Ami igaz a hűséges evangelizációra, az igaz a hűséges apologetikára is (1Kor 3,6–7).

Ha őszinték vagyunk, lesznek olyan alkalmak is, amikor a válaszaink még minket sem elégítenek ki teljesen. Lehet, hogy csak részleges válaszok, amelyekből hiányoznak azok a részletek, amelyekre vágynánk. És vannak olyan kérdések, amelyekre még nincsenek – és talán soha nem is kapunk – még részleges válaszaink sem. Ez nem meglepő, hiszen arra vagyunk hivatottak, hogy hitben járjunk, ne pedig látásból. De ezekben az esetekben két dologra kell emlékeznünk. Először is, a megválaszolatlan kérdések nem cáfolatok; ismereteink hiányossága nem ok arra, hogy kételkedjünk abban, amit már tudunk. Másodszor, fel kell ismernünk, hogy minden világnézetnek szembe kell néznie néhány megválaszolatlan kérdéssel és intellektuális ellenvetéssel. A döntő kérdés nem az, hogy a keresztények minden kérdésre kielégítő választ tudnak-e adni, és minden ellenvetést meg tudnak-e cáfolni, hanem az, hogy a keresztény világnézet jobb válaszokat ad-e a legsürgetőbb végső kérdésekre, és jobb magyarázatot ad-e az emberi létre, mint bármely konkurens világnézet.

Illusztrációként alkalmazzuk röviden ezeket a megállapításokat egy kiemelkedő kérdésre. A gonoszság és a szenvedés problémája továbbra is a szkeptikusok által a kereszténységgel szemben felhozott egyik vezető ellenvetés. Az érv könnyen kimondható: Ha létezne egy mindenható, mindenható Isten, akkor Ő akarna és tudna megakadályozni minden rosszat; de mivel a rossz létezik, ebből az következik, hogy nincs mindenható, mindenható Isten. Keresztény filozófusok megjegyezték, hogy ez az érv azért nem megalapozott, mert nem veszi tudomásul, hogy Isten megengedhet (sőt elrendelhet) bizonyos rosszat, hogy nagyobb jó céljait elérje (1Móz 50,20; ApCsel 4,27–28). Sőt, a Biblia nem hagy minket teljesen a sötétben Isten céljait illetően, hanem legalább néhány jó okot feltár számunkra, amiért Isten megengedi a rosszat és a szenvedést (Zsolt 119,71; Lk 13,1–5; Jn 9,1–3; Róm 5,3–5; 8,28–30; 9,19–24;

2Kor 1,5–7; 4,17; Zsid 12,5–11; Jak 1,2–4.). Ugyanakkor a Szentírás hangsúlyozza, hogy ne várjuk el, hogy mindig képesek legyünk felismerni, miért engedi meg Isten a gonoszság bizonyos eseteit, mert csak korlátozott ismereteink és megértésünk van Isten útjairól. A Biblia tehát ad néhány választ, miközben azt is elmagyarázza, hogy miért nem rendelkezhetünk minden válasszal. Végül, bár mindig lesznek megválaszolatlan kérdések a gonosszal kapcsolatban, megnyugodhatunk, hogy a kereszténység - összehasonlítva az olyan alternatív világnézetekkel, mint a darwini materializmus és a keleti panteizmus - még mindig a legmegfelelőbb válaszokat kínálja a legfontosabb kérdésekre. Mi magyarázza a jó és a rossz közötti különbséget? Hogyan keletkezett a rossz és a szenvedés? Miért képesek az emberek ilyen szörnyű gonoszságokra? Van-e szenvedéseinknek értelme vagy célja? Legyőzhető-e végül a gonosz, és ha igen, hogyan? Hogyan élhetünk át valódi reményt és örömöt még a fájdalmas megpróbáltatások közepette is?

Ugyanezek az elvek más kérdésekre is alkalmazhatók. Végül a Biblia nemcsak arról biztosít bennünket, hogy Isten elegendő választ ad a keresztény hitet érintő legégetőbb ellenvetésekre, hanem azt is megmagyarázza, hogy miért nem kapunk választ minden kérdésre, amelyre választ szeretnénk kapni, legalábbis amíg „tükör által homályosan látunk" (1Kor 13,12).

Forrás: https://tabletalkmagazine.com/article/2022/11/we-have-answers/

Frederick Buechner

BOLDOGMONDÁSOK

Ha, tegyük fel, nem tudnánk és meg kellene tippelnünk, vajon milyen embereket választ ki Jézus és ajánl különleges figyelmünkbe, lelki szemeink előtt alighanem vallásos hősök jelennének meg – erkölcsileg, hitbélileg, emberileg és minden más szempontból makulátlan férfiak és nők.

Ha így gondolnánk, nagyon nagyot tévednénk. Talán azért nem ilyeneket választott, mert nekik nem lett volna szükségük ekkora biztatásra. Talán azért nem ilyeneket választott, mert történetesen nem ismert egyetlen ilyen embert sem. Akárhogy is, érdemes elgondolkodnunk azon, hogy kiket is választott.

Nem a hitben nagyokat, hanem a „lélekben szegényeket", ahogy ő nevezte őket. Azokat, akiknek nincs mit adniuk, és mindenre rászorulnak, éppúgy, mint a tékozló fiú, aki életében először talán akkor döbben rá, mit mindent jelent számára, hogy van apja, amikor eléje borul és azt mondja neki: „Nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezzenek."

Nem a hit bajnokait, akik a szenvedések közepette is képesek örvendezni, hanem azokat, akik sírva szenvednek, mert tudják, hogy szenvedéseiket nagyrészt maguknak köszönhetik; és akik sírnak akkor is, ha másokat szenvedni látnak, csak mert sírhatnékuk támad, mikor együtt éreznek velük.

Nem az erőseket, hanem a szelídeket, nem a Superman-eket, hanem az olyanokat, mint a kis jelentéktelen csavargó Charlie Chaplin, akit bár lábtörlőnek használ az egész világ, leporolja a ruháját és nem csügged, s ettől a világ valahogy egy kicsivel emberibbé válik.

Nem az igazakat, hanem azokat, akik remélik, hogy egy napon majd tényleg azok lesznek, miközben jól tudják, hogy az út nagyobbik része még jócskán előttük áll.

„Jézus utoljára hagyta azokat, akik akkor is az Isten országát választják, amikor a vak is látja, hogy az a vesztésre álló oldal, ahol a fájdalmakért csak még több fájdalom jár.”

Nem a Gonosz elleni küzdelem büszke győzteseit, hanem azokat, akik minden reggel szembe találkoznak vele a reggeli fésülködés alkalmával a fürdőszoba tükrében, és akik irgalomra indulnak, mikor másokban pillantják meg, talán pont ez által nagyobb győzelemre jutva.

Nem a teljesen tisztákat, hanem Jézus szavával élve a „tisztaszívűeket”, azokat, akik bár éppúgy lepukkantak és bicebócák, akár a többiek, de valahogy megőrizték belső frissességüket és ártatlanságukat.

Nem feltétlenül azokat, akik ráleltek a tökéletes békességre, hanem azokat, akik éppen ezért mindenhol és minden módon próbálják valahogy megteremteni – békességet felebarátaikkal, Istennel, önmagukkal.

Jézus utoljára hagyta azokat, akik akkor is az Isten országát választják, amikor a vak is látja, hogy az a vesztésre álló oldal, ahol a fájdalmakért csak még több fájdalom jár. Mélyen hallgatói szemébe nézve, most először közvetlenül szólítja meg őket: „Boldogok vagytok”- mondja.

Ők pedig visszanéznek Jézusra. Nincs köztük egyetlen nagymenő sem: többnyire parasztok és halászemberek, kopottak és tudatlanok. Hőst nemigen találni közöttük, ahogy ott állnak elszántan, és összeráncolt szemöldökkel figyelnek.

Boldogok ők, akiket összevernek és szidalmaznak őmiatta, mondja nekik Jézus. Az ő szenvedésükkel törődik, és nem azzal, ami rá vár, és szavai saját szelídségéből, irgalmából és szívének tisztaságából fakadnak.

(Mt 5,1–12)

Forrás:
https://utitarsak.net/frederick-buechner-boldogmondasok

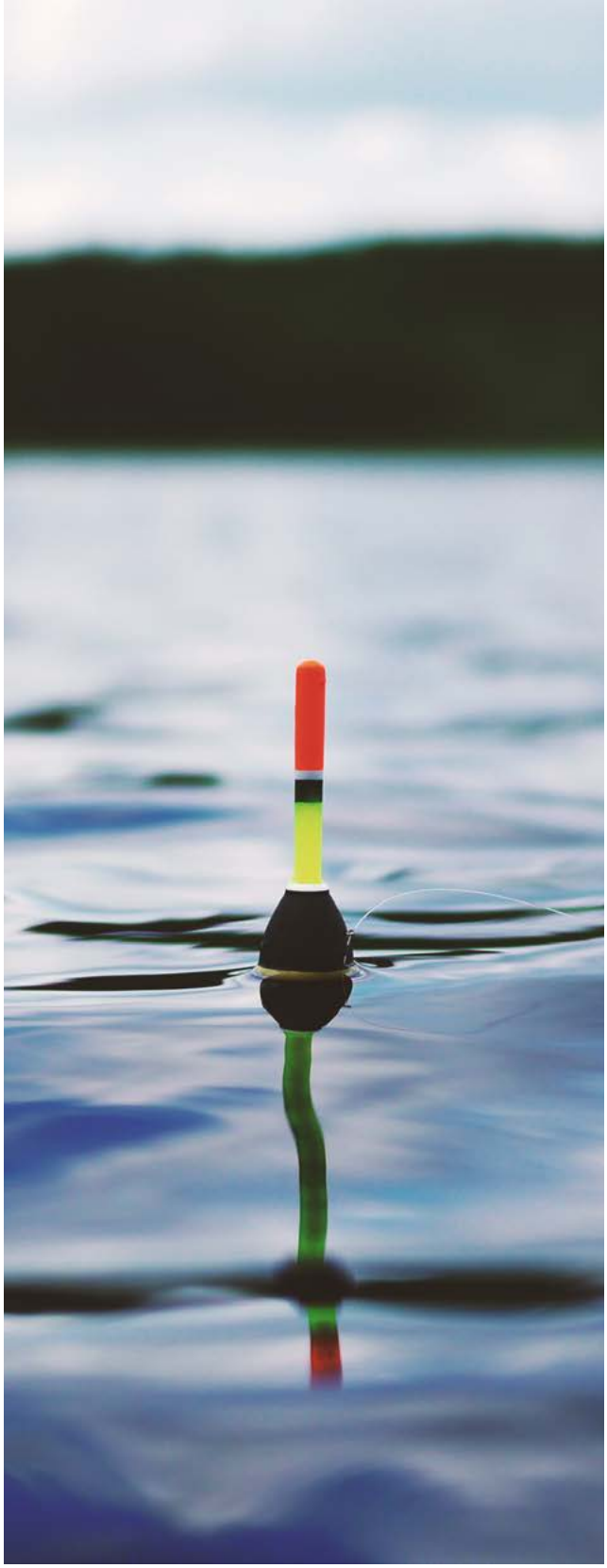

Dan Reiland

ÍGY TARTSD IDŐSÖDŐ GYÜLEKEZETED FIATALON

Minden gyülekezet minden évben idősebbé válik, de miért maradnak egyesek fiatalabbak, életerősek és szellemileg gyümölcsözőbbek, mint mások?

Minden gyülekezetnek van egy életciklusa, de a szándékos vezetés hatalmas különbséget tud tenni.

Nem az a lényeg, hogy modern katedrálisokat válasszunk és őrizzünk meg, de felelősségünk, hogy olyan gyülekezeteket vezessünk, amelyek élénkek, virágzóak, és Jézus személye és ereje által életváltozást hoznak, amíg csak lehet.

Számos dolog van, amit megtehetsz, hogy segítsd egyházadat fiatalnak, élőnek és lendületesnek maradni, még akkor is, ha az életciklus folyamata végül folytatódik.

Ez az írás nem ígéri, hogy bemutatja a fiatalság forrását. Ha azonban gyülekezeted öregszik és gyengül, akkor megfordulhat az érés és az erősebbé válás felé. Nagyobb hatást érhet el, ha néhány kulcsfontosságú döntést és kötelezettségvállalást tesz a fiatalon maradás érdekében.

Gondolj a szaporodásra és a reprodukcióra

Az élet életet teremt; ez az igazság bele van szőve Isten teremtő tervébe. Lányomnak és vejemnek hamarosan gyermeke lesz, az élet folytatódik, és mi továbbadjuk a családi értékeket. Az unokák fiatalon tartanak minket!

Ugyanez a gondolat érvényes az egyházban is. Az új campusok születésének és az új gyülekezetek alapításának vezetése új életet lehel a meglévő "szülő" gyülekezetbe.

Egy új gyülekezet születése inspiráló

A gyülekezet növekedése jó, de lehet, hogy csak az emberek számának növelésére összpontosít. Az emberek számának növelése pusztán rendezvények és programok révén érhető el, amelyeken több ember vesz részt.

„Folyamatosan mozogniuk kell; a mozgásszegény életmód káros az egészségre."

Ez egy jó dolog, de ennél többről van szó.

A növekedés a következő lépés, ahol a hívők tanítványokká válnak és érettebbé válnak a hitükben.

A gyülekezetek növekedése tehát arra összpontosít, hogy a tanítványok olyan vezetőkké váljanak, akik segíthetnek új gyülekezeteket indítani és alapítani.

Természetesen ennél sokkal többről van szó, de most csak az életet adó gyülekezeti környezettel való kapcsolatot szeretném bemutatni, amely segít fiatalon tartani a gyülekezetet. (Vagy támogatni más gyülekezeteket, amelyek gyülekezeteket alapítanak.)

Koncentrálj a jövőre!

A fiatalosan gondolkodók mindig a jövőbe néznek, és ami ugyanilyen fontos: egy jobb jövőbe.

Maradjunk a családi hasonlatnál. Két dolog elengedhetetlen minden idősödő ember számára, aki a lehető legfiatalabb szeretne maradni.

Először is, folyamatosan mozogniuk kell; a mozgásszegény életmód káros az egészségre. Másodszor, szükségük van egy okra, amiért tovább mozognak, egy célra, egy álomra, vagy valamire, amire várhatnak.

A helyi gyülekezet számára ez egy merész, világos és meggyőző jövőkép. Ez az oka a létezésnek és a folytatásnak. A cél erőteljes. Egy jobb jövő várakozásával tart minket mozgásban. Fiatalon tartja az egyházat, és előre összpontosít.

A status quo, hétről hétre ugyanazokat a dolgokat csinálni, kimerítő és demotiváló. Koncentráljunk arra, ami új és a jövőre nézve a következő.

A fiatal munkatársak és önkéntes vezetők felhatalmazása

A fiatal vezetők kiválasztásának, fejlesztésének és felhatalmazásának fontossága mindig is igaz volt. De most, hogy annyi vezető tartozik a boomer generációhoz, mint még soha, fontos megtanulni, hogyan kell átadni a stafétabotot.

Ez nem mindig könnyű, és minden gyülekezetnél más és más. De kezdjük ezzel a kérdéssel. Fejleszted és felhatalmazod a fiatal vezetőket?

Szervezeti szempontból ez bonyolulttá válhat, de kezdjük az alapokkal. Meg tudod nevezni azokat a fiatal vezetőket a gyülekezetben és a munkatársak között, akiket kiválasztasz és fejlesztesz?

Fektessetek be beléjük, képezzétek ki őket, és fejlesszétek őket erős lelki vezetőkké! Aztán adott esetben hatalmazzátok fel őket arra, hogy ténylegesen vezessenek.

Szentelj kiemelt figyelmet a gyermekmunkára!

Ha azt szeretnéd, hogy a gyülekezeted fiatal maradjon, az erős gyermekszolgálat nem képezheti vita tárgyát.

Vegyél magad köré nagyszerű munkatársakat, fordíts erre jelentős időt és energiát, és legyél a lehető legbőkezűbb a költségvetéssel.

Enélkül abszolút korlátozod a képességedet, hogy elérd a fiatal családokat a közösségedben.

Ahhoz, hogy elérd a gyerekeket az evangélium üzenetével, fontos, hogy megértsd és lépést tarts azzal a világgal, amelyben élnek.

Ez a világ gyors tempójú és a technológia köré épül. Ha ehhez a keverékhez hozzáadsz szerető felnőtt vezetőket, akik valóban törődnek a gyerekekkel, akkor olyan győztes környezetet teremtesz, amelynek a gyerekek is a részesei akarnak lenni.

Kevés szívmelengetőbb dolog van annál, mint amikor a gyerekek már fiatalon kezdik megérteni, hogy kicsoda Jézus, és keresztténnyé válnak. Ahogy érnek a hitükben, fantaszikusak a bennük rejlő lehetőségek.

„Szükségünk van a kor és a tapasztalat bölcsességére, de szükségünk van a fiatal hangokra is.”

Tarts lépést a technológiával!

A technológiáról és a gyülekezetekről való gondolkodás egyik kulcsa, hogy tudjuk, hol szeretnénk, ha a gyülekezetünk az innovációs S-görbén elhelyezkedne.

Nem minden gyülekezetnek kell vagy kell költenie innovációra a technológia területén, de minden olyan alapvető interakciót, amelyet a technológia segítségével könnyebbé lehet tenni, be kell vezetni.

A felhasználói élménnyel kapcsolatban van egy olyan tudatalatti szintű elvárás, amellyel most mindenki rendelkezik. Ha az gyülekezetünk nem felel meg ezeknek, akkor valószínűleg irrelevanciát kommunikálunk.

- A honlapoknak rendkívül könnyen használhatónak kell lenniük, és másodperceken belül választ kell adniuk a legfontosabb kérdésekre: például arra, hogy hol található a imaházunk, és hogy mikor tartjuk az istentiszteleteket.
- Lehet online is adakozni a gyülekezet számlájára?
- A közösségi média vált az emberek számára a legkedveltebb és elsődleges módszerré az egyházzal való kapcsolattartásra. Legyél jelen!
- Hozz létre és gondozz olyan adatbázist, amely ismeri és érti a gyülekezeted infomációit és mérőszámait.

Amikor elkezdtem a szolgálatot, kazettás magnókazettákat használtunk. Emlékszel még azokra? A Z generáció nem is nagyon érintkezett a CD-kkel, nemhogy az azt megelőző kazettás magnókkal.

Túl sok gyülekezet gondolkodik kazettás magnókban egy azonnal reagáló digitális világban. Nem kell megagyülekezetnek lenni ahhoz, hogy a technológiát az evangélium érdekében használjuk.

Ha egy kisebb gyülekezetben vagy, és csak néhány fiatal felnőtted van, elámulnál, hogy mire képesek mindössze egy laptop és egy okostelefon segítségével. Kérd a segítségüket!

Tervezd meg úgy a vasárnap reggeli istentiszteletet, hogy az kapcsolódjon a kor kultúrájához!

Honnan tudod, hogy mi a fiatalos és releváns? Ez egy szubjektív kérdés.

De itt kezdheted, ami az istentiszteletedet illeti: ha még mindig nagyjából azt csinálod, amit tíz évvel ezelőtt, úgy, ahogy tíz évvel ezelőtt csináltad, akkor nem tartasz lépést.

Új zenét játszotok? Ki választja ki a zenét? Ez egy kényes téma lehet, de beszélgessetek erről.

Ne feledjétek, nem arról van szó, hogy másnak kell lenni a másság kedvéért. Arról van szó, hogy mi az, ami a leghatékonyabban vonzza a kereszténység utáni kultúrát az evangélium üzenetével.

Fiatal vezetőket hívsz előre? A fiatal zenészek és énekesek fiatalabb zenéhez és összességében fiatalabb hangulathoz fognak vezetni. Ez segít a fiatalokat a gyülekezetedbe vonzani.

Ha arra gondolsz, hogy „Mi van az idősebbekkel, ők nem számítanak?”. Dehogynem, számítanak. Én is az vagyok, és még mindig számítok. De nekünk érettebbnek kellene lennünk.

Tudjuk, hogy nem rólunk van szó, a küldetés az, hogy elérjük az elveszetteket, és ha elérjük a következő generációt, a többi generáció követni fogja.

Mi a helyzet az elsődleges kommunikátorokkal? Szükségünk van a kor és a tapasztalat bölcsességére, de szükségünk van a fiatal hangokra is. Hogy álltok ezzel?

Gondold végig az összes összetevőt a nyelvtől a videóig, és gondolkodjon fiatalosan.

Ha a fiatalabb közönségre összpontosítasz, az idősebb generációk is csatlakoznak. Ha az idősebbek felé hajlotok, a fiatalok gyakran távoznak.

Fektess a következő generációba!

Nevelj és képezz fiatal felnőtt vezetőket, fektess be a diákmunkába, és támogasd a fiatal felnőttek hivatásos szolgálatra való elhívását!

Kommunikáld, hogy hiszel a következő generációban! Ők a jövő!

A gyülekezet jövőképének magával ragadónak kell lennie a következő generáció számára, ugyanakkor elég meggyőzőnek is kell lennie ahhoz, hogy az idősebb generációkat úgy lelkesítse a jövőkép, hogy szívüket, idejüket és erőforrásaikat is befektetik.

Lássuk be, a középkorú és idősebb generációknak nem okoz gondot szeretni és hinni a gyerekekben; csak nézzünk meg egy nagyszülőt az unokáival!

Forrás:
https://danreiland.com/7-practices-to-help-keep-your-church-young

Chuck Lawless

TÚL HAMAR VAGY TÚL KÉSŐN ELHAGYNI A GYÜLEKEZETET?

A szerző elgondolkodtató okokat sorol fel azzal kapcsolatban, hogy milyen motivációk húzódhatnak meg egy lelkipásztor esetében azzal kapcsolatban, hogy túl hamar vagy túl későn hegyja el a gyülekezetét. Továbbgondolás céljából közöljük a cikket (a szerk.).

Először azzal szeretnék foglalkozni, hogy mik lehetnek azok az okok, amiért egyes lelkipásztorok túl hamar elhagyják a gyülekezetet.

Kevés lelkipásztort ismerek, aki úgy hagyja el a gyülekezetet, hogy „tudom, hogy túl korai, de elmegyek"; ehelyett inkább utólag jutnak erre a következtetésre.

Feltételezték, hogy a gyülekezetükben a konfliktus soha nem fog véget érni

Csak ennyit láttak maguk előtt, és így elvesztették a reményt a változásra. A csüggedés győzött.

Eleve nem is állt szándékukban sokáig maradni a gyülekezetben

Elég őszinték voltak ahhoz, hogy bevallják, hogy a gyülekezetet egy ugródeszkának tekintették egy másik szolgálat felé, de mégis hagyták, hogy ez a cél túl korán elvezesse őket a távozáshoz.

Hagyták, hogy az egójuk elvezesse őket a nagyobb gyülekezethez

Egyszerűen túl vonzó és csábító volt a nagyobb gyülekezet vezetése, amelyről mindenki más is tudta, hogy nagyobb. Ez egy rossz lépés volt.

Azt hitték, hogy egy felekezeti pozícióba való átmenet nagyobb befolyást és kevesebb konfliktust biztosít számukra

„Nem kerestek külső mentorálást vagy útmutatást. Ehelyett egy új gyülekezetbe költöztek, amelyről azt gondolták, hogy meg tudnak birkózni vele.”

A lépésnek akkoriban volt értelme, de hamarosan megtanulták, hogy néhány felekezeti pozícióban szolgáló pásztornak nehézséget okoz, hogy nem egy gyülekezetet vezet.

Úgy mentek el, hogy nem sokat imádkoztak a költözésről

Valójában egyáltalán nem olvasták az Igét, és nem is imádkoztak sokat - és a költözéssel kapcsolatos imádságuk inkább volt "vészhelyzeti" imádság a döntés meghozataláért, mint a lelki DNS-ük része.

Másokra hallgattak, és figyelmen kívül hagyták a „megérzésüket”

Külsőleg a mentorok és mások ajánlották a költözést. Belsőleg a lelkészek jobban tudták – de nem hallgattak a saját szívükre.

Nem jól pásztorolták a családjukat egy nehéz gyülekezetben

A családjuk az előző szolgálat alatt küzdött, és a távozásnak volt a legtöbb értelme.

Kiégtek, mert nem törődtek magukkal

Vagyis nem törődtek a lelkükkel a lelki fegyelmek által, és nem törődtek a testükkel a testmozgás által. Évekkel később mostanra megtanulták mindkettő értékét - és szükségességét.

Magányosak voltak, és az egyházat hibáztatták

Egyes gyülekezetek valójában barátságtalanok a lelkipásztorokkal szemben. Ezekben az esetekben azonban a lelkészek bevallják, hogy inkább túlságosan elszigetelődtek, minthogy barátságokat kerestek volna.

Nem tudták, mit tegyenek ezután - és nem voltak hajlandóak segítséget kérni

Átléptek egy vezetői gátat, vagy kimerítették a látásmódjukat, de nem kerestek külső mentorálást vagy útmutatást. Ehelyett egy új gyülekezetbe költöztek, amelyről azt gondolták, hogy meg tudnak birkózni vele.

Egyfajta „lökésre” reagáltak, anélkül, hogy erős „húzóerőt" éreztek volna

Vagyis egyre inkább tudták, hogy az Úr elmozdítja őket a szolgálatukból, de tévesen - és imádság nélkül - azt feltételezték, hogy az első lehetőség a megfelelő.

Ezek pedig az arról szóló gondolataim, hogy miért maradnak egyes lelkipásztorok túl sokáig.

Nem akarják negatívan befejezni a szolgálatot

Senki sem akarja. Ezért kitartanak, remélve, hogy a következő evangelizációs program vagy a következő új tag végre meghozza a változást.

Nem éreznek erős elhivatottságot arra, hogy távozzanak

Legalábbis nem érzik ugyanazt a fajta vonzást, ami először is ebbe a jelenlegi pozícióba hozta őket. Istentől várnak engedélyt a távozásra.

Őszintén hisznek abban, hogy Isten még mindig használni akarja őket a gyülekezet megfordítására

Hiszik, hogy Isten elhívta őket oda, és a hanyatlás

„Ha most a távozásra gondolnának, az túlságosan zavaró lenne."

közepette is hajlandóak előre haladni, és még mindig bíznak abban, hogy Istennek tervei vannak számukra azzal a gyülekezettel.

Megbarátkoztak a pozícióval

Még ha nem is tetszik nekik, hogy a gyülekezet nem növekszik, megelégedtek a munkával. És mivel a legtöbb gyülekezet nem csökkenti a fizetést, hozzászoktak a fizetésükhöz, még akkor is, amikor a gyülekezet hanyatlik.

A családjuk teljesen letelepedett a területen

Egyes esetekben a házastársuknak biztosabb állása van, jobb juttatásokkal, mint nekik. A gyerekeik otthon érzik magukat a környéken. Ha most a távozásra gondolnának, az túlságosan zavaró lenne.

Nincs senki, aki igazat mondana nekik

Egyedül szolgálnak, vagy nincsenek barátaik, akiknek a hangját meghallják. Ha egyedül szolgálsz nehéz lehet az ottmaradás egy nehéz helyzetben, de a távozás is, amikor a dolgok nem mennek jól, .

A gyülekezetüknek nincs olyan rendszere, amely rendszeresen értékelné a szolgálatukat

Így a gyülekezet csendben eltűri a vezetését és a hanyatlását, és senki sem érzi magát jogosultnak arra, hogy bármilyen aggályról beszéljen.

A gyülekezetük elég nagy ahhoz, hogy lassan hanyatlik

Néha a gyülekezetnek annyi látogatója van, hogy bármilyen lassú hanyatlás alig észrevehető. Tapasztalatom szerint azonban a lelkészek legtöbbször ismerik a helyzet valóságát - és néhányan mégis úgy döntenek, hogy az itt felsorolt okok bármelyike miatt maradnak.

Egyszerűen csak arra várnak, hogy egy másik gyülekezet hívja őket

Amint máshol megnyílik az ajtó, már mennek is - de addig is ott szolgálnak, ahol jelenleg vannak.

Forrás:
https://chucklawless.com/2021/07/11-reasons-some-pastors-leave-a-church-too-soon-2
és
https://chucklawless.com/2018/07/9-reasons-some-pastors-stay-too-long/

Rick Warren

NAPI IMÁDSÁGOK LELKIPÁSZTOROKNAK ÉS GYÜLEKEZETI VEZETŐKNEK

Jobb módszereket, gépezeteket és motivációkat keresünk, amelyek mind rendben vannak, de Isten embereket keres, akiket felhasználhat. Vezetőket keres.

És ahhoz, hogy Isten használni tudja a vezetőket, Isten férfiainak és asszonyainak kell lenniük.

Van egy minta egy vezető imájából Nehémiás könyvében. Sokat megtudhatunk az emberekről abból, hogy milyen imákat imádkoznak.

Emlékezzünk, hogy Nehemiás, amikor először hallott Jeruzsálem pusztulásáról, négy hónapig imádkozott, mielőtt cselekedett volna. Ez nem csak egy alkalmi ima. Az ima, amit ezen a héten megnézünk, csak egy minta ima, amit imádkozott. Mintát ad nekünk a sikeres imádkozáshoz. Ha tudni akarod, hogyan imádkozz vezetőként, tanulmányozd Nehemiás könyvét, és különösen vizsgáld meg azt az imát, amelyet Nehemiás az első fejezetben imádkozik.

Itt van négy titok a meghallgatott imához Nehemiás életéből.

A kéréseidet Isten jellemére alapozd

Imádkozz úgy, mintha tudnád, hogy Isten válaszol neked!

> *Várom, hogy válaszolj erre az imára, mert az vagy, aki vagy. Te hűséges Isten vagy. Te nagyszerű Isten vagy. Te szerető Isten vagy. Te csodálatos Isten vagy. Meg tudod oldani ezt a problémát, Istenem!*

Nehémiás odament Istenhez, és ezt mondta az 1. fejezet 5. versében:

> *és ezt mondtam: Ó, Uram, menny Istene, te nagy és félelmetes Isten! Te hűségesen megtartod a szövetséget azokkal, akik szeretnek téged, és megtartják parancsolataidat.*

Nehémiás három dolgot mondott Istenről:

„A vezetők vállalják a felelősséget, mások hárítják a felelősséget. Ha vezető akarsz lenni, akkor vállalod a felelősséget és osztozol az elismerésben is."

1. Nagyszerű vagy – ez Isten álláspontja.
2. Félelmetes vagy – ez hatalmára mutat.
3. Betartod az ígéreteidet – ez Isten szövetségére mutat.

Az első dolog, amit Nehémiás tett, hogy elismerte, ki az Isten. Ez az, ami a *dicséret*. És az ima meghallgatásának kezdete az, hogy hisszük, hogy Isten válaszol az imára, és az ő jelleme és ígéretei alapján kérjük, hogy hallgasson meg és cselekedjen.

Valld be a bűnt az életedben

Miután Nehémiás Isten jellemére alapozta imáját, megvallotta bűneit. Imájában Nehémiás többször is kimondta az „én" és a „mi" szavakat. Azt mondja „Megvallom ... magamat ... apám házát ... nagyon gonoszul cselekedtünk ... nem engedelmeskedtünk" és így tovább ebben a szakaszban.

Nem Nehémiás hibája volt, hogy fogságba kerültek. Még meg sem született, amikor ez 70 évvel korábban történt. Valószínűleg a fogságban született. Mégis belekeverte magát a nemzeti bűnökbe. A társadalmunk azt tanította nekünk, hogy csak önmagunkért vagyunk felelősek. És ez egyszerűen nem igaz! Te vagy a testvéred őrzője. Mindannyian együtt vagyunk benne.

A vezetők vállalják a felelősséget, mások hárítják a felelősséget. Ha vezető akarsz lenni, akkor vállalod a felelősséget és osztozol az elismerésben is.

Ragadd meg Isten ígéreteit!

Nehémiás imádkozott az Úrhoz, és azt mondta:

> *„Emlékezz vissza arra az ígéretre, amelyet kijelentettél a te szolgádnak, Mózesnek". (Neh 1,8)*

El tudod képzelni, hogy azt mondod Istennek, hogy „emlékezz"?

Emlékeztette Istent arra, amit a múltban mondott. Dávid is ezt tette. Ábrahám, Mózes és az összes próféta is ezt tette.

Szükség van arra, hogy Istent emlékeztessük? Nem. Vajon elfelejti, amit megígért? Nem. Akkor miért teszszük ezt? Mert ez segít nekünk, hogy emlékezzünk arra, amit Isten megígért.

Semmi sem tetszik Istennek jobban, mint amikor emlékeztetjük őt valamelyik ígéretére.

Legyél konkrét abban, amit kérsz

Ha konkrét válaszokat akarsz az imára, akkor konkrét kéréseket kell megfogalmaznod. Ha általánosságban imádkozol, honnan fogod tudni, hogy meghallgatásra találnak-e?

Nehémiás nagyon bátran imádkozott. Imádkoztál már valaha: „Uram, tégy sikeressé engem"? Ha nem, akkor miért nem tetted?

Úgy hiszem, a siker jó definíciója a következő: Isten életemre vonatkozó céljának beteljesítése hitben, szeretetben és a Szentlélek erejében, és az eredményeket Istentől várom.

Ez egy méltó életcél, amiért bizalommal imádkozhatsz.

Imádkozz bátran! Imádkozz, hogy Isten sikeressé tegyen téged az életben Isten dicsőségére.

Ha nem tudod kérni Istent, hogy áldja meg azt, amit csinálsz, akkor jobb, ha valami mást kezdesz csinálni. Isten nem akarja, hogy elpazarold az életedet.

Ha így imádkozunk, az növeli és kiterjeszti a saját hitünket, és meghívja Istent, hogy erőteljes módon munkálkodjon bennünk, körülöttünk és általunk!

Forrás: https://pastors.com/4-daily-prayer-practices-for-pastors-and-church-leaders

Dr. Birkás-Ferreira Zsófia

TÖRTÉNELMI EMLÉKKONFERENCIA

A Baptista500 emlékév keretében 2023. április 14-én nagyszabású történelmi emlékkonferencia került megrendezésre a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében. Az esemény fő fókuszában az 500 évvel ezelőtti anabaptista tanítások Kárpát medencében történő megjelenése állt. A konferencia szervezői a Magyarországi Baptista Egyház és a Baptista Teológiai Akadémia volt.

Az emlékkonferenciát *Bacsó Benjámin* egyháztörténész, baptista lelkész, az emlékkonferencia igazgatója nyitotta meg, majd *Papp János* egyházelnök ismertette a Baptista500 emlékév kincseit. Ezután magyar és külföldi előadók gyarapították a jelenlévők tudását: *Dr. Balázs Mihály* akadémikus, irodalomtörténész és *Prof. Dr. Martin Rothkegel* egyháztörténész, egyetemi professzor, akik a 16. századi anabaptista kezdetekről tartottak színvonalas előadásokat. Az ebédszünet előtt *Prof. David Bebbington* a skóciai University of Stirling nyugalmazott történelem professzora helyezte az anabaptizmust világtörénelmi perspektívába. A délutánt *Dr. Gudor Kund Botond* történész, egyetemi adjunktus nyitotta meg, aki az anabaptisták életét mutatta be Erdélyben, *Dr. Dienes Dénes* teológiai tanár, a Tudományos Gyűjtemények főigazgatója pedig beszélt az anabaptisták sárospataki hatásáról. A történelmi munkacsoport nevében *Bereczki Lajos, ifj. László Gábor és Arató György* a magyarországi anabaptista kezdetekről, majd *Dr. Szabó Csaba* és *Balogh László* Baptista Értéktár címmel tartottak előadást. *Prof. Malcom Yarnell*, a Southwestern Baptist Theological Seminary kutató professzora és a texasi Lakeside Baptist Church lelkipásztora arra irányította a hallgatóság figyelmét, hogy milyen hatással voltak az anabaptisták a mai baptistákra. *Dr. Mészáros Kálmán* a Baptista Teológiai Akadé-

Bacsó Benjámin megnyitja a konferenciát

Egyházi vezetők

A konferenciának a Magyar Tudományos Akadémia adott othhont

Dr. Balázs Mihály akadémikus, irodalomtörténész

mia rektora előadása zárta a konferencia programját, melynek témája a tordai vallásbéke és az anabaptisták viszonya volt. *Háló Gyula* a Baptista500 emlékév koordinátora összegezte a konferencia gazdag témáit és útravaló gondolatokkal is ellátta a jelenlévőket.

A rendkívül színvonalas és pozitív visszhangot kiváltó történelmi konferencia jelentősége és fontossága abban áll, hogy a nyilvánosság megismerje azt a mozgalmat, amiből a hazai baptizmus is kifejlődött: az anabaptista mozgalom egy alapvetően békés, Bibliához igazodó és ahhoz hű mozgalom volt, ebből fejlődött ki a baptizmus, ami pedig világszinten is elterjedt és Magyarországon is ezen elvek szerint élhetünk. ◆

Papp János, a Magyarországi Baptista Egyház elnöke

Dr. Bukovszky Ákos fordít az amerikai vendégnek

A szünet alkalmat adott a kapcsolatépítésre

Prof. Dr. Martin Rothkegel egyháztörténész

Prof. David Bebbington

Bereczki Lajos az anabaptista kezdetekről szólt

Hegedűszóló is segítette fenntartani a figyelmet

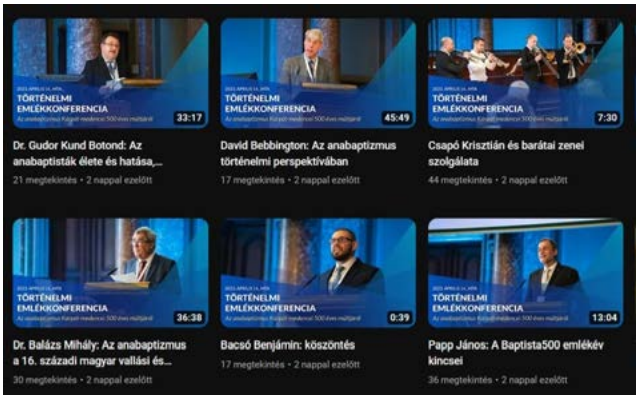

Az előadások megtekinthetők az MBE Youtube csatornáján: youtube.com/@magyarbaptista

Bacsó Benjámin

A MAGYAR BAPTISTÁK HELYZETE A II. VILÁGHÁBORÚ UTÁN, BELSŐ ÉS KÜLSŐ ÁTALAKULÁSOK

A második világháború végén

1944. október 9-én *Churchill* elutazott Moszkvába, hogy találkozzon *Sztálinnal*. Ennek a találkozónak a lényege, hogy a két nagyhatalom a befolyási zónákról tárgyaljon. Az eredmény a történészek számára százalékos megállapodásként ismert. Ebben a megállapodásban rögzítették, hogy a szovjeteknek mennyi befolyása van Romániában (90%), Bulgáriában (80%). A britek erősen ragaszkodtak ahhoz, hogy Görögországon belül érvényesíteni tudják akaratukat, így abban állapodtak meg, hogy befolyásuk 90% lesz. Magyarországot és Jugoszláviát a felek igazságosan elosztották, 50-50%. Azonban Magyarország esetében ezt a befolyási arányt felemelték 90%-ra.[1] Geopolitikai helyzetünket tekintve a háború után világossá vált, hogy a szovjet érdekszféra egyik nyugati állama lesz az ország. A kérdés az volt, hogy mennyire lesz erős a szovjet befolyás, és meddig fog tartani.

1944 novemberének elején a Vörös Hadsereg „oltalmában" megérkeztek Magyarországra a kommunista vezetők (*Gerő Ernő*, *Nagy Imre*, *Révai József*, *Vas Zoltán*),

1. Ormos Mária, Majoros István: *Európa a nemzetközi küzdőtéren* (Budapest: Osiris, 2003), 489–491. o.

„– Kérlek, ez egy új török hódoltság.”

és az is látszott már, hogy ez a befolyás hosszú ideig fenn fog állni. *Szekfű Gyula* 1946 telén mint moszkvai nagykövet látogatott Budapestre, ekkor látogatta meg Kovács Imrét, a köztük lezajlott beszélgetésből egy részletet idézek:

> „– *Hogy látszik Moszkvából Magyarország?*
> – *Nem jól...*
> *Hallgattunk, majd akadozva a haza dolgairól beszélgettünk. Szekfű nagy tudású ember volt, egyik legnagyobb történetírónk, akivel serkentő volt a társalgás. Most elfogódottan beszélt, időnként felpillantott a csillárra, vagy a telefonra nézett, mintha a mikrofont keresné. Elmenőben aztán odahajolt hozzám, és halkan mondta:*
> – *Kérlek, ez egy új török hódoltság.*
> – *Addig is tart?*
> –*Addig tart, ameddig a Szovjetunió tart!*”[2]

A front átvonulása, a rekvirálások, a szovjet hadsereg itt-tartózkodása, lerombolt épületek jelezték, hogy valami újnak kell kezdődnie. A háború végi helyzetről *Gyarmati György* nagyon frappánsan fogalmazza meg a következőt: „*Magyarország 1944–45 évfordulójának téli hónapjaiban inkább volt történelmi-földrajzi fogalom, semmint valóságos, »működőképes« társadalmi-politikai entitás.*”[3] Az egyházakat igen súlyosan érintette a háború, többek között a Baptista Szeminárium épületét találat érte.[4]

Magyarország geopolitikai helyzetéből következett, hogy a szovjet viszonyok lettek meghatározóak. A szovjet rendszer kezdettől fogva az egyházi élet visszaszorítására törekedett, ebben csak a második világháború időszakában történik változás. Az ortodox egyház működése szabaddá vált, sőt még támogatást is kaptak, mivel Sztálin értékelte a papság és a pravoszláv hívők hazafias cselekedeteit.[5] A nyugati szövetségesek miatt ehhez még ráadásul „a kisegyházak” is működhettek a Szovjetunióban. Ugyanakkor az ál-

lamhatalom végső célja továbbra is az ateista ideológia kizárólagos uralomra juttatása volt, ahol az állam és az egyház teljesen elválik egymástól.[6] Ez volt az a minta, amelyet az MKP vezetői láthattak és megpróbálhattak megvalósítani Magyarországon. A kommunistáknak a szovjet csapatok jelenléte ellenére is komoly problémát jelentett, hogy pontosan milyen forgatókönyv szerint is történjen ez a mintakövetés.[7]

Ebben az időszakban mégis mutatkozott valami különös fogékonyság arra, hogy az evangélium üzenetét befogadják. Csak egy példát említve illusztrációként, mi sem jelzi jobban, mint hogy az adventista egyház külföldről kért és kapott is támogatást a missziójára.[8] A szabadegyházak abban a reményben éltek, amelyben az egész társadalom ezen időszakban, hogy az ország demokratikus irányban fejlődik tovább.[9] „*Nagy jövő előtt állunk, de ugyanakkor még romok között élünk.*”[10] Ennek reményében igyekeztek két dologban előrébb jutni: az egyik jogi helyzetük rendezése, a másik pedig ehhez szorosan kapcsolódva a lakosság között végzett missziós tevékenység erősítése volt. Mind a két cél elérésére reális esély mutatkozott. Az embereknek nem-

2. Kovács Imre: *Magyarország megszállása* (Budapest: Katalizátor Iroda, 1990), 207–308. o.

3. Gyarmati György: *A Rákosi-korszak* (Budapest: ÁBLT–Rubicon, 2011), 35. o.

4. Gerzsenyi László, Mészáros Kálmán: *A magyarországi baptista teológiai oktatás története 1906–2006* (Budapest: MBE, 2011), 45. o.

5. *Orosz történelem*, 2. kötet (Mihail Heller, Alekszandr Nyekrics: *A Szovjetunió története*) (Budapest: Osiris, 2003).

6. Köbel Szilvia: *„Oszd meg és uralkodj!” Az állam és az egyházak politikai, jogi és igazgatási kapcsolatai Magyarországon 1945–1989 között* (Budapest: Rejtjel, 2005).

7. Feitl István: „Az ideiglenesség időszaka. Magyarország 1944–1945-ben”. *Eszmélet* 106. szám (2015. nyár), 8–41. o.

8. Rajki Zoltán: *A H. N. Adventista Egyház története Magyarországon 1945 és 1989 között* (Budapest: Advent, 2003), 41. o.

9. Romsics Ignác: *Magyarország története a XX. században* (Budapest: Osiris, 2010), 295. o.

10. *Lelki Élet* (1945. szeptember).

„Lassan megalakultak a kerületi missziós bizottságok, melyeknek azt a feladatot szánták, hogy az Országos Misszióbizottság mellett, azzal egyeztetve dolgozzanak, sőt azt bizonyos ügyekben tehermentesítsék."

csak a házuk, hanem az életük is romokban hevert, vártak valakitől valami jó hírre. Nagy dolog volt, hogy *Nagy Lajos* biharugrai baptista gyülekezeti senior, aki a Független Kisgazdapárt nemzetgyűlési képviselője is volt, az MSZSZ emlékiratát, amelynek központi üzenete a vallásszabadság volt, a többi képviselő között az országházban kiosztotta.[11]

A baptista missziószervezeti változásai

Ugyanakkor a baptista misszió is nehéz helyzetben volt, habár pozitív események is történtek, ha a misszió lendületére és a szervezeti rendeződésekre gondolunk. A trianoni béke után az „új Magyarországon" a korábban 24.000-nél kicsit több baptistából 8000 tag maradt a gyülekezetekben. A missziói lelkesedést jelzi, hogy 1940-ben már 14.874 tagot, majd 1953-ban 14.012 tagot tartottak számon.[12] Ez azt jelenti, hogy közel húsz év alatt másfélszeresére emelkedett a baptisták száma (más adatok szerint megduplázódott),[13] ami egy erőteljes missziói lendületre utal. Ehhez minden bizonnyal hozzájárult, hogy az elismerés kapcsán két irányra szakadt baptista misszió 1920-ban egyesült Magyarországi Baptista Gyülekezetek Szövetsége néven. Ezáltal azonban egy nagyon különös szervezeti felépítés jött létre. Az 1905-ös elismerés ugyanis a Budapesti Baptista Hitközségre vonatkozott. Így egy olyan kettős szervezeti felállás állt elő, ahol a misszió irányítása az MBGYSZ hatáskörébe tartozott, az adminisztratív jelentések, panaszok, előterjesztések és kérelmek azonban a hitközség égisze alatt történtek. Ez azt jelentette, hogy a hitközség volt a külső keret, a jogi védelmet hivatva ellátni, a szövetség pedig más országokéhoz hasonló belső, missziós szervezet.[14] Ez a helyzet egészen 1945-ig állt fenn, amikor *dr. Somogyi Imre* vette át a nyugdíjba vonuló *Nagy Páltól* a hitközségi elöljáró tisztet, és mivel korábban a Magyarországi Baptista Gyülekezetek Szövetsége elnökének is megválasztották, ugyanaz a személy töltötte be mind a két funkciót. A szövetség szerepe ilyen módon csökkent, és végül 1947-ben meg is szűnt.[15] Erre már 1945-ben felhívják a baptista közösséghez tartozók figyelmét, akiket arról értesítenek a *Lelki Élet* lapjain, hogy gyakorlatilag is egybeolvadt a hitközségi elöljáró és a szövetségi elnöki tisztség.[16]

A szervezeti működésben újabb változások következtek be,[17] 1946-ban a decentralizáció jegyében Somogyi Imre bejelentette, hogy kerületeket hoznak létre.[18] Ennek keretében lassan megalakultak a kerületi missziós bizottságok, melyeknek azt a feladatot szánták, hogy az Országos Misszióbizottság mellett, azzal egyeztetve dolgozzanak, sőt azt bizonyos ügyekben tehermentesítsék. Ezek a kerületi misszióbizottságok a kerülethez tartozó gyülekezetek tanácsolásában, missziói tervek készítésében és kisebb helyi ügyek intézésében önállóan járhattak el. Szervezetileg tehát a következő szervezet alakult ki: a legkisebb egység a prédikációs állomás volt, ezek az állomások együtt alkotják a körzetet, a körzetek pedig együtt alkotják a kerületet.

Veszteségek a második világháborúban

Azonban a háború nyomorúságai a baptistákat sem kímélték. Megszűnt *A Kürt* című ifjúsági lap, amely 1922–1944 között segítette az ifjúsági munkát. *Mészáros Sándor*, aki a gyermekmunka területén végzett jelentős munkát, 1940-ben szintén meghalt, így a *Hajnalcsillag* című gyermeklap is, amelynek szerkesztője volt, vele együtt halt. A *Békehírnök* pedig 1944. december 16-án jelent meg az ekkor már ostromgyűrűbe került fővárosban. Ez is jól mutatja, hogy az addig jelentős lapok, amelyek a kapcsolattartásban és a misszióban is jelentős szerepet töltöttek be, a háború végére megszűntek.

> *A bombázások során elpusztult a Margit rakparti szeminárium, amelyet korábban jelentős támogatásban részesítettek és az Amerikai Baptista Déli Szövetség*

11. *Lelki Élet* (1945. október).

12. *Baptista statisztikai évkönyv.*

13. Mészáros Kálmán: *A Magyarországi Baptista Egyház vázlatos története.* Teológiai jegyzet (Budapest, 1995).

14. *Lelki Élet* (1945. október).

15. Uo.

16. Uo.

17. Nagy János: „Egyházunk országos szervezetének történelmi áttekintése". *Békehírnök* (1963. július 1.), 8–9. o.

18. *Lelki Élet* (1946. október).

„A baptista közösség számára sok tragédiával járt együtt és nagyon súlyos károkat okozott a világháború."

> *révén*[19] *sikerült megvásárolni. Az árvaház épülete olyan súlyos találatot kapott, hogy nagy része lakhatatlanná vált.*[20] *Különös eset, hogy annak, aki éppen az intézet holmiját szállította a feljegyzések szerint egy rozzant postakocsival, az egyik fuvar közben aknaszilánk oltotta ki az életét.*[21]

Ezen felül több imaház megrongálódott, többek között a Nap utcai, amely ekkoriban az egyik legjelentősebbnek számított. Dr. Somogyi Imre 1950-ben így emlékszik vissza, amikor a gyülekezettel együtt hálaadónapot tartanak:

> *„A nemrég még külső tatarozáson átesett, teljesen ép imaházat 1945. január közepéig, illetve a felszabadulásig két nagy bomba és nyolc tüzérségi lövedék tette bénává, nyomorékká. Minden oldalon lövedék robbant, egy nagy bomba pozdorjává zúzta a bejárati kaptu és a homlokzat egy részét."*[22]

A baptista közösség számára sok tragédiával járt együtt és nagyon súlyos károkat okozott a világháború. Lelkészek és lelkészgyermekek haltak meg,[23] a gyülekezetek tagjai közül sokan lettek a háború áldozataivá vagy szenvedtek maradandó sérüléseket. A második világháborús front átvonulása után lerombolt épületek, a szovjet hadsereg civil lakosság ellen elkövetett erőszakos cselekedetei, rekvirálások jellemezték azt a pontot, ahonnan valami újnak kellett kezdődnie. Dr. Somogyi Imre az 1947-es elnöki jelentésében így írta le a helyzetet:

> *„A világháború viharainak elvonulása után, a pusztulás képét mutató országban s annak egykor világhíres, majd pedig romba dőlt fővárosában még nem indult meg a vasúti s villamos közlekedés, valamint a postai szolgálat – sőt még rajtunk volt a pince dohos illata, és sápadt orcánkon még ott tükröződött az átélt izgalmak és keservek nyoma –, amikor már összehívtuk az első rendkívüli hitközségi közgyűlést, és rendeztük közösségünk ügyeit, melyeket a változott helyzet dobott felszínre... Az általános nagyarányú újjáépítő munkában azután megindultak összejöveteleink is, amelyeknek bevezetője a [1945.] május 15-én tartott budapesti és környéki elöljárósági értekezlet volt."*[24]

1945 júniusában már kisebb végrehajtó bizottsági ülést tartottak, majd pedig szeptember 1-jén egy négynapos konferenciát, és elindult a Lelki Élet című lap kiadása is.

A reménység éveinek kezdetei

Ez a rövid időszak a baptisták életében különösen meghatározónak tekinthető. Esély kínálkozott a parlamentáris demokrácia kiépítésére. Még 1945 márciusában egy körlevél megy a gyülekezetekhez, melyben ez a remény nagyon jól tetten érhető: *„Nagy jövő előtt állunk, bár romok között élünk. Nagy lelki megújulásra van szükségünk. A jövőt mi, emberek fogjuk kialakítani. Adjuk oda szívünket a jó Isten szent kezébe, hadd formáljon bennünket olyanra, amilyenre akar! Mert a jövőt igaz, hogy emberek építik, de csak igaz és melegszívű, áldozat- és szolgálatkész, önzetlen emberek tudják építeni. Helyesebben csak ilyenekkel építheti fel az Isten."*[25]

Az egyházak a társadalom döntő többségével együtt abban a reményben éltek, hogy az ország demokratikus irányban fejlődik tovább. Ezt csak erősítették azok a közlések, amelyek az MSZSZ felé érkeztek.

> *„A magyar belügyminiszter értesítette a Magyarországi Szabadegyházak Szövetségét, hogy az egyházak templomai, imaházai és egyéb, egyházi célra szolgáló helyiségei a hatóságok igénybevétele alól mentesek. Az ún. gyűléstilalom nem vonatkozik az istentiszteletekre és áhítatos összejövetelekre."*[26]

1945 szeptemberében a Rákoscsabán tartott konferencia ünnepélyes nyilatkozatot fogalmazott meg, amelyben a teljes vallásszabadságot, az egyház és az állam elválasztását kérték.[27]

---

19. Varina Brown asszony 22.000 dollárt adományozott a Déli Baptista Szövetségen keresztül az épületre, amelyet a Margit rakparton (ma Bem) vásároltak meg, hogy hamarosan Kelet-Közép-Európa legjelentősebb baptista oktatási intézményévé váljon, ahol külföldi diákok is szép számban tanulnak.

20. Heckmann Margit: A baptisták árvaháza történetéből és életéből (1917–1950). Kézirat (Budai Baptista Gyülekezet).

21. Uo.

22. Somogyi Imre: A budapesti Nap utcai baptista gyülekezet hálaadó istentiszteletére (1950. november 12.).

23. Somogyi Imre 1947-es elnöki beszámolója (Baptista Levéltár).

24. Uo.

25. Somogyi Imre: Körlevél a magyar baptista gyülekezetek elöljáróságához. 1945. március 25. (Baptista Levéltár).

26. Lelki Élet (1945. szeptember 2.).

27. Lelki Élet (1945. november).

„Meghatározó tapasztalat volt, hogy több helyen atrocitások érték a helyi baptista missziót."

Magyarország lakosságának 68%-a volt katolikus,[28] ez igen magas aránynak számít, még ha nem is annyira magas, mint Lengyelországban, ahol a lakosság 97%-a volt római katolikus. Ezen számadatokhoz ha hozzávesszük, hogy 1949-ben a lakosság 21,9%-a református, 5,2%-a evangélikus, és mindössze a lakosság 0,1%-a volt felekezeten kívüli,[29] érthetővé válik, hogy egy alapjaiban véve ateista világszemlélettel rendelkező, a hatalomért komoly harcot vívó párt a jelentős tömegbázissal bíró történelmi egyházakkal szemben kezdetben inkább szövetségest lát a kisegyházakban, közöttük a legnépesebb entitásban, a baptista közösségben is.

Már az 1895. évi XLIII. törvénycikk, amely a vallás szabad gyakorlásáról szól, kimondja:

> „1. § *Mindenki szabadon vallhat és követhet bármely hitet vagy vallást, és azt az ország törvényeinek, valamint a közerkölcsiség kívánalmainak korlátai között külsőképpen is kifejezheti és gyakorolhatja. Senkit sem szabad törvényekbe vagy a közerkölcsiségbe nem ütköző vallási szertartás gyakorlásában akadályozni, avagy hitével nem egyező vallási cselekmény teljesítésre kényszeríteni.*
> 3. § *Vallási hite vagy egyházi szabályai senkit sem menthetnek föl törvényen alapuló bármely kötelesség teljesítésétől.*"

Ez a törvény volt érvényben 1945-ben is, tehát a vallás szabad gyakorlatára volt lehetőség. Szintén ebben a törvényben lettek szabályozva annak „feltételei", hogy hogyan lehet a tűrt/nem elismert „kategóriából" az elismert kategóriába kerülni. A törvény értelmében elismerést csak a baptisták (1905-ben) és mohamedánok kapnak (ez utóbbiak 1916-ban kapták meg, de ez a vallási közösség a II. világháború előtt megszűnt hazánkban).

Amikor 1945 beköszöntött, már jelentős múlt állt többek között Somogyi Imre, *Kiss Ferenc* és *Michnay László* mögött is, akik külön-külön is, majd együtt is sokat küzdöttek azért, hogy a vallásszabadság ne pusztán üres malaszt legyen, hanem megélhető valóság. A *Horthy*-rendszerben hiába küzdöttek azért, hogy megszűnjön a bevett és elismert felekezetek között a különbség, hogy a legemberibbnek tartott vallási, gyülekezeti és szólásszabadsággal élni lehessen. Meghatározó tapasztalat volt, hogy több helyen atrocitások érték a helyi baptista missziót. Ráadásul az áttérések sem mentek egyszerűen. Az 1868. évi 53. tc. érvényben volt, ami kimondta:

> „*Áttérni annak szabad, aki életkora 18. évét már betöltötte.*"[30]

Ráadásul emellett két tanú jelenlétében, kétszer kellett elmenni az egyház helyi képviselőjéhez, hogy biztosan ki akarnak hivatalosan is lépni. Még ha voltak is nehézségek az ökumenikus kapcsolatok terén, *Kirner A. Bertalan*[31] példáját elég megemlíteni, akkor is elmondható, hogy a második világháború végéig javuló ökumenikus kapcsolatok jellemzőek.

Ezek után érthető, hogy a demokratikus fordulat és a vallásszabadság korlátai ledöntésének reménye, melyet hosszú ideje sürgettek már – elég csak dr. Somogyi Imre küzdelmeire gondolni[32] –, alapvetően reménységgel töltötte el a baptistákat.

A baptisták 1945–48 között

Logikusan belátható, hogy ott, ahol valakit vallási hovatartozása miatt hátrányosan vagy akár éppen

28. Gárdonyi Máté: *Bevezetés a katolikus egyház történetébe* (Vác: Jel, 2006), 335. o.

29. Gyarmati: i. m.

30. 1868.évi 53. tc. 2. § http://1000ev.hu/index.php?a=3&param=5375 (letöltés: 2017. január 5.).

31. Volt református lelkész, aki áttérésével és „különös egyéniségével" igazi kihívást jelentett az akkori baptista és református közösség számára.

32. Dr. Somogyi Imre már 1927 óta folyamatosan ébren tartotta ennek a kérdésnek a fontosságát, amikor a Bocskai-szobornál beszédet mondott.

„A baptista misszió egyik nagy erőssége az ifjúsági misszió volt."

előnyösen megkülönböztetnek, sérül a valódi vallásszabadság. Éppen ezért a kisegyházak azért küzdöttek, hogy szűnjön meg a különbség a bevett és az elismert egyházak között, illetve a *Keresztes-Fischer Ferenc* nevéhez kötődő, 1939 decemberében kiadott betiltó rendelet hatályon kívül helyezéséért. Voltak arra kísérletek, hogy az egyházak önállóan nyerjék el az állami elismerést, ez azonban 1947-ig csak a metodista egyháznak sikerült. Az adventista kísérlet 1948-ban már nem volt sikeres.[33] A Magyarországon működő kisegyházak már 1944-ben felismerték, hogy céljaik elérése érdekében össze kell fogniuk. Éppen ezért létrehozzák a Magyarországi Szabadegyházak Szövetségét (MSZSZ), melynek alapítói között ott volt a Magyarországi Baptista Gyülekezetek Szövetsége mellett a Magyarországi Testvérgyülekezet, a Magyarországi Bibliakövetők Felekezete[34] és az Üdvhadsereg is. Az 1945 és 1948 közötti években a kisegyházak számára a közjogi helyzet javulásával együtt járt lehetőségeik szélesedése is. Hitéletüket zaklatás nélkül gyakorolhatták, missziós alkalmak szervezésére nyílt lehetőségük középületekben, valamint könyvek, traktátusok, újságok kiadására. Az 1946-os évet úgy jellemzi Somogyi Imre, hogy

> *„az egész év eltelt anélkül, hogy bármelyik gyülekezet vagy igehirdető a vallás szabad gyakorlatában, illetve az igehirdetés végzésében hatósági közeg részéről akadályoztatott volna".*[35]

Majd pedig megjegyzi, hogy

> *„ez a tény a szenzáció jegyét hordja magán".*

A lehetőségek a következő időszakban még inkább szélesedtek. Az egyik leginkább demonstratív rendezvény az 1947. november 1-jén, szombat este a Zeneakadémián megtartott reformációs ünnepély, ahol a nagyterem zsúfolásig megtelt, Kiss Ferenc elnök, Somogyi Imre alelnök és Michnay László ügyvezető igazgató szólalt fel.[36] Amikor Somogyi Imre visszatekint a baptizmus öt évére, megállapítja, hogy a háborús károk rendezése gyors ütemben haladt, sőt az élet jeleként mutatkozik, hogy

> *„1947-ben több mint kétharmada helyreállíttatott sérült imaházainknak, sőt ugyanabban az évben vagy 12 új imaház épült fel az országban, s ez az építkezés – némely esetben maroknyi kis gyülekezet által, megható áldozatkészségből – 1948-ban és 1949-ben is folytatódott".*[37]

Ugyancsak jeles esemény volt, hogy az 1948-as évet jubileumi évvé nyilvánították. A szabadságharc 100. évfordulója mellett a baptista egyház magyarországi missziójának 1873-as, azaz 75 éves újjászerveződését is ünnepelték. Jól jelzi a politikai nyomást, hogy azért a beszámolóba, amely 1950-ben keletkezett, már odakívánkozik a „szovjetoroszországi baptista testvéreink missziójának 80. évi" évfordulója is. Az, hogy erre az ünnepélyre ki tudják bérelni a Sportcsarnokot, és ott több ezer ember vesz részt egy nyilvános ünnepélyen, egyfajta csúcspontját jelenti ennek az időszaknak.[38]

Reménység az ifjúsági misszióban

A baptista misszió egyik nagy erőssége az ifjúsági misszió volt. Már az 1920-as években a Magyarországi Baptista Gyülekezetek Szövetségén belül teljesen önállóan szerveződött meg a Magyarországi Baptista Ifjúsági Szövetség, amelynek lapja *A Kürt* (1922–1944) volt. Azonban az egyesületek betiltása (1946) érintette az MBISZ életét is, ugyanis tevékenységét be kellett szüntetni. Helyette alakult meg az Országos Ifjúsági Bizottság. Az Országos Ifjúsági Bizottság 1958-ig nagyon aktív munkát végzett az ország teljes területén. Ennek egyik része volt, hogy Tahiban és Balatonföldváron országos missziós konferenciákat szerveztek, amelyekre igen sokan ellátogattak. Ebben az időszakban a konferenciák a kisegyházak életében igen fontos szerepet játszottak. Az ifjúság számára külön is rendezhettek konferenciákat, sőt a baptista közösségben ezt igen komolyan is vették, hiszen már az 1946-os ifjúságimunkás-képző tanfolyamon olyan nevek tűnnek fel, mint *dr. Udvarnoki Béla*, dr. Somogyi Imre, *dr.*

33. Rajki Zoltán: A szabadegyházak helyzete Magyarországon 1945 és 1950 között. http://www.uni-miskolc.hu/~egyhtort/cikkek/rajki-45-50.htm (letöltés: 2016. február 1.).

34. A Hetednapi Adventista Felekezetet 1939. december 2-án betiltották, így működésüket Magyarországi Bibliakövetők Felekezete néven folytatták 1942-ben.

35. Somogyi Imre: A vallásszabadság és a vallási kisebbségek In: 109.old

36. MSZSZ-jegyzőkönyv (1947. szeptember 3.) (Baptista Levéltár).

37. *A magyar protestantizmus öt éve* (Budapest: Ref. Egyetemes Konvent, 1950), 108. o.

38. Uo.

„Új világ van kialakulóban. Ennek az új világnak sóra és világosságra van szüksége…”

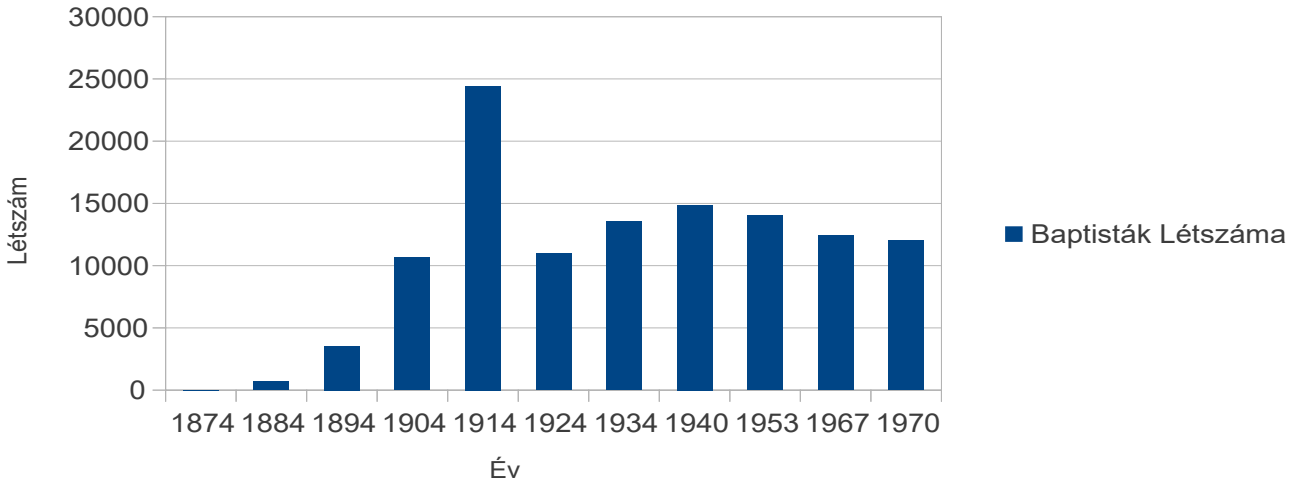

1. ábra A baptisták létszámának alakulása 1874–1970

Haraszti Sándor.[39] 1947-ben pedig *„nagy sikerű ifjúsági konferenciákról”* olvashatunk, ennek is az eredménye, hogy *„ez az év a múlt háború utáni missziói fellendülés éveire emlékeztet bennünket a bibliai keresztség számának emelkedése által”.*[40]

Rendszeresen jelentek meg a *Lelki Élet* című lapban a szülőknek és a fiataloknak szóló írások, amelyek a szülőket imádságra, példaadásra és tanításra bátorították. Foglalkoztak a nők helyzetével is. Az egyik ilyen cikk kijelenti, hogy „a feleség helyzete a családi körben a művelt társadalom legjobb fokmérője”.[41]

A *Lelki Élet* idézi *Hellstern S.* zürichi református lelkész szavait az ifjúságról:

> *„Eddigi tapasztalataink Európa ifjúságáról nagyon komorak. Az élet értelmében való hitet kell visszaadni nekik, azt a reményt, hogy életüket ott, ahol vannak, újjáépíthetik.”*[42]

Amikor *Szabadi Gusztávot*, az Ifjúsági Bizottság vezetőjét kérdezik a magyar ifjúság helyzetéről, azt mondja:

> *„Óriási világégés után vagyunk. Szemünk láttára tűntek el uralkodók, pusztultak el nemzetek és gazdasági rendszerek. Új világ van kialakulóban. Ennek az új világnak sóra és világosságra van szüksége…”*[43]

Különösen kiegészíti ezt Kiss Ferenc orvosprofeszszornak a beszámolója a külföldi útjáról, és azt a víziót tárja a lap olvasói elé, hogy

> *„A reformáció felekezeti egyházakat szült, az új reformáció: lelki közösségeket alakít.”*[44]

A Magyarországi Szabadegyházak Szövetsége (MSZSZ), későbbiek során majd Szabadegyházak Tanácsa (SZET), tehát együttműködési fórummá vált, pontosan azért, hogy hatékonyabban tudják az ehhez tartozó entitások képviselni saját látásmódjukat.

Összességében, még ha az 1947-es elnöki jelentésben arról olvashatunk is, hogy a létszám emelkedett, akkor is jól látható, hogy 1953-ra statisztikailag is kimutatható a létszámbeli csökkenés. Ezek az adatok jól jelzik, hogy a fellendülés után jelentős visszaesés volt, amely egy átmenetiségre enged következtetni. Ennek az oka több dologban kereshető. Valószínűleg voltak, akik politikai okok miatt hagyták el a közösséget, hiszen 1948 úgy vonult be a történelembe, mint a fordulat éve. Mások esetleg egy karizmatikusabb közösségbe távoztak.

39. Kovács Géza: *Életutam* (Debrecen: Menedék Alapítvány, 2002).

40. Somogyi Imre 1947-es elnöki jelentése (Baptista Levéltár).

41. *Lelki Élet* (1945. szeptember).

42. *Lelki Élet* (1948. április).

43. Uo.

44. *Lelki Élet* (1948. augusztus).

„Hiszek hát Krisztusban és a szabadságban, mert bármily változásokat idézzenek elő a rohanó évek, a teremtő Isten és a teremtett világ legszebb produktuma mindenkor a szabad ember marad. ”

Szintén nagy eredményként könyvelhető el, hogy 1947 áprilisában az MSZSZ vezetői kéréssel fordultak a rádióhoz, hogy heti egy alkalommal kapjanak időt, hogy bibliamagyarázatot tartsanak.[45] Ezt a lehetőséget meg is kapták, havi három, félórás műsort kaptak egészen 1950 szeptemberéig, akkor ugyanis betiltották ezeket a műsorokat.

Kedvező törvényi változások

Az 1947. évi XXXIII. tv. megszüntette a bevett és az elismert felekezet között fennálló különbséget. Erről 1948 decemberében az Országos Elnöki Tanács, melyet később a közgyűlés elfogadott, így nyilatkozik:

> „*történeti fontossággal bíró jog kiterjesztését tartalmazó törvénycikkért őszinte hálával tartozunk a Magyar Köztársaság kormányának.*”[46]

1950-ben pedig úgy emlékszik vissza Somogyi Imre ennek a törvénynek a vitájára, mint ahol pártoktól függetlenül, jó légkörben egyfajta évszázados tartozást fizetett volna meg becsülettel az országgyűlés.[47] Ezek az intézkedések csak erősítették a várakozást, és fokozták az abban való hitet, hogy sikerrel járhatnak.

> „*A vallásszabadság az emberiség közös kincse. Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy egyik legdrágább kincse, mert tengernyi mártírvér az ára, s bírása nélkül nagyon szegények és nyomorultak volnánk. A vallásszabadság elválaszthatatlan tartozéka az emberi méltóságnak, amelynek az Istentől nyert szabad akarat a fundamentuma.*”[48] *Ezt az álláspontját igyekszik történelmi és jogi eseteken keresztül igazolni Somogyi Imre, aki ennek a küzdelemnek az első számú harcosa volt a baptista közösség életében. Majd pedig sorba veszi azokat a formákat, amelyekben együttműködhetett állam és egyház: „Az államnak az egyházhoz s az egyháznak az államhoz való viszonya háromféle formában bontakozott ki az idők folyamán. Egyik eset az, amikor az állam az egyházban van, amikor az egyházi vezetőség (a papság) uralkodó tényező az államban, s megszabja az államkormányzás irányvonalát; a másik eset, amikor az egyház az államban van, mégpedig úgy, hogy az egyház az állam egyik integráns része, s a kettő kölcsönösen hat egymásra; a harmadik eset, amikor az állam és az egyház egymás mellett funkcionálnak, egymástól függetlenül, amikor a vallás kívül áll az államélet szféráján, s az egyházak úgy tekintetnek, mint az állam határain belül létező, az állam törvényeihez alkalmazkodó autonóm testületek. Az állam az egyházban: jelenti az egyház felelősségét az állammal szemben, amikor az egyház az állam hatalmi szerveire korlátlan nyomást gyakorol. Így volt ez a középkorban sokfelé. Ebben az esetben nem lehetne azt mondani, hogy az állam és az egyház egy, mert az egyház magasabb hatalmi piedesztálra emeli önmagát az állammal szemben. De azt sem lehetne mondani, hogy az egyház ilyenkor hivatása magaslatán áll, mert inkább politikai, mint lelki vezetést vindikál magának. Az egyház az államban: egy sajátságos, helyenkint más-más változatokban bővelkedő viszony, az egymásrautaltság és egymásértvalóság tipikus kifejezője. Itt a felsőség az államé, de úgy, hogy az egyház az állam kegyeltje. Napjainkban kb. ez a viszony áll fenn hazánkban az állam és a bevett egyházak között. Államsegélyes egyház és egyházsegélyes állam; a névleges kereszténység paradoxona. Az állam és az egyház egymás mellett: a két tényezőnek, a polgári és a lelki közösségnek egymástól való függetlenségét s ugyanakkor az emberiség jólétének érdekében való együttmunkálkodását jelenti. Az állam a polgárok közössége, az egyház a hívők közössége. Mindkét közösség a szabadság és a rend pillérein épül fel, egyik a másikat respektálja, de egyik a másikat a maga rendjében és szabadságában nem befolyásolja. Vagyis: szabad államban szabad egyház!*”[49] *Hogy ez nem valamiféle liberális felfogás, de messze van a kommunisták által elgondolt állami felfogástól is, ezt kell bizonyítani! „Hiszek hát Krisztusban és a szabadságban, mert bármily változásokat idézzenek elő a rohanó évek, a teremtő Isten és a teremtett világ legszebb produktuma mindenkor a szabad ember marad. A szabad ember, kit Krisztus megváltott a bűntől és a haláltól. A szabad ember, ki az eljövendő dicsőségben hisz. A szabad ember – szabad államban és szabad egyházban!*”[50]

45. Rajki Zoltán, Szigeti Jenő: *Szabadegyházak története Magyarországon 1989-ig* (Budapest: Gondolat, 2012).

46. 1949. január 25. Baptista Hitközség-Budapest rendkívüli közgyűlésének jegyzőkönyve (Baptista Levéltár).

47. Somogyi Imre: 111. old

48. Somogyi: *A vallásszabadság*..., 5. o. http://mtdaportal.extra.hu/books/somogyi_imre_a_vallasszabadsag_es_a_baptistak.pdf (letöltés: 2017. január 4.).

49. Uo., 159–160. o.

50. Uo., 178. o.

„A fakultatív hittan bevezetésével a baptista misszió egy újabb lépést tehetett előre."

Bővülő lehetőségek Somogyi Imre vezetése alatt

Magát Somogyi Imre szociáldemokratának vallotta még fiatalon.[51]Mit jelenthetett ez a szociáldemokratizmus, és megmaradt-e nála? Ahhoz, hogy erre a kérdésre őszinte és helyes választ tudjunk adni, további kutatások szükségesek még. Amikor az őszirózsás forradalom elbukott, börtönbüntetésre ítélték, ahol hitre jutott, majd a gyulai baptista gyülekezet tagja lett. Ezután 1925 és 1927 között az Amerikai Egyesült Államokban folytathatott tanulmányokat a Louisville-i Baptista Teológiai Szemináriumban. Saját bevallása szerint tanulmányozta az ottani vallási és társadalmi viszonyokat. Ezen események bizonyára hatással voltak a vallásszabadságról alkotott nézeteire. Nem csoda hát, ha 1947-ben eszméi győzelmét véli látni. Somogyi Imre személye és gondolatai nagy hatással voltak a baptista misszióra. Utódai is az egyik legjelentősebb baptista vezetőnek tartják, így ahogy abban az időben is odafigyeltek gondolataira, úgy ma is érdemes a személyét jobban megismerni.

A gyülekezeti tagok szempontjából is különösen kedvező időszak volt ez a néhány év, hiszen a művelődésre eddig soha nem tapasztalt és a későbbiekben jelentősen korlátozott lehetőségek nyíltak meg. Megnyíltak a főiskolák és egyetemek kapui (később vallási szűrőt kellett alkalmazni) a parasztok és a munkások gyermekei előtt. Többen jutottak így a baptista közösségen belül is diplomához, majd lettek néhányan közülük vezetők.

A fakultatív hittan bevezetésével a baptista misszió egy újabb lépést tehetett előre. Somogyi Imre és *Nagy József* összeállították a *Bibliai hittankönyv-vázlatot*.[52] Ennek a felépítése a következő volt: az 1–8. évf. számára voltak meghatározva célok és a tananyag lebontva. Az első évfolyamosoknak az volt a cél:

> *„Megérteni, hogy az imádság összeköti az embert a jó Istennel; hogy az éneklés az ő jóságának dicsérete. A bibliai történetek célja az erkölcsi érzelmek felébresztése és a Biblia megszerettetése."*

A következő évfolyamban már az volt a cél:

> *„A történetek megismertetése által az azokból megállapítható erkölcsi tanulság megéreztetése, valamint annak a megértése, hogy az Ószövetség rávilágít és elvezet a megígért Megváltó megismeréséhez."*

A következő évfolyam az újszövetségi történetekkel foglalkozott. A cél *„Az Úr Jézus életének és csodáinak megismertetése"* volt. A 4. évfolyamban pedig az első keresztények életével foglalkoztak.

> *„Jézus tanításának lényegesebb vonásait megismertetni, és megérteni azt, hogy csak akkor lehetünk Jézus követői, ha megismerjük és elfogadjuk tanításait, és cselekedeteinkkel bizonyítjuk, hogy ragaszkodunk hozzá."*

Az 5. évfolyamban ismét visszatértek az Ószövetséghez. 6. évfolyamban az Újszövetség következett ismét, benne különös tekintettel *„Jézus Krisztus tanítására és váltságművére"*. 7. évfolyamban végig az Apostolok cselekedeteiről írott könyv volt a tananyag. 8. évfolyamban pedig célként tűzték ki, hogy

> *„Rendszeresen megismertetni a Bibliában található nevezetesebb személyek rövid életrajzát... valamint azokat a helyeket, amelyekben a bibliai nevezetesebb események történtek".*

Nemcsak igehelyek, hanem énekek is ki voltak jelölve, amelyeket összeállítottak a témákhoz kapcsolódóan. A kisegyházak már 1947 tavaszán a fakultatív hitoktatás mellett foglaltak állást.[53] Ezzel ismét szembekerültek többek között a katolikus, református és evangélikus egyházakkal, akik a kötelező hitoktatás mellett álltak ki. A kisegyházak szemszögéből nézve a fakultatív hittan szintén előrelépés volt, hiszen eddig kötelező volt a gyülekezetekhez tartozó gyermekeknek is valamelyik „nagyegyház" által szervezett hittanórán részt venni. Tehát éppen a lehetőséget látták a fakultatívvá tett hittanoktatásban. Ennek eredményeként a baptista hittanoktatók is bemehettek az iskolákba. Ennek a misszió szempontjából igen nagy jelentősége volt.

Ugyanakkor bármilyen különösen is hangzik, vissza is éltek a baptista névvel. A *Lelki Élet* közli, hogy:

> *„Kénytelenek voltunk amerikai testvéreinket figyelmeztetni, hogy legyenek óvatosak a hozzájuk érkező kérő levelekkel szemben. Nyolcadik esetben állapítottuk meg, hogy a magukat baptisták közösséghez,*

51. Somogyi Barnabás (szerk.): *Csontokba zárt tűz* (Budapest: Magyarországi Baptista Egyház, 1983), 93. o.

52. Somogyi Imre, Nagy József: *Bibliai hittankönyv-vázlat* (Budapest: Baptista Hitközség, 1946).

53. „A szabad egyházak a fakultatív vallásoktatás mellett". *Szabad Nép* (1947. április 2.).

„Az államapparátus egyre erőteljesebben lépett fel a különböző felekezetek ellen. ”

> *sőt annak azelőtt sem voltak tagjai. Vannak tehát a nyomorúságnak is vámszedői.”*[54]

Befejezés

Különleges időszak volt a második világháború utáni néhány év. A demokratikus irányban való fejlődés reménysége, a vallási teljes szabadság megvalósulásának a jelei bátorítóan hatottak a romokon újra építkező baptista közösségre is. Az 1949-es alkotmány deklarálta ugyan az állam és az egyház szétválását, azonban ez ennek megfelelően valósult meg a következő évtizedekben. Az államapparátus – olykor kijátszva egymás ellen a különböző felekezetek törekvéseit az „Oszd meg és uralkodj!” jelszó mentén politizálva – egyre erőteljesebben lépett fel a különböző felekezetek ellen.

Felhasznált források

- A magyar protestantizmus öt éve c. kiadvány 1950-ből
- Baptista Levéltár gyűjteménye
- Baptista statisztikai évkönyv
- *Lelki Élet* c. újság
- *Szabad Nép* c. újság
- 1868. évi 53. tc. 2. § http://1000ev.hu/index.php?a=3&param=5375

Bibliográfia

- Feitl István: „Az ideiglenesség időszaka. Magyarország 1944–1945-ben”. *Eszmélet* 106. szám (2015), 8–41. o.
- Gárdonyi Máté: *Bevezetés a katolikus egyház történetébe* (Vác: Jel, 2006).
- Gerzsenyi László, Mészáros Kálmán: *A magyarországi baptista teológiai oktatás története 1906–2006* (Budapest: MBE, 2011).
- Gyarmati György: *A Rákosi-korszak* (Budapest: ÁBLT–Rubicon, 2011).
- Heckmann Margit: *A baptisták árvaháza történetéből és életéből* (1917–1950), Kézirat (Budai Baptista Gyülekezet).
- Kovács Géza: *Életutam* (Debrecen: Menedék Alapítvány, 2002).
- Kovács Imre: *Magyarország megszállása* (Budapest: Katalizátor Iroda, 1990).
- Köbel Szilvia: *„Oszd meg és uralkodj!” Az állam és az egyházak politikai, jogi és igazgatási kapcsolatai Magyarországon 1945–1989 között* (Budapest: Rejtjel, 2005).
- Mészáros Kálmán: *A Magyarországi Baptista Egyház vázlatos története. Teológiai jegyzet* (Budapest, 1995).
- Nagy János: „Egyházunk országos szervezetének történelmi áttekintése”. *Békehírnök* (1963. július 1.), 8–9. o.
- Ormos Mária, Majoros István: *Európa a nemzetközi küzdőtéren* (Budapest: Osiris, 2003), 489–491. o.
- *Orosz történelem*, 2. kötet (Budapest: Osiris, 2003).
- Rajki Zoltán: *A H. N. Adventista Egyház története Magyarországon 1945 és 1989 között* (Budapest: Advent, 2003).
- Rajki Zoltán, Szigeti Jenő: *Szabadegyházak története Magyarországon 1989-ig* (Budapest: Gondolat, 2012).
- Romsics Ignác: *Magyarország története a XX. században* (Budapest: Osiris, 2010).
- Somogyi Barnabás: *Csontokba zárt tűz* (Budapest: Magyarországi Baptista Egyház, 1983).
- Somogyi Imre 1947-es elnöki beszámolója (Baptista Levéltár).
- Somogyi Imre: *A budapesti Nap utcai baptista gyülekezet hálaadó istentiszteletére* (1950. november 12.) (Baptista Levéltár).
- Somogyi Imre: *Körlevél a magyar baptista gyülekezetek elöljáróságához* (1945. március 25.) (Baptista Levéltár).
- Somogyi Imre: *A vallásszabadság és a baptisták rövid történeti és közjogi megvilágításban*. http://mtdaportal.extra.hu/books/somogyi_imre_a_vallasszabadsag_es_a_baptistak.pdf
- Somogyi Imre, Nagy József: *Bibliai hittankönyv-vázlat* (Budapest: Baptista Hitközség, 1946).

54. *Lelki Élet* (1948. április).

ELHUNYT KORUNK C. S. LEWIS-A

2023 májusban elhunyt Timothy J. Keller (1950–2023) amerikai keresztyén író, előadó és a New York-i Redeemer Presbiteriánus Gyülekezet alapító lelkésze. Neve hazánkban is ismert, nem csak a lelkészek körében: magyar nyelven is eljutottak ugyanis az olvasókhoz azok a művei, melyekben a hitről és a kételkedésről, az újjászületésről, a házasságról, a bálványainkkal való leszámolásról, a szenvedésről és a halálról írt közérthetően. A manhattani lelkipásztornak szívügye volt a nagyvárosi misszió, komolyan vette az igazságkereső ember kérdéseit, így az ő válaszait is komolyan vették: gyülekezetébe, előadásaira özönlöttek a fiatal, nagyvárosi értelmiségiek, köztük nagy számban művészek is. Szolgálata azért lehetett ennyire gyümölcsöző, mert a középpontjában az evangélium állt. Hatása túl is nyúlt gyülekezete határain: a lelkipásztor öt évvel ezelőtt mondott le vezető lelkészi pozíciójáról, hogy több időt tudjon szentelni írásra, gyülekezetplántálók képzésére, a Redeemer City to City (Városról Városig) szervezeten belül (is), amely több száz gyülekezetet plántált világszerte. Igehirdetéseiből sokat merítettek a gyülekezetplántálásért, a tiszta evangélium hirdetéséért elkötelezett magyar lelkipásztorok is.

Két könyvet szeretnénk most ajánlani. Sokan a legfontosabb könyvének tartják a *Gyülekezet a központban* címűt, amit 2019-ben magyarul is megjelent a Harmat, Kálvin és Luthar kiadó közös gondozásában. Az ajánlót Lovas András református lelkész írta. A másik egy életrajz Kellerről, ami még eddig nem jelent meg magyarul.

„A teológiai szemlélet annak kialakítása és megfogalmazása, hogy a teológiai-bibliai igazságainkat, hogyan fogalmazzuk meg, hogyan gondoljuk át egy konkrét időben, egy konkrét helyen.”

Timothy Keller

Gyülekezet a központban

Evangéliumi szolgálat a városban

Harmat-Kálvin-Lurher, 2019, 528 oldal

LOVAS ANDRÁS KÖNYVAJÁNLÓJA

> *„Szerettük volna megértetni látogatóinkkal, hogy nem annyira a szolgálat konkrét megnyilvánulása a fontos, hanem az út, ahogyan eljutottunk addig a megnyilvánulásig, amit a Redeemerben alkalmaztunk. Nagyon sokat és keményen gondolkodtunk, hogy az evangélium karakterét és jelentését megértsük, és aztán ugyanilyen sokat és keményen, hogy New York városának kultúráját, a velünk élő keresztények és nem keresztények érzékenységét ugyancsak megértsük, valamint hogy feltérképezzük a belváros érzelmi és intellektuális tájképét.”* (15. o.)

Timothy Keller „Gyülekezet a központban” című könyve egy történetből született, amit a fenti idézet szemléltet. A magyar kiadásban majdnem 500 oldalas, komoly misszióteológiai elemzéseket ugyanakkor a gyakorlat felé mutató meglátásokat hordozó mű valójában a new-yorki Redeemer Presbiteriánus Gyülekezet születésének, növekedésének és szolgálatának a gyümölcse. A magyar olvasónak különösen is fontos hangsúlyozni, hogy nem a legújabb amerikai sikerreceptet tartják a kezükben, hanem sok éves gyülekezetplántáló és városi szolgálatra történő misszióteológiai reflexiók kiérlelt gyümölcsét.

Milyen típusú könyv a „Gyülekezet a központban”? A szerző hangsúlyozza, hogy egyrészt nem az egyházról szóló teológiai bibliai tanok újrafogalmazását nyújtja, még ha mélyen teológiai is a mű. Másrészt azonban nem is egy gyülekezetépítési segédlet áll előttünk, konkrét modellt kínálva, gyakorlati megoldásokat felvonultatva, amely könyvek igen népszerűek. A tanítás és a gyakorlat (azaz „a szolgálat konkrét megnyilvánulása”) között van egy köztes tér, a köztes elem, amit Keller teológiai szemléletnek nevez. A teológiai szemlélet annak kialakítása és megfogalmazása, hogy a teológiai-bibliai igazságainkat, hogyan fogalmazzuk meg, hogyan gondoljuk át egy konkrét időben, egy konkrét helyen. Ez az átgondolás az, amely azután kulturálisan releváns, vagy más szóval olyan kontextuális szolgálati gyakorlatot szülhet, amely a gyümölcsöző szolgálathoz elengedhetetlen.

A könyv - egyébként angol nyelven is - kicsit idegenül hangzó címe ennek a teológiai szemléletnek a megnevezése. Jelentése több szinten is értendő. Először is, mert az evangélium áll a szolgálat középpontjában. Másodszor, „a közép az egyensúly helye”. Az olvasó találkozni fog azzal, ahogy a szerző számos kérdésben próbálja megragadni az egyensúlyt, pl. az evangélium szóval és tettekkel végzett szolgálata, a kultúra kritikája és megerősítése, vagy éppen az egyház intézményes és mozgalmi dimenziója között. Harmadszor, e teológiai szemlélet elsősorban a nagyvárosok illetve a kulturális központok kontextusában formálódott. Végül, „a teológiai szemlélet a szolgálat centruma”, ami azt jelenti, hogy a teológiai szemlélet középen áll a tanbeli alapok és a szolgálati gyakorlat között. Ezt a szemléletet, a közép gondolatának megfelelően, három nagy témában három tengely mentén gondolkozva mutatja be Keller.

„A sorokon átsüt Keller imádságos szíve, amely kéri és várja a Lélek rendkívüli munkáját köztünk.”

Evangélium

Keller visszatérő gondolata, hogy az evangélium a harmadik út; azaz az evangéliumot (és az evangéliumi köré szerveződő szolgálatot) meg kell különböztetni mind a vallástalanságtól (vagy relativizmustól/szabadságtól), mind a vallásosságtól (azaz a törvénykezéstől, a moralizmustól). Ami látszólag magától értetődő, az részleteiben megvizsgálva közel sem az. Talán éppen ezért találtam az „Evangéliumi teológia” alcím alatt írt fejezetek után különösen is fontosnak az „Evangéliumi megújulás” alatt írtakat. *Martyn Lloyd-Jones* kategóriáit használva a halott ortodoxia és a heterodoxia ismertetése nem pusztán teológiai tanítás marad, hanem mindvégig – Keller biblikus nyelvezetét használva – a szívhez kötött. Az evangélium egyéneket és közösségeket megújító ereje az élő ortodoxiát munkálja, amikor az igaz tan (és itt Keller a klasszikus reformátori hit általi megigazulást helyezi a középpontba) egybekapcsolódik a szívbeli tapasztalattal. Amikor a Lélek e megelevenítő munkája egy egész közösség számára egy időben adatik, rendkívüli erővel, ébredés történik. A sorokon átsüt Keller imádságos szíve, amely kéri és várja a Lélek rendkívüli munkáját köztünk. „Az evangéliumi megújulás előmozdítása” című fejezet a figyelmünket a lelki ébredés iránti vágyra irányítja. Keller megpróbál kereteket adni ahhoz, ami végső értelemben mindig a szuverén Isten munkája marad. Az imádság, az ébredésre felnyíló igehirdetés mind-mind eszköz, ami lehet a megújulást hozó Lélek eszköze, de semmiképpen sem garantálja azt.

Város

Keller úgy érvel, hogy a gyümölcsöző szolgálat feltétele az igaz tan, a folyamatos evangéliumi megújulás és egy kontextualizált szolgálati modell. A könyv második nagy részének címe a város, misszióteológiai témája pedig a kontextualizáció. A város (vagy kultúra) tengely két szélső pontja a kultúrához való alkalmazkodás teljes hiánya, a kizárólagosan szembenálló attitűd, valamint a túlzott igazodás, a mindent elfogadás hozzáállása.

Keller részletes és kiegyensúlyozott áttekintést ad a kontextualizációról. Célja bemutatni, hogy a Lesslie New- bigin által irrelevanciának és szinkretizmusnak nevezett két út között hogyan találja meg a keresztyén gyülekezet a hűséges, evangéliumi kontextualizáció

keskeny útját. Azonban nemcsak elméletileg dolgozza ki a kérdést, hanem bibliai mintákat követve bemutatja, egészen gyakorlati lépésekre bontja le a kontextualizáció munkáját. Ezzel egyrészt rámutat arra, hogyan kontextualizálta szolgálatát például Pál apostol, másrészt összeköti azt az evangélium természetével. Amennyiben az evangélium egyik megfogalmazása az üdvtörténeti vagy narratív megközelítés, és annak első fejezete a teremtés, a kontextualizáció alapja lesz, hogy minden kultúra egyazon időben hordoz teremtésbeli jót, valamint bűn által való torzulást. A kontextualizáció gyakorlatában ugyanolyan fontos a teremtésbeli jó megerősítése, amely kapcsolópontot jelent az evangélium és a nem keresztény hallgatók között, mint a bűnös és bálványimádó elemek bibliai kritikája.

Mozgalom

Különösen érdekesnek tartom, hogy ott, ahol egy misszológiai mű az egyház címet adná (evangélium, kultúra, egyház a klasszikus missziológiai megközelítés), Keller a „mozgalom” fő cím alá rendezi ekkléziológiai mondanivalóját. Mert „mozgalom” alatt valóban az egyházról, a gyülekezetről és annak szolgálatáról lesz szó.

A szerző először részletes áttekintést ad az ún. „missziói gyülekezet” vitáról, kezdve a fogalom megjelenésétől az Egyházak Világtanácsában, bemutatva amint Lesslie Newbigin és David Bosch munkássága a kezdetben igen szekuláris felfogást tükröző modellt evangéliumi alapokra helyezte, ugyanakkor áttekintve az elmúlt két évtized fejleményeit és kísértéseit is. Miután „pozícionálta” a missziói gyülekezetet, annak „szolgálati frontjait” tekinti át.

Keller négy szolgálati frontot nevez meg (383. o.):

„Az ellenállhatatlan erejű látás, az ebből fakadó áldozatos elköteleződés, a másokkal kész nagyvonalú és rugalmas együttműködés, valamint az új ötletek és vezetők spontán megjelenése mindmind a mozgalom jegyei. ”

1. Az embereket Istenhez kapcsolni (az evangélizáció és istentisztelet révén)
2. Az embereket egymáshoz kapcsolni (a közösség és tanítványság révén)
3. Az embereket a városhoz kapcsolni (az irgalmasság és igazságosság révén)
4. Az embereket a kultúrához kapcsolni (a hit és hivatás integrációjával)

A missziói gyülekezet szolgálati frontjai mind érthetőek és átjárhatók a nem keresztények számára. Ezeknek számos egészen konkrét, gyakorlati példáját hozza, amelyek hazánkban is hasznos meglátásokkal szolgálnak.

A missziói gyülekezetet a mozgalom tengelyen a „strukturált intézményi szervezet - hagyomány és tekintély”, valamint az „amorf élő szervezet - együttműködés és egység” végpontok közé helyezi. A középtől egy kicsit a mozgalom oldal felé húz, mert elengedhetetlennek tartja, hogy az ún mozgalomdinamika jelen legyen a helyi gyülekezetben. Az ellenállhatatlan erejű látás, az ebből fakadó áldozatos elköteleződés, a másokkal kész nagyvonalú és rugalmas együttműködés, valamint az új ötletek és vezetők spontán megjelenése mindmind a mozgalom jegyei. A könyv befejező része a mozgalmi jellegű együttműködésnek két kívánatos következményére fut ki, amelyek az evangélium egy városban való terjedésének döntő tényezői: a természetes (azaz folyamatos és magától értetődő) gyülekezetplántálás, és a városi evangéliumi ökoszisztéma, amely számos gyülekezet és szolgálat, intézmény együttműködése a misszió érdekében.

Konklúzió

A „Gyülekezet a központban” meggyőződésem szerint igen hasznos és releváns mű, amely akkor is érdekfeszítő a számunkra, ha Magyarországon nincsenek igazi nagyvárosok. Ugyanakkor, mivel a városi kultúra meghatározó a kisvárosi, sőt, vidéki lakosság életében (különösen igaz ez a fiatal nemzedékre), Keller teológiai szemlélete segíthet lelkipásztorokat és gyülekezetvezetőket abban, milyen kérdések mentén szükséges újragondolniuk szolgálatukat. Teszi mindezt egyrészt a klasszikus reformátori teológiához való hűséggel, ugyanakkor az evangéliumban való teljes bizalomra való meghívással. Bizonyos részei talán túlzottan is részletesek és nehe-zen érthetőek, máshol több munkára van szükség, hogy a magyar kontextus sajátosságait átgondoljuk, mindezekkel együtt a komoly és elkötelezett olvasók kincsesbányára lelnek.

Külön öröm, hogy a mozgalomdinamikánál felvetett egység és együttműködés megjelenik abban, hogy a jelen könyvet a Harmat Kiadó, a Kálvin Kiadó és a Luther Kiadó közösen jelentették meg.

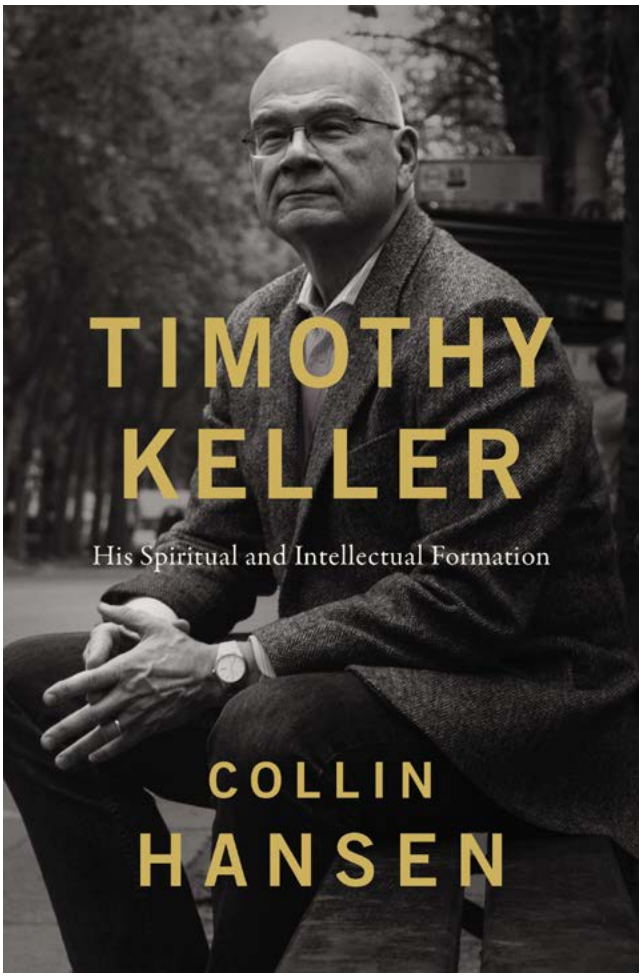

Collin Hansen

Timothy Keller
His Spiritual and Intellectual Formation

Zondervan, 2023, 320 oldal

„A hagyományos életrajzoktól eltérően ez a könyv Keller történetét inkább a hatásai, mint a befolyása szemszögéből meséli el.”

Tim Challies így ír erről a könyvről a challies.com oldalon:

Nem számítottam arra, hogy ennyire élvezni fogom ezt a könyvet. Ugyanúgy szeretek egy jó életrajzot olvasni, mint bárki más, de talán egy kicsit szkeptikus voltam egy olyan könyvvel kapcsolatban, amely ahelyett, hogy az egyén életére és teljesítményére összpontosítana, inkább a lelki és szellemi formálódását írja le. Mégis, ami egy kicsit száraz is lehetett volna, valójában nagyon is lebilincselő volt.

Talán hasznos leszögezni, hogy Tim Kellert személyesen nem ismerem, nem találkoztam vele, és nem is leveleztem vele. Azt sem hiszem, hogy egy-két alkalomnál többször hallottam volna prédikálni. Az én kapcsolatom vele tényleg csak a három vagy négy könyvén keresztül van, amit olvastam. Bár sok olyan embert ismerek, akik őt a hitükre vagy a szolgálatukra gyakorolt nagy hatásnak tartják, én nem tartozom közéjük. Mindezt azért mondom, mert ez azt jelenti, hogy olyasvalakiről olvastam, aki többnyire idegen számomra, bár olykor messziről csodáltam, olykor pedig aggódtam miatta.

Collin Hansen jól ismeri Kellert, és e könyv elkészítése során sokkal jobban megismerte őt. Már az első oldalakon megosztja a könyv célját.

A hagyományos életrajzoktól eltérően ez a könyv Keller történetét inkább a hatásai, mint a befolyása szemszögéből meséli el. Ha bármennyi időt töltesz Keller közelében, megtudod, hogy nem szeret magáról

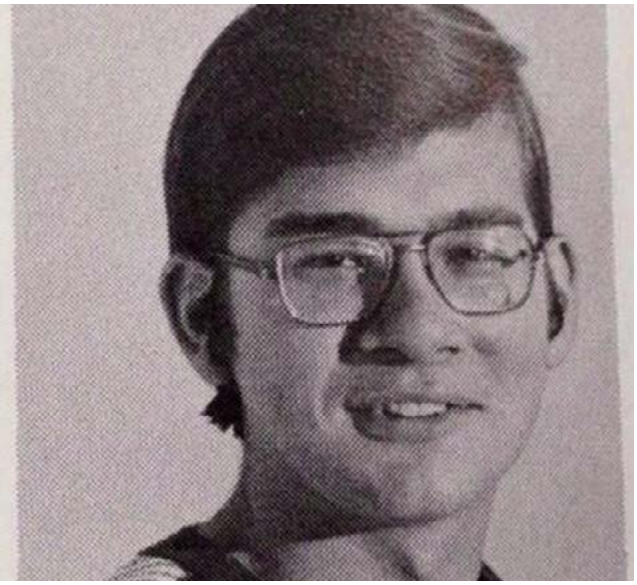

beszélni. De nagyon is szeret beszélni arról, hogy mit olvas, mit tanul, mit lát.

Tim Keller története a lelki és szellemi hatások története - a nőtől, aki megtanította őt Bibliát olvasni, a professzortól, aki megtanította neki, hogy minden szövegből Jézust hirdesse, a szociológusig, aki megtanította őt a társadalom felszíne alá látni. Ez a történet az emberekről, a könyvekről, az előadásokról és végül az Istenről szól, aki Timothy James Kellert formálta.

És így kezdődik a gyerekkorával és egy apával, aki meglehetősen zárkózott volt, és egy anyával, aki bár szerette a gyerekeit, rendkívül irányító volt. Családját egy evangelikál gyülekezetbe vezette, amely az üdvösség fenntartására és a bűntelen tökéletesség elérésére irányuló emberi erőfeszítéseket hangsúlyozta. Tim Keller mind otthon, mind a gyülekezetben a legalizmusnak ezt a második formáját tanulta meg - a fundamentalista fajtát. Mire Tim elhagyta otthonát, hogy főiskolára menjen, már nem csupán Luther Mártonról tudott; személyesen is tudott azonosulni Lutherrel, akit betegesen túlságosan lelkiismeretes lelkiismeret-furdalás sújtott, amely tökéletességet várt el magától, amikor arra törekedett, hogy megfeleljen a normáinak és lehetőségeinek.

Keller vallás szakra iratkozott be a Bucknell Egyetemre, ahol az InterVarsity Christian Fellowship hatása alá került, és hamarosan hitet tett Krisztus mellett. Az InterVarsityvel való kapcsolata kifejlesztette benne

„Ha értékeled Tim Kellert, a legjobb, amit tehetsz, hogy kevésbé rá, és inkább azokra az emberekre koncentrálsz, akik tanították és befolyásolták őt.”

az evangelizáció iránti buzgalmat, valamint a Szentírás olvasásának és megértésének módszerét. Ebben az időszakban találkozott John Stott, Elisabeth Elliot, Martyn Lloyd-Jones és mások szolgálatával is, akik mind különböző módon formálták őt. Még ennél is fontosabb, hogy megismerkedett Kathy Kristyvel, aki nemcsak a felesége lett, hanem a legformálóbb szellemi és lelki hatása is, mert

> *"amikor Tim Kellerről írsz, akkor valójában Timről és Kathyről írsz, egy olyan házasságról, amely intellektuálisan egyenrangú felek között jött létre, akik a szemináriumon találkoztak a szolgálat iránti közös elkötelezettség és az irodalom iránti szeretet, valamint a teológia iránti komoly odaadás miatt".*

A könyv a továbbiakban C.S. Lewis és J.R.R. Tolkien, R.C. Sproul és a Ligonier Valley Study Center, valamint Francis Schaeffer és a L'Abri hatásáról szól. Mesél Keller Gordon-Conwell Teológiai Szemináriumban töltött idejéről és az ottani professzorokról, valamint Jonathan Edwards írásainak felfedezéséről. Ezután továbbhalad a virginiai Hopewellben töltött első lelkészi szolgálatáig, majd a Westminsteri Teológiai Szemináriumban töltött professzori idejéig, és hosszan elidőzik Edmund Clowney hatásánál. Végül pedig New York városa, a Redeemer Church, a Redeemer City to City mozgalom és Keller számos könyve következik, valamint azok az élő és halott emberek, akik fontos szerepet játszottak abban, hogy segítsék őt abban, hogy kidolgozza a városok Krisztushoz való elérésének stratégiáját.

A könyvben Hansen olyan emberként mutatja be Kellert, akinek nem eredeti gondolkodó, hanem mélyen és széles körben olvasó, elemző és szintetizáló ember, aki rengeteg ember meglátásait összegyűjtve mélyen és széles körben olvas.

> *„Ha csak egyetlen hősöd lenne, az származékos lenne; ha száz hősöd van, az azt jelenti, hogy mélyen megitattad magad, a világot átfésülve a legtisztább kutak után kutatva. Ezt az istenadta képességet, hogy a különböző forrásokat integrálja, majd a felismeréseket megossza másokkal, szinte mindenki megfigyelte, aki ismerte Kellert, egészen a főiskolás koráig visszamenőleg. Ő a guruk kalauza. Az ő legjobb következtetéseiket kapja meg, Keller egyedi csavarjával."*

És ezért a nagyszerű következtetés a végén az, hogy ha értékeled Tim Kellert, a legjobb, amit tehetsz, hogy kevésbé rá, és inkább azokra az emberekre koncentrálsz, akik tanították és befolyásolták őt.

Miután befejeztem a könyvet, átnéztem a könyv ajánlóit, és úgy gondoltam, Sinclair Fergusoné különösen találó:

> *„Itt egy olyan ember története olvasható, akinek szokatlanul jó adottságai vannak az elemzés és a szintézis terén, az otthoni és családi életről, amely formálta őt, régen elhunyt és kortárs emberekről, akiknek meglátásait az evangélium közvetítése érdekében megragadta, valamint Isten gondviselésének fordulatai és fordulatai az életében. Ezeknek az oldalaknak akár a Tim Kellerré válás is lehetne a címe. Ez a »válás« nem volt sem gyors, sem könnyű út. De Collin Hansen beszámolója erről éppoly kihívást jelent az olvasóknak, mint amilyen tanulságos."*

Ferguson pontosan így fogalmaz. Akár hatással volt rád Keller, akár nem, akár csodálod, akár nem, hiszem, hogy élvezni fogod ezt az életéről szóló beszámolót, amely szellemi és lelki fejlődése köré van keretezve. Egy különösen tehetséges író tollán keresztül elbeszélve, ez egy lenyűgöző és lebilincselő elbeszélés. Lehet, hogy elgondolkodtat arról, hogy ki formált téged, és arra késztet, hogy dicsérd Istent azokért az emberekért, prédikátorokért, könyvekért és szervezetekért, akik azzá tettek, aki vagy.

Révész Szilvia

SZÉGYEN HELYETT

„Szégyelld magad!" - egy mondat, amely gyermekkorunktól életünk végéig elkísér. Mire felnövünk, a szégyen könnyen alapérzésünkké válik, pedig sokszor teljesen alaptalan.

> *„A jogos szégyen romlottságot fed fel, a jogtalan szégyen pedig a méltóság valamilyen elemére világít rá."*

- írja Dan B. Allender.

A jogos szégyen az, ha a hibámmal, bűnömmel szembesítenek, ezt belátom, és bűntudatom lesz. A nem jogos szégyen, amikor elhiszem, amit mások alaptalanul közölnek velem akár a szavaikkal, akár a tetteikkel: hogy buta, értéktelen, piszkos vagyok. Ez megfoszt az Istentől kapott méltóságomtól.

A szégyen az *énemre*, az önértékelésemre hat. Általa kisebbé, értéktelenebbé, semmivé válok. A bűntudat más, mert az a *cselekvésre* vonatkozik. Valamit rosszul tettem, hibáztam, és emiatt bűntudatom van. De jóvá is tehetem, vagy bocsánatot kérhetek. A szégyen hatása viszont pusztítóbb, maradandóbb. Azt súgja, kevés és rossz vagyok. Ezzel szemben a bűntudat változásra sarkall, tanít, előrevisz.

Vendégségben mosogatás közben kicsúszik a kezemből és összetörik a pótolhatatlan teáskészlet egy darabja. A szégyen azt súgja: „Szerencsétlen vagyok. Béna, aki mindig csak kárt okoz, mindenre képtelen. Jobb, ha többet nem segítek." A bűntudat a cselekedetet nézi. „Fáradt voltam, figyelmetlen. Máskor korábban kell lefeküdnöm." A bűntudat beismeri a tévedést, és tanul belőle, de nem tekinti végzetesnek a hibát. Eszébe sem jut feladni, hanem előretekint.

A nem jogos szégyenből fakadó önvád olyan hazugság amelyre nem szabad hallgatni. A megszégyenítő üzenetek mögött a kárhoztatás, vádlás lelkülete áll. Ennek eredményeképp ezek az alattomos üzenetek beépülnek az önértékelésünkbe, majd az önbecsülésünkbe is. A szégyen önmagunk megvetéséhez és mások lenézéséhez vezet. Mert ha nekünk önmagunkban nincs értékünk, akkor úgy juthatunk hozzá, ha a másikat „leárazzuk". Ezek a technikák folyamatosan működnek a szégyenalapú társadalmakban, így Magyarországon is.

Az önvád hatására folyton küzdünk azért, hogy minél jobbak, tökéletesebbek legyünk. Ha pedig másokat megvetünk, az leveszi rólunk a szégyent, és másokra helyezi át. Úgy „szabadít fel" a szégyen alól, hogy mást szégyenít meg. Ez azonban hazugság, márpedig nem építhetjük az önértékelésünket, önbecsülésünket, identitásunkat hazugságokra.

Révész Szilvia

Hamu helyett fejdísz

Élj a múlttól szabadon!

Harmat, 2019, 152 oldal

„A szégyen néha álcázza magát, így nehezebben felismerhető.”

A szégyen néha álcázza magát, így nehezebben felismerhető. A megbánás köpenyébe bújik (folyamatosan bánkódom egy dolog miatt, önmagamat okolom a történtekért). Máskor a sikertelenség, kudarc érzése mögé rejtőzik (sikertelennek érzem magam a munkámban, a házasságomban). Szembetűnőbb a szégyen, ha konkrét tárgya van (szégyellem a társadalmi helyzetemet, a gyerekeim állapotát, a függőségben élő szülőmet). Ha valamivel szemben vereséget szenvedünk, akkor mi magunk igyekszünk rejtegetni a szégyenünket (titkos bűnök, kapcsolatok, gyermekkori bántalmazás esetén). Bárhonnan jöjjön is, meg kell szabadulnunk a szégyentől! De hogyan lehetséges ez?

Ő hordozta szégyenünket

Jézus Isten volt, de emberré lett. Emberként megkísértetett, de nem követett el bűnt, így lehetett engesztelő áldozat az emberiség bűneiért.

> *„Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen, az ő sebei árán gyógyultunk meg."* (Ézs 53,5)
>
> *„Megvetett volt, és emberektől elhagyatott, fájdalmak férfia, betegség ismerője. Eltakartuk arcunkat előle, megvetett volt, nem törődtünk vele."* (53,3)

Hagyta, hogy elfogják, megkorbácsolják, kigúnyolják, megalázzák, hogy koholt vádak alapján halálra ítéljék. Nem ellenkezett, nem védte magát, nem vágott vissza, eltűrte a gyalázatot. Véresen kellett végigvonulnia Jeruzsálem utcáin. A városon kívülre vitték, és két bűnöző között keresztre feszítették. A legfájdalmasabb halál jutott neki. El kellett viselnie a kereszthalál szégyenét és a nyilvános megaláztatást. A Golgotán megfosztották ruháitól, közszemlére bocsátották meggyalázott testét. Latrok, bűnözők közé helyezték, hogy aki ránéz, bűnözőnek gondolja, és megutálja, hogy az emberek elveszítsék az iránta való bizalmukat. Azt hitték, Isten csapása sújtja. „

> *Pedig a mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta. [...] Pedig a mi vétkeink miatt kapott sebeket, bűneink miatt törték össze."* (4-5)

A zsidókhoz írt levélben olvashatjuk, hogy Jézus *„a gyalázattal nem törődve"* vállalta a keresztet (12,2). Vagyis helyet cserélt velünk. A mi helyünkre állt. A kereszten elhordozta a szégyenünket, hogy mi részesei lehessünk Isten megváltásának és üdvösségének. De nem ez volt a legfájdalmasabb élménye. Amikor Isten ráterhelte a bűneinket, a bűnök miatt el kellett fordulnia tőle. Jézusnak, aki földi élete során az Atyával való kapcsolatot minden más elé helyezte, ez jobban fájt, mint a megszégyenítés, megostorozás és a gyalázat. Ezért kiáltott fel hangosan a kereszten: *„Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?"* (Mt 27,46) Pilátus is megdöbbent, hogy Jézus milyen hamar meghalt. Néha napokig szenvedtek a kereszten a halálraítéltek. Ő miért halt meg ilyen gyorsan? Mert megszakadt a szíve. A gyalázat törte össze a szívét (Zsolt 69,20).

De ugyanabban a pillanatban más is történt:

> *„Jézus pedig ismét hangosan felkiáltott, és kilehelte lelkét. És íme, a templom kárpitja felülről az aljáig kettéhasadt."*(Mt 27,50-51)

Mit jelentett a kárpit? A templom kárpitja a szentek szentjét, Isten jelenlétét zárta el a halandó ember elől, ahová csak a főpap mehetett be, ő is csak miután megszentelte magát, évente egyszer. A lábára egy zsinórt kötöttek, hogy ha meghalna, ki tudják húzni. Mert nem mehetett be avatatlan halandó az Isten jelenlétébe. Jézus halálával azonban megnyílt az út: *„Mert általa van szabad utunk [...] az Atyához.”* (Ef 2,18) Jézus élő, eleven úttá vált. A kárpit kettéhasadt, az ember számára elérhető lett az Isten. Mert a bűn büntetése már ki lett fizetve, az ítélet végre lett hajtva, Jézus meghalt. Elhordozta az elutasítottságunkat, hogy mi elfogadottak lehessünk Isten előtt. A zsidókhoz írt levél 6-10. része tárja fel előttünk ennek a mélységeit és

„Elfogadottak lettünk, és megnyílt az út, hogy kapcsolódjunk az Istenhez, és képesek legyünk ebben a bukott és megtört világban újra kapcsolódni egymáshoz.”

összefüggéseit.

> *„Mivel tehát, testvéreim, bízhatunk abban, hogy bemehetünk a szentélybe Jézus Krisztus vére által, azon az új és élő úton, amelyet ő nyitott meg előttünk a kárpit, vagyis az ő teste által."* (Zsid 10,19-20)

Ahogyan Pintér Béla egyik dalában is szerepel:

> *„A szentek szentje többé nincs elzárva, már én is bátran jöhetek. Szabadságomnak nagy volt az ára, de Jézus mindent fizetett."*

Jézus nem küld el, nem utasít el senkit:

> *„...aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el..."* (Jn 6,37)

Az emberi kapcsolatainkban sem kell az elutasítottság terhe alatt tovább nyomorognunk.

Az emberi kapcsolatainkban sem kell az elutasítottság terhe alatt tovább nyomorognunk. Isten

> *„megáldott minket mennyei világának minden lelki áldásával Krisztusban”* (Ef 1,3).

Azzal, hogy Jézus magára vette a kereszten elutasítottságunkat, szégyenünket, többé nem kell az elutasítottságtól szenvednünk. Elfordult tőle az Isten, hogy odafordulhasson hozzánk. Magára hagyta, hogy bennünket magához öleljen. Elfogadottak lettünk, és megnyílt az út, hogy kapcsolódjunk az Istenhez, és képesek legyünk ebben a bukott és megtört világban újra kapcsolódni egymáshoz. Ha egyszer igazán megértjük ezt a titkot, és erre az örökkévaló igazságra kezdjük el felépíteni az életünket, identitásunkat, önértékelésünket, akkor az elutasítottság ereje megtörik. A múlt sebei gyógyulni kezdenek. A fájdalom egy idő után már csak emlék lesz, Isten erejére, a kereszt valóságos hatalmára, a megváltásra emlékeztet majd bennünket.

Ne szégyelljük tovább szégyenünket! Ne tagadjuk többé a létezését! Ne olvassuk tovább a könyvet anélkül, hogy egyszer végre felfednénk szívünk sebeit Isten előtt. Pál a korinthusiaknak egyetlen járható utat mutatott, melyen ő is járt:

> *„Hanem lemondtunk a szégyen takargatásáról...”* (2Kor 4,2; KG)

Mondjunk le róla mi is!

Ha esetleg gondot okozna szavakba önteni mindazt, amiről olvashattál, segíthet ez az imádság:

> *„Úr Jézus, szükségem van rád. Felismertem, hogy a szégyen jelen van az életemben, és sok fájdalom, hazugság és cél - tévesztés okozója. Szeretném elmondani neked, hogy nagyon fájt, amikor az történt, hogy. (Mondd el azt az esetet, amikor megszégyenítettek, vagy megszégyenültél, és át kellett élned ezt a fájdalmat.) Csak most értettem meg, hogy amikor a szégyen elhatalmasodott rajtam, egy hazugságnak hittem, amely aztán beépült az énképembe is, és végül elhittem magamról, hogy alkalmatlan, méltatlan, értéktelen, ostoba, piszkos vagyok. Másoknál kevesebb, rosszabb, nem elég jó. Bocsásd meg, hogy emiatt nem tudom a valóságban megélni azt a méltóságot, amelyre teremtettél, amelyet Krisztusban a megtérésemkor az újjászületéssel odaadtál. Bocsásd meg, hogy nem tudom szeretni és elfogadni önmagam. Bocsásd meg, hogy a szégyent sem helyesen kezelem. Megpróbáltam mindenkinek megfelelni / kemény, kritikus, cinikus, támadó lettem (válaszd ki, amelyik rád vonatkozik). Köszönöm, hogy nem kell többé ezzel a teherrel élnem. Köszönöm, hogy nem kell többé szégyellnem magam. Elhatároztam, hogy ma lemondok a szégyen takargatásáról. Köszönöm, hogy Jézus viselte helyettem a kereszten a szégyent, a gyalázatot és az elutasítottságot is. Így általa én a szégyen hamuja helyett a méltóság fejdíszét viselhetem, elutasítottság helyett elfogadásban élhetek és járhatok. Kérlek, segíts, hogy a mindennapokban egyre inkább Isten igazságaira tudjam építeni az önértékelésemet és az önbecsülésemet, tudjak határokat húzni, nemet mondani, tudjam a gyakorlatban is szeretni és elfogadni önmagam, és képes legyek másokhoz is úgy viszonyulni, ahogyan te teszed. Jézus nevében kérlek. Ámen."*

„De többé nem vagyok bizonytalan, nem kell megfelelnem senkinek, nem mások, hanem Isten irányítja az életem. Szeretem ezt a nőt, akivé ő formál.”

Vágyból valóság

Hogyan válhat ez valósággá az életünkben? Ahogyan a fa példája is mutatja, az elutasítottság olyan mélyen gyökerező és olyan szerteágazó, sokféleképpen befolyásoló hatás az életünkben, amelynek a feltérképezése, kitisztogatása időbe telik. De már a felismerés, megértés és a tudatos döntés is felszabadító, hogy szakítunk a múlttal, és Isten szeretett gyermekeiként továbblépünk a jövő felé.

Velem is így történt. Megkönnyebbülés volt számomra, amikor az elutasítottságról és a negatív következményeiről hallottam. Végre megértettem önmagam, hogy mit miért tettem és teszek. Miért érzem magam rosszul, miért vagyok annyira bizonytalan, mi az az erő, amely akkor is visszatart, ha tudom, hogy lépnem kellene. Megértettem azt is, miért olyan nehéz elfogadnom Isten szeretetét, miért kapcsolódom kicsit furcsán és nehezen másokhoz. Akkor elindultam a szabadulás és belső gyógyulás útján, s ez az út vezetett ahhoz, aki ma vagyok. Isten egy félénk, bizonytalan lányból azzá a nővé formált, akinek álmodott. Olyan kihívások elé állított, melyeket korábban meg sem hallottam volna. Messze túlvitt a határaimon. A lány, aki csak álnéven írt, ma könyveket ír, százakat tanít. És nem kell már mindenkinek megfelelnie, tökéletesnek lennie.

Közben Isten arra is tanít, hogy nemet mondjak, határokat húzzak. Folyamatosan formál, dolgozik az életemen. Nem mondom, hogy már nem fáj, ha átnéznek rajtam, vagy ha konfliktusba kerülök. A leggyengébb pillanataimban a legtöbbször most is az elutasítottsággal van dolgom.

De többé nem vagyok bizonytalan, nem kell megfelelnem senkinek, nem mások, hanem Isten irányítja az életem. Szeretem ezt a nőt, akivé ő formál. Szeretem, hogy folyton csiszol és alakít. Nélküle nem az lennék, aki vagyok. A sebeim hoztak közel hozzá, atyai szívéhez, szeretetéhez.

Azért írom ezt a könyvet, hogy te is átéld ugyanezt, hogy a szabadság és az egészséges élet ne csak egy lehetőség, hanem valóság, személyes tapasztalat lehessen a számodra. Bízom benne, hogy nem mész el közömbösen e sorok mellett. Bízom benne, hogy nem hárítasz tovább, és végre lemondasz a szégyen takargatásáról, a másokra mutogatásról vagy a folytonos küzdésről.

Helycsere – avagy első lépések a fejdísz felé

Lehet, hogy a szabadsághoz vezető utad hosszú, göröngyös és hiábavalónak tűnő kanyarokkal teli lesz. Az én utam sem egy autópálya volt. Ha elakadnál, visszacsúsznál, akkor se add fel, mert a végén Isten tágas térre vezet.

Sokan el sem indulnak a gyógyulás útján, mert az első lépéseket túl fájdalmasnak és félelmetesnek látják. Elhiszik azt a hazugságot, hogy jobb a múltat minél mélyebbre temetni. Bátorítalak, hogy ne halogasd az indulást, és ne félj! Minden út az első lépéssel kezdődik. S az első lépést akár most is megteheted. Ne légy passzív! Indulj! Lépj ki ma! A többit bízd az Úrra!

Először is *nézz szembe a fájdalommal*, a múlttal, és ismerd el a problémád. Ahogyan az orvos is csak akkor tud segíteni, ha a beteg megosztja a tüneteit, úgy Jézus is megvárja, amíg feltárod előtte a szívedet. „*Öntsd ki szívedet, mint a vizet, az Úr színe előtt!*" (JSir 2,19) Öntsd ki úgy, ahogy van! Ne félj, Jézust nem fogod meglepni, hiszen jobban ismer, mint te önmagadat. Ott volt, amikor a fájdalmas dolgok történtek. Neki is fájt, hogy át kellett élned őket. Látta, amikor elhitted a hazugságokat, amikor a félelem, a keserűség, a bizonytalanság gyökeret vert az életedben, és azóta is arra vár, hogy megértsd: nem ez az ő terve a számodra. Öntsd ki a szíved, és kérd, hogy ő vezessen végig a gyógyulás útján!

„Erősödj meg Isten szeretetében és elfogadásában! Isten már elfogadott!”

Amikor szembenézel az elutasítottsággal, felidézed életed fájdalmas eseményeit, eszedbe jutnak azok, akik megbántottak. Megbántottak azzal, hogy rosszat tettek vagy mondtak, vagy épp ellenkezőleg: semmit sem tettek érted, semmit sem mondtak neked, amikor kellett volna. A második lépés a gyógyulás felé, hogy *bocsáss meg* ezeknek az embereknek - akár olyanoknak is, akik már meghaltak! Engedd el az adósságukat, ne maradj hozzájuk kötve, odaláncolva a múlt fájdalmához, szégyenéhez! Jézus a kereszten így könyörgött: *„Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!”* (Lk 23,34) Isten bocsánatát kérte az ellene vétkezőknek. Nem tartott haragot azokkal, akik elutasították, megszégyenítették, vagy elfordultak tőle. Kövesd a példáját! Engedd el a tartozásukat, lépj tovább! Hagyd magad mögött a múltat, és indulj el a jövőd felé!

Ezután *szabadulj meg az elutasítottság gyümölcseitől*. Ismerd be, hogy ezek bűnök voltak, hagyd őket magad mögött. Akkor is, ha átmenetileg segítettek, akkor is, ha távolról ezek a magatartásformák „sikereket hoztak" neked. Hozd az Úr elé, és tedd le egyenként a keserűséget, haragot, neheztelést, lázadást, kisebbrendűségi érzést, ítélkezést, maximalizmust, perfekcionizmust - mindazt, ami az elutasítottság gyümölcseként felnövekedett az életedben.

Erősödj meg Isten szeretetében és elfogadásában! Isten már elfogadott! Feltétel nélkül, örökkévaló szeretettel szeret. Ő nem rangsorol, *„mert Isten nem személyválogató”* (Róm 2,11), neki nincsenek másodosztályú gyermekei. Erősödj meg ebben a hitben, hogy attól függetlenül, hogy te mit érzel vagy gondolsz, Isten elfogadott, és soha nem küld el magától. Már az ószövetségi időkben is azt mondta Izráelnek: *„De amíg Isten nem veszi el az életet, az a szándéka, hogy még az eltaszított se maradjon tőle eltaszítva.”* (2Sám 14,14b)

Kezdd el önmagadat is elfogadni! Isten alkotása vagy (Ef 2,10), az ő csodálatos, egyedi, megismételhe - tetlen teremtménye. Értékes vagy a számára, egyszülött Fiát engedte a kereszthalálba érted. Vágyik a veled való kapcsolatra. Fáj neki, amikor azt látja, hogy nem tudod szeretni önmagad, rosszakat mondasz magadról, nem

tudod elfogadni mások szeretetét, gondoskodását, nem engeded, hogy a szeretet a szívedbe hatoljon és meggyógyítson. Engedd, hogy szeressen az Isten! Engedd, hogy megmutassa a szeretetét másokon keresztül is irántad, mert csak így leszel képes újra élni.

Engedd, hogy szeressen az Isten! Engedd, hogy megmutassa a szeretetét másokon keresztül is irántad, mert csak így leszel képes újra élni.

Húzz határokat! Határold körül a felelősségi körödet, tudd, hogy mettől meddig terjed. Ne nem a tied! Így kisebb az esélye, hogy olyan dolgok miatt is szégyenkezz, amelyek nem hozzád tartoznak.

Tévedni szabad! Viszonyulj helyesen a hibáidhoz - ne szégyennel, amely lebénít, passzívvá tesz, és rólad szól, inkább bűntudattal, amely elismeri a tévedést, és motivál a fejlődésre. Fordíts hátat a szégyennek, hogy a hibákat se érezd végzetesnek!

Hagyj fel a magyarázkodással, vállald a felelősséget! Fogadd helyesen a visszajelzéseket - a kritikákat és a dicséreteket is. Ha vannak határaid, tudni fogod, miért vagy felelős. A jobbító szándékú észrevételt áldásnak, ne pedig támadásnak, ítéletnek tekintsd! Halld meg ugyanakkor a dicséretet is, ne tekintsd csupán udvariassági gesztusnak.

Isten defibrillátora

A Szentlélek a mennyei defibrillátor, melynek érintése vissza tudja hozni az életbe a szívünk, lényünk elhalt részeit is. Érintésére újra életre kel a szív, újra pulzál, lüktet, megtelik élettel. Ahogy a Lélek gyógyító munkáját végzi, ez az élet áramlani kezd, szétárad, és megelevenít halott érzelmeket, életet visz elhalt kapcsolatokba. A kőszív helyett hússzívet ad az Isten, ahogyan megígérte: *„Új szívet adok nektek, és új lelket adok belétek: eltávolítóm testetekből a kőszívet, és hússzívet adok nektek."* (Ez 36,26)

A cikk az ajánlott könyv 5. fejezetét tartalmazza.

„Ne szégyelljétek hiteteket; emlékezettek arra, hogy ez a mártírok, hitvallók, reformátorok és szentek ősi evangéliuma!”

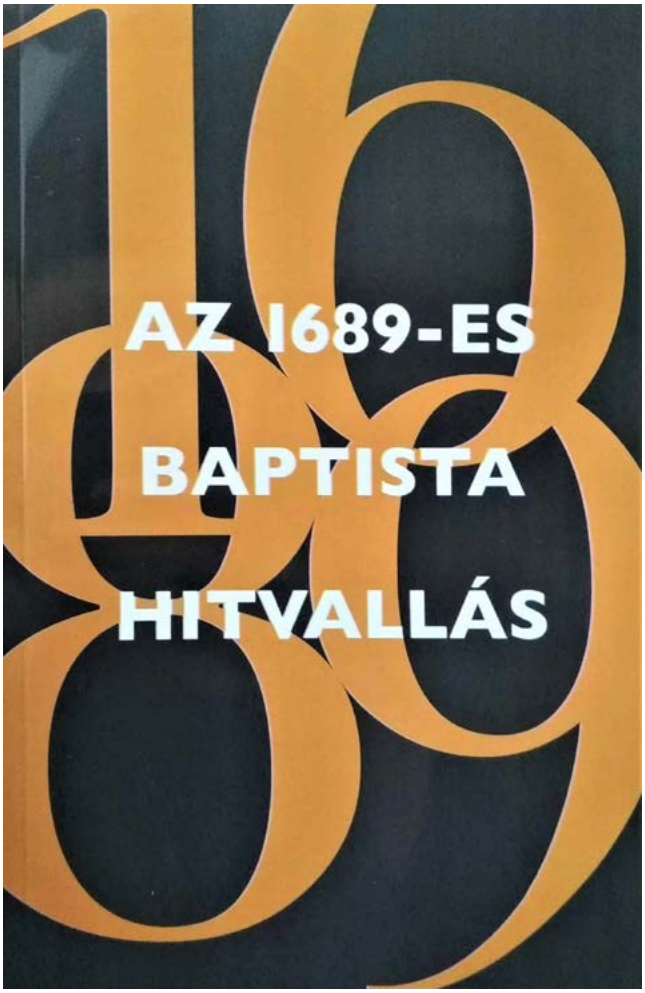

Az 1689-es Baptista Hitvallás

A Második Londoni Hitvallás szentírási igazolásokkal

Soli Deo Gloria Kiadó, Budapest, 2023, 98 oldal

Az 1689-ben kiadott 2. Londoni Baptista Hitvallás 1855-ben Spurgeon irányítása alatt újra kiadásra került, elsősorban saját gyülekezete (Metropolitan Tabernacle) tagjai számára.

Spurgeon bevezető szavai ismertetik talán legjobban e régi-új hitvallás óriási értékét.

> *„Ez az ősi dokumentum a legkiválóbb összegzése azoknak a dolgoknak, amiket a legbizonyosabban hisznek közöttünk. A Szentháromság [Isten, JHVH] megőrző keze által hűségesek maradtunk dicsőséges evangéliumunk nagy tételeihez, és még elszántabbnak érezzük magunkat, hogy állandóan megmaradjunk azoknál.*
>
> *Ez a kis kötet nem kötelező erejű előírásként vagy hitszabályzatként kerül kiadásra, hogy ezáltal béklyóba legyetek szorítva, hanem segítségképpen számotokra a vitában, megerősítésként a hitben és az igazságban való épülés eszközeként.*
>
> *Gyülekezetünk fiatalabb tagjai benne megtalálnak dióhéjban egy dogmatikát, és a szentírási bizonyítékok segítségével képesek lesznek arra, hogy megindokolják a bennük levő reménységet.*
>
> *Ne szégyelljétek hiteteket; emlékezettek arra, hogy ez a mártírok, hitvallók, reformátorok és szentek ősi evangéliuma! Mindenekfelett ez Isten igazsága, amelyen a pokol kapui nem tudnak erőt venni.”*

Angliában a kegyelem tanait hirdető partikuláris baptisták első kiadott hitvallása 1644-ben jelent meg, még a híres Westminsteri Hitvallás előtt. Később, az 1651-ben Londoni Hitvallásként revideált dokumentumot 1677-ben továbbfejlesztették, kiegészítették, a heves vallásüldözések leállta után pedig 1689-ben megerősítve kiadták. Ezt a több évszázados, most újra kiadott és felújított, mai nyelvezetű anyagot tarthatja kezében az olvasó – mely 32 fejezet valószínűleg a valaha készült legrészletesebb, legbiblikusabb, leginkább szentíráshű baptista hitvallás a történelemben.

„A gyülekezetvezetés kérdése gyakran ugyanolyan jelentéktelen, mint a székek színének kérdése.”

Csiha Márton

EGY KÖNYV VEZETŐKNEK

> *Bízzatok vezetőitekben, és hallgassatok rájuk, mert ők vigyáznak lelketekre úgy, mint akik erről számot is adnak. Hadd tegyék ezt örömmel, és ne sóhajtozva, mert ez nem válnék javatokra.* (Zsid 13,17)

Meggyőződésem, hogy ma Magyarországon a gyülekezeteknek elsősorban nem újabb, tágasabb épületekre, nem jól bevált missziós eszközökre, nem vonzó programokra vagy modern dicsőítő csapatokra van szükségük, hanem hűséges, élő hitű, alkalmas és képzett pásztorokra/presbiterekre.

Természetesen nem azt mondom, hogy az előbbiek nem hasznosak a gyülekezet és a misszió szempontjából, hanem azt, hogy az utóbbi nélkül minden más csak homokra épített erőlködés. A vezetők hiányának problémája valós, egyre szembetűnőbb, s ezt az Egyházon belül is egyre többen látjuk így.

Ugyanakkor sajnos sokszor a gyülekezetek ezt azzal próbálják orvosolni, hogy igyekeznek megtalálni a jó kiállású, udvarias, megnyerő szónoki képességű fiatal férfiakat, a legrégebben hűségesen résztvevő idősebb férfi testvéreket, vagy éppen a jól befutott vállalkozókat, a domináns erős vezető képességgel megáldott embereket, akiket jó eséllyel felkérhetnek a presbiteri szolgálat betöltésére. A gond ott kezdődik, hogy sok gyülekezet nincs tisztában a Biblia tiszta és határozott tanításával az elöljárókra vonatkozóan. A gyülekezetvezetés kérdése gyakran ugyanolyan jelentéktelen, mint a székek színének kérdése.

Sőt, néhány hívő számára a székek színe jóval nagyobb jelentőséggel bír. Sajnálatos az, amikor egy gyülekezet szem elől veszti, hogy a gyülekezetvezetés egyike a legfontosabb kérdéseknek, amelynek messzemenő következménye van az egész gyülekezetre nézve. Egész egyszerűen azért, mert a gyülekezet olyanná válik, amilyenek az elöljáróik.

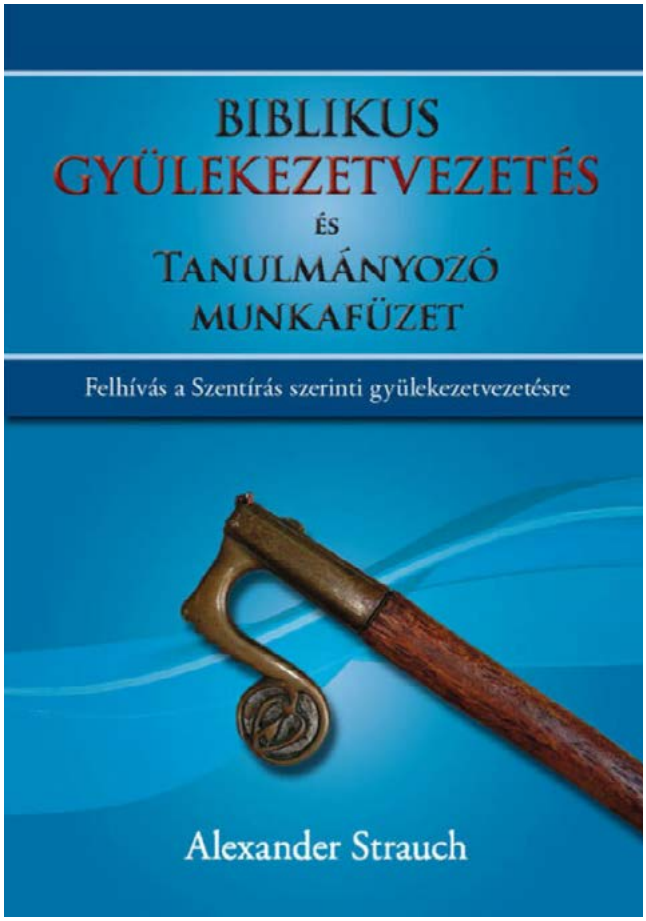

Alexander Strauch

Biblikus gyülekezetvezetés és tanulmányozó munkafüzet

Evangéliumi kiadó, 2022, 472 oldal

Személyes példám, hogy hiába végeztem bibliaiskolát, teológiát, szolgáltam több gyülekezetben az elmúlt tizenöt évben, nagyon kevés ismeretem volt arra vonatkozóan, hogy mit ért a Biblia a gyülekezet elöljárósága alatt. Illetve volt egy határozott elképzelésem, ami jó esetben még talán igei is volt, de az elmúlt egy évben rá kellett döbbenjek, hogy töredékét sem láttam mindannak, amit Isten rendkívüli részletességgel kijelentett az Ő Igéjében erre vonatkozóan.

Az Úr egy évvel ezelőtt hozta a két tagú vezetőségünk (vezetőtársam és jómagam) elé Alexander Strauch, Biblikus gyülekezetvezetés és tanulmányozó munkafüzet c. könyvét, pont akkor, amikor a legnagyobb szükségünk volt rá, mivel a tapasztalataink, el-

„Véleményünk szerint a ma elérhető könyvek közül ez a legátfogóbb, legalkalmasabb tankönyv a presbiteri szolgálatra való felkészítéshez.”

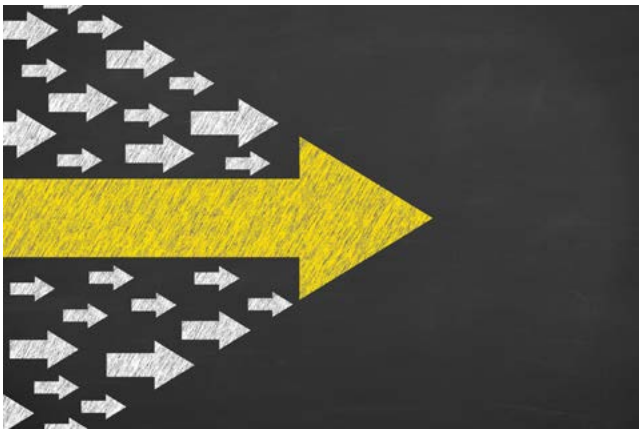

képzeléseink a vezetőségről sokszor ellentétben voltak egymással és nagyon nehezen tudtunk vállvetve előre haladni. Ez a könyv alapjaiban formálta át és helyezte tiszta, biblikus alapokra az elöljáróságról alkotott képünket. Az adott igeszakaszokat tanulmányozva sorra kaptunk válaszokat a kérdéseinkre, s egyre erősebb egységet teremtett bennünk Isten Lelke. Havonta egy alkalommal találkozunk, hogy átbeszéljük az aktuális részeket, de sokszor egy délelőtt sem elég, ezért általában inkább reggeltől délutánig tanulmányozzuk Isten Igéjét a könyv mentén. Megfogott bennünket az, ahogy Alexander Strauch rendkívüli alapossággal gyakorlatilag az összes Igét és témát kifejti, ami a pásztorolásról, presbiteri hivatásról, elöljáróságról szól.

A könyv első része (első öt fejezet) a biblikus gyülekezetvezetők öt legfontosabb tulajdonságát mutatja be: a pásztori vezetés, a megosztott vezetés, férfi vezetés, minőségi vezetés és szolgáló vezetés. Ez az öt alapelv adja a biblikus gyülekezetvezetés szerkezetét. Sajnos számtalan gyülekezet egyáltalán nincs tudatában azoknak a biblikus kritériumoknak, amelyet az Ige támaszt az elöljárókkal szemben. Ezért a könyv alcíme: „Felhívás a biblikus gyülekezetvezetés helyreállítására.”

A könyv második része (hatodik fejezet) a gyülekezeti vezetésről szóló biblikus tanítás védelmét tartalmazza. Minden gyülekezetnek van valamilyen struktúrája, szerkezete. A kérdés csak az, hogy ez a struktúra mennyire alapul hagyományokon, megszokásokon, és mennyire az Ige tanításán. Ez a rész világos tanítást ad a több presbiter által történő gyülekezetvezetés bibliai alapjairól (mind az Ó- és Újszövetségből).

A könyv harmadik és egyben utolsó része (a hetediktől a tizenharmadik fejezetig) alapos magyarázatot ad a gyülekezeti elöljárókról szóló igeszakaszokról. Ez a rész a könyv szíve-lelke, az a sziklaszilárd igei fundamentum, amelyen a gyülekezeti vezetők öt legfontosabb tulajdonsága alapszik. Itt taglalja többek között az Apostolok Cselekedetei, az 1 Thesszalonika, a Filippi, az 1 Timóteus, az Titusz, az 1 Péter, a Jakab és a Zsidókhoz írt levelek összes elöljárókra vonatkozó igeszakaszait. Az igetanulmányozást nagyban segíti az, hogy tartozik a könyvhöz egy munkafüzet is, amely mélyreható kérdésekkel segít feldolgozni a témákat. Mi általában otthon elolvassuk a kiadott fejezetet, egyénileg végigmegyünk a soron következő lecke kérdésein, majd közösen átbeszéljük az adott rész legfontosabb gondolatait és a kérdésekre adott válaszainkat. Minden alkalom mély, nyitott és őszinte beszélgetéseket eredményezett.

Véleményünk szerint a ma elérhető könyvek közül ez a legátfogóbb, legalkalmasabb tankönyv a presbiteri szolgálatra való felkészítéshez. És milyen nagy szükség van erre! Ezért szívből ajánljuk minden lelkipásztornak és gyülekezetvezetőnek, hiszen kiváló eszköz arra, hogy a gyülekezeten belül valósulhasson meg a presbiterek és a leendő presbiterek képzése. Hisszük, hogy nekünk, pásztoroknak elsődleges felelősségünk és elhívásunk, hogy a potenciális férfi jelölteket elsősorban mi tanítványozzuk, képezzük és készítsük fel, mielőtt szolgálatba állítanánk őket.

„Van egyfajta elköteleződésem a múlt eseményeinek föltárására, dokumentumainak megőrzésére, publikálására.”

AZ EGYSÉG KERESÉSE

A Jó Pásztor Alaíptvány a legújabb könyvében a magyar baptista történelem különleges időszakába enged bepillantani. A továbbiakat a könyv előszvában modja el dr. Almási Mihály.

Isten iránti hálával bocsátjuk útjára a Jó Pásztor Kiadó legújabb kötetét, ami a maga nemében kuriózum.

2021 karácsonyára jelentettük meg a Meyer Henrik önéletrajzot, az idei karácsonyra pedig két újabb Meyerhez kapcsolódó írást ebben a kötetben. Egybe véve egy amolyan „Meyer trilógia” látott napvilágot a két nevezett karácsonyra.

Valamit az előzményekről.

Néhány évtizede aktívabban foglalkozom a számomra - és persze mások számára is - fontos iratok, dokumentumok, levelek megmentésével. Már diákkoromban készítettem interjúkat főleg idős családtagokkal, összegyűjtöttem az elérhető dokumentumokat, fényképeket, publikáltam is ezeket.

Családfákat szerkesztettem, történelmi kiállításokat rendeztem. Egyik ezek közül a Cleveland Ohio-i Bethánia Magyar Baptista Gyülekezet alapításának 85. évfordulójára készült, amivel kapcsolatban egy emlékkönyvet is írtam. (Letölthető: www.dralmasimihaly.hu)

Később már Magyarországon, a baptista misszió 150. évfordulójára Szigetszentmiklóson - épp 25 éve - nagyszabású misz- sziótörténeti kiállítást terveztem, amit Jimmy Carter ottani látogatásakor nyitottunk meg. Jó ideig voltam a Baptista Levéltár vezetője is...

Van egyfajta elköteleződésem a múlt eseményeinek föltárására, dokumentumainak megőrzésére, publikálására. Ennek a gondolkodásmódnak és célnak a jegyében jelentettem meg a Meyer önéletrajzot.” (Forrás: Meyer Henrik Önéletrajzom, Előszó)

Időközben 2022 tavaszán stroke-ot kaptam, aminek következményeként elvesztettem a beszédkészségemet, és kerekes székbe kényszerültem. Az 54 napig tartó klinikai kezelés és rehabilitáció nyomán, de elsősorban az Úr egész életemben megnyilvánuló kegyelméből, ma újra tudok beszélni és segédeszköz nélkül járni. - Övé legyen a dicsőség!

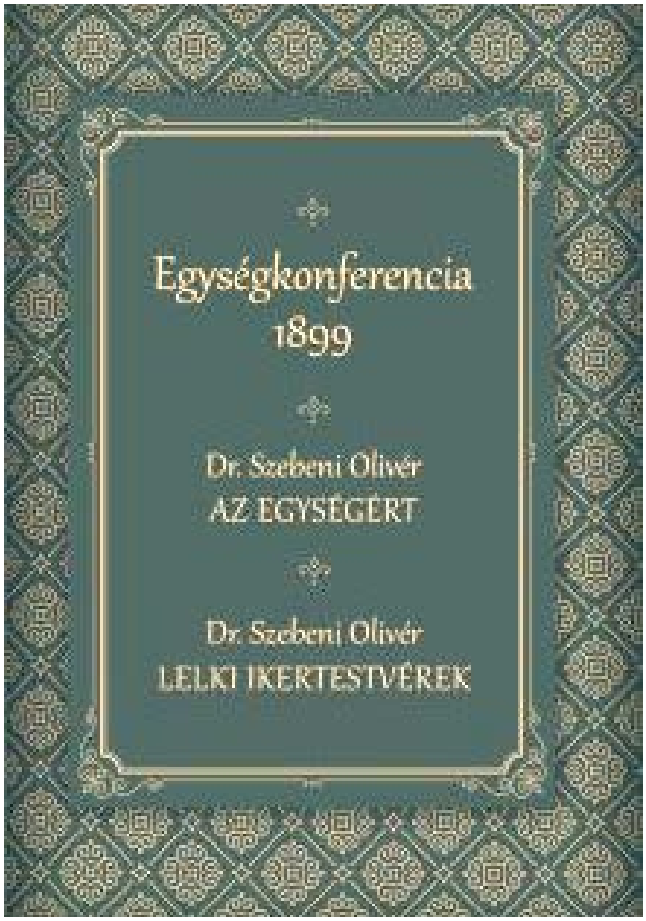

Dr. Almási Miháy – Dr. Szebeni Olivér

Egységkonferencia 1899

Jó Pásztor, 2022, 173 oldal

Már a stroke előtt elkezdtünk foglalkozni két témával Meyer kapcsán Dr. Szebeni Olivérrel, hajdan volt gyermekkori lelkipásztorommal, későbbi tanárommal, kollégámmal, aki a maga 94 évével, óriási energiával vetette rá magát az ügyre, miután megígértem neki, hogy „ha az Úr akarándja és élünk”, az újabb két tanulmányt is kiadom. Mindkettő elkészült.

Az egyik (e könyv első része) egy itt szintén közölt, jegyzőkönyvhöz kapcsolódó tanulmány címe: Az egységért. Maga a jegyzőkönyv az 1899. február 15-16-án tartott IV. Országos Értekezlet gyorsírás alapján leírt

„A fiatalabb azonban erősitette, hogy ez az igazi vonat, s minthogy bátyja engedni nem akart, beszállt maga.”

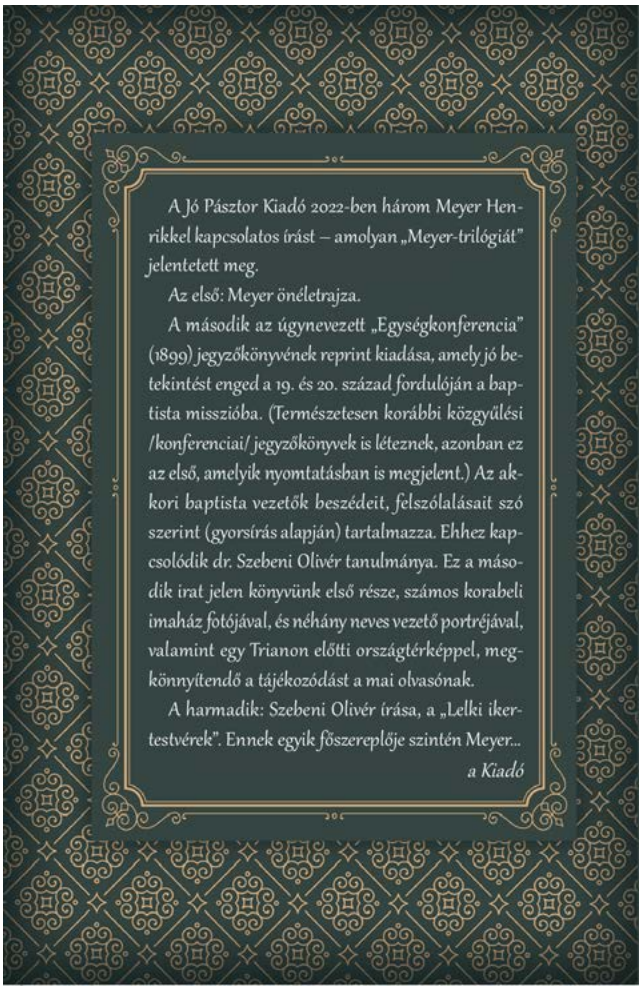
A Jó Pásztor Kiadó 2022-ben három Meyer Henrikkel kapcsolatos írást – amolyan „Meyer-trilógiát” jelentetett meg.

Az első: Meyer önéletrajza.

A második az úgynevezett „Egységkonferencia” (1899) jegyzőkönyvének reprint kiadása, amely jó betekintést enged a 19. és 20. század fordulóján a baptista misszióba. (Természetesen korábbi közgyűlési /konferenciai/ jegyzőkönyvek is léteznek, azonban ez az első, amelyik nyomtatásban is megjelent.) Az akkori baptista vezetők beszédeit, felszólalásait szó szerint (gyorsírás alapján) tartalmazza. Ehhez kapcsolódik dr. Szebeni Olivér tanulmánya. Ez a második irat jelen könyvünk első része, számos korabeli imaház fotójával, és néhány neves vezető portréjával, valamint egy Trianon előtti országtérképpel, megkönnyítendő a tájékozódást a mai olvasónak.

A harmadik: Szebeni Olivér írása, a „Lelki ikertestvérek”. Ennek egyik főszereplője szintén Meyer...

a Kiadó

és kiadott füzete. Közösségünk akkori neve: Magyarországi Baptista Gyülekezetek. Érdekessége, hogy ez az első nyomtatásban megjelent jegyzőkönyv. A konferencia célja a kibékülés, az egység helyreállítása. Azért közöljük reprint kiadásban, hogy az olvasó hitelesen végigkövethesse az előadásokat, felszólalásokat, szó szerint, és betekintést nyerjen a 19. és 20. század fordulóján a baptista misszióba. Ehhez kapcsolódik Dr. Szebeni Olivér tanulmánya. A szerző a tőle megszokott alapossággal magyarázza, kiegészíti, értékeli a jegyzőkönyvet.

Közlünk számos korabeli imaházfotót, néhány neves vezető portréját - természetesen a teljesség igénye nélkül -, valamint egy Trianon előtti birodalmi térképet, megkönnyítendő a tájékozódást a mai olvasónak.

A második Szebeni tanulmány címe: Lelki ikertestvérek. Hogy kik voltak ők, azt én sem árulom el, merthogy a szerző is csak az írás végén leplezi le őket.

Remélve, hogy az olvasók ismerete bővül és elmélyül, megerősödik hitük és buzgóságuk, útjára bocsátjuk ezt a könyvet, békét és áldást kívánva a 2023-as új esztendőre.

EGY RÉSZLET AZ EGYSÉGKONFERENCIA JEGYZŐKÖNYVÉBŐL

Csopják Attila egy példatörténettel világította meg az akkori helyzetet a konferencia résztvevői számára.

Eddig mi többször nem értettük meg egymást és ebből fájdalmak és kellemetlenségek eredtek. Meg kell egymást a jövőben jobban értenünk, és egymásra szivesebben ügyelnünk. E tekintetben szolgáljon például a következő hasonlat:

Két édestestvér kiment Budapesten a keleti pályaudvarba azon czélból, hogy a legközelebbi vonattal Mármarosszigetre utazzék.

Reggel volt, s ők idején kiérve, megváltották a jegyeket és bementek a váróterembe.

A fiatalabbik észrevette, hogy a Mármaros-felé menő vonat készen áll, hivta bátyját, hogy szálljanak be; de a báty nem akart beszállani, mondván, hogy ez nem a jó vonat, az igazi vonat még csak későbben fog indulni.

A fiatalabb azonban erősitette, hogy ez az igazi vonat, s minthogy bátyja engedni nem akart, beszállt maga. A vonat elindult, s az ifjabbik testvér nagyon elkeseredett bátyja makacsságán, el is panaszolta ezt útitársainak, s emellett folyton aggódott bátyja állapotán, hogy mit fog most tenni.

A bátyja pedig, mikor látta, hogy öccse erővel elszakadt tőle és a vonattal el is ment, szintén nagyon elszomorodott öcscsének hirtelenkedésén és felette búsult azon, hogy vajjon, mit is fog csinálni öcscse azon a vonaton, mely ki tudja, hova viszi őt. Háromnegyed óra mulva előállott az igazi vonat, felszállt reá a báty és azzal elutazott. De a vonaton sem volt nyugta, mindig bántotta öccsének elszakadása és ezt sok útitársának keservesen elpanaszolta. Szomorúságában alig is evett útközben.

Estére megérkezett a vonat Mármaros-szigetre. A báty leszáll nagy búsan, de.... ime, mikor az állomásra

„Mindkettő jó vonaton utazott.”

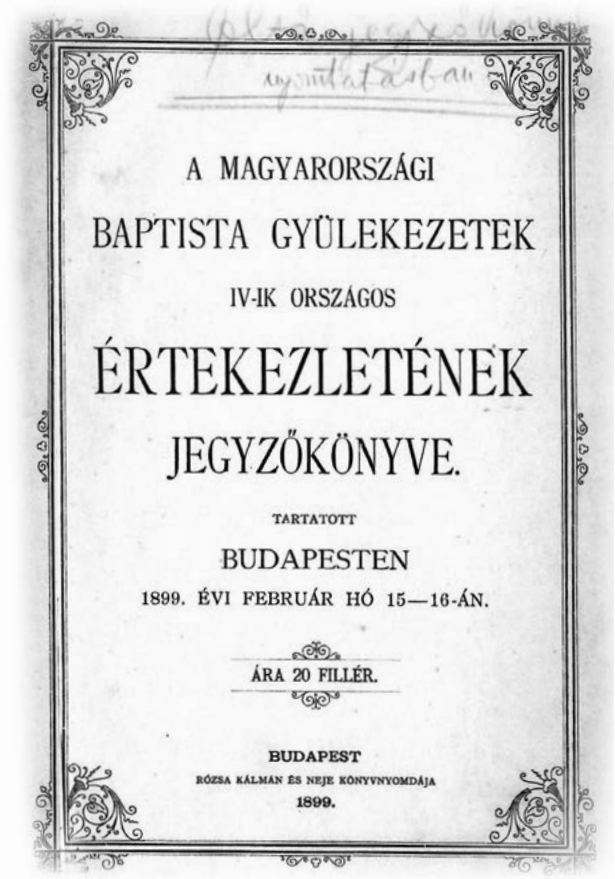

A MAGYARORSZÁGI
BAPTISTA GYÜLEKEZETEK
IV-IK ORSZÁGOS
ÉRTEKEZLETÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE.
TARTATOTT
BUDAPESTEN
1899. ÉVI FEBRUÁR HÓ 15—16-ÁN.
ÁRA 20 FILLÉR.
BUDAPEST
RÓZSA KÁLMÁN ÉS NEJE KÖNYVNYOMDÁJA
1899.

11

Meyer Henrik

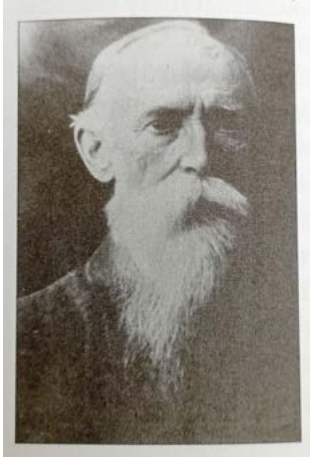

Csopják Attila

Szabó András

Bodoky Lajos

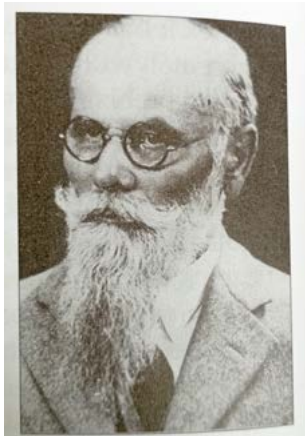

Udvarnoki András

Boros Imre

lép, ott találja öcscsét, aki szintén szerencsésen megérkezett. Nagy volt egyiknek is, másiknak is az ámulata, no meg az öröme!

Mindkettő jó vonaton utazott. De hogy volt ez lehetséges? Hát úgy, hogy az egyik Budapestről a Szolnok-Debreczenen keresztül haladó vonattal ment, a másik pedig a Hatvan-Miskolcz-Sátoralja-Ujhelyen keresztül vonuló vonattal utazott. Mind a két vonat estére Mármaros-szigetre ér. (Királyházán egyesül.)

Ha ez a két testvér tudta volna ezt, mennyi aggodalomtól, bánattól és elkeseredéstől menekült volna meg. Nem itélte volna el egyik a másikát, hanem megértve egymást, nyugodtan utazhattak volna czéljuk felé.

Így kell nekünk is magunkra vigyáznunk, hogy soha ne itéljük el atyánkfiát mielőtt a dolgot tisztának nem látjuk. Meg kell egymást érteni és nem szabad egymásról gonoszt feltételezni.

„A magyarázó igehirdetés célja, hogy egy adott bibliai szakaszra nézve megértsük az eredeti szerzői szándékot, majd azt a mai korban úgy tolmácsoljuk, hogy azt a hallgatók megértsék és a saját életükben alkalmazni tudják.”

AZ IGE TOLMÁCSOLÁSA

Újabb sorozatrésszel bővült az *Egészséges gyülekezetek építése* című könyvsorozat. A legújabb kiadvány a Magyarázó igehirdetés címet viseli és Isten szavának közérthető és bibliahű tolmácsolását fejti ki. Hasznos minden igehirdetőnek és igehallgatónak egyaránt.

> *„A magyarázó igehirdetés célja – amint látni fogjuk e könyv révén –, hogy egy adott bibliai szakaszra nézve megértsük az eredeti szerzői szándékot, majd azt a mai korban úgy tolmácsoljuk, hogy azt a hallgatók megértsék és a saját életükben alkalmazni tudják. Mindezt azzal a reménységgel, hogy ennek révén egyre inkább Krisztushoz közelítünk. A módszer nagyon egyszerű, de nem leegyszerűsítő: olvasni, magyarázni, alkalmazni a textust. Jó példa lehet számunkra Ezsdrás, az írástudó, Nehémiás kortársa, aki szintén ezt a módszert követte: »Érthetően olvastak a könyvből, Isten törvényéből, és azután magyarázták és értelmezték az olvasottakat.« (Neh 8,8). Figyeljük csak meg ezeket a fontos kifejezéseket: értelmezték, magyarázták, érthetően olvasták föl (azaz: úgy olvasták és magyarázták, hogy a hallgatók megértették – a ford.). Tehát, a hűséges igehirdető a szakasz felolvasása után nem a saját véleményét mondja el, nem olyan üzenetet fűz hozzá, amely eltér a szerzői szándéktól. A szöveg ihletése és írása a szerző, vagyis Isten dolga. És éppen ez ad az ige magyarázatának és hirdetésének megkerülhetetlen jelentőséget.”*

- írja az előszóban Miguel Núñez lelkész.

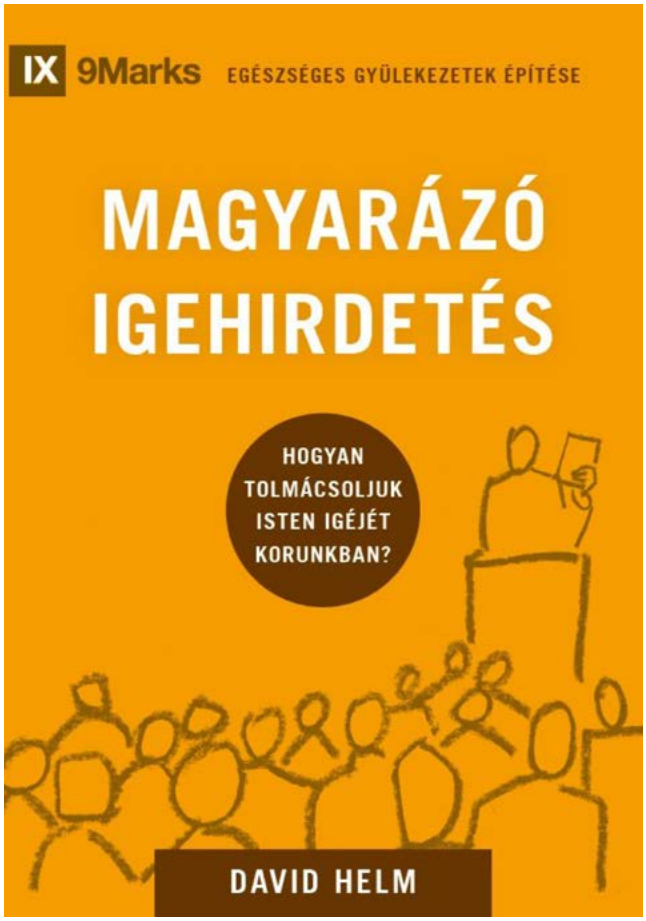

David Helm

Magyarázó igehirdetés

Hogyan tolmácsoljuk Isten igéjét korunkban?

Paulus Alapítvány, 2023, 137 oldal

A hazai keresztyén körökben ismert *Langham bibliaolvasó műhely* célja is hasonló. A John Stott által alapított angliai központú szolgálat számára is kulcsfontosságú gondolat, ahogy az egykori anglikán lelkész mondta: „senki sem prédikálhat másoknak, hacsak nem mondta el igehirdetését előbb a saját szívének.” David Helm, Expositional Preaching könyvében külön fejezetet szán a kontextualizáció fogalmának is, mely koncepciót a nemrég elhunyt Tim Kellertől is ismerhetünk.

> *„A magyarázó igehirdetés tekintélyt képviselő igehirdetés, amely a prédikáció hangsúlyait és felépítését*

„Valóban azt hirdetem-e, ami a Szentírásban van? Úgy teszem-e, hogy az a hallgatót a szükséges módon megítéli, a Megváltót dicsőíti és előmozdítja a jelenlevők megszentelődését?”

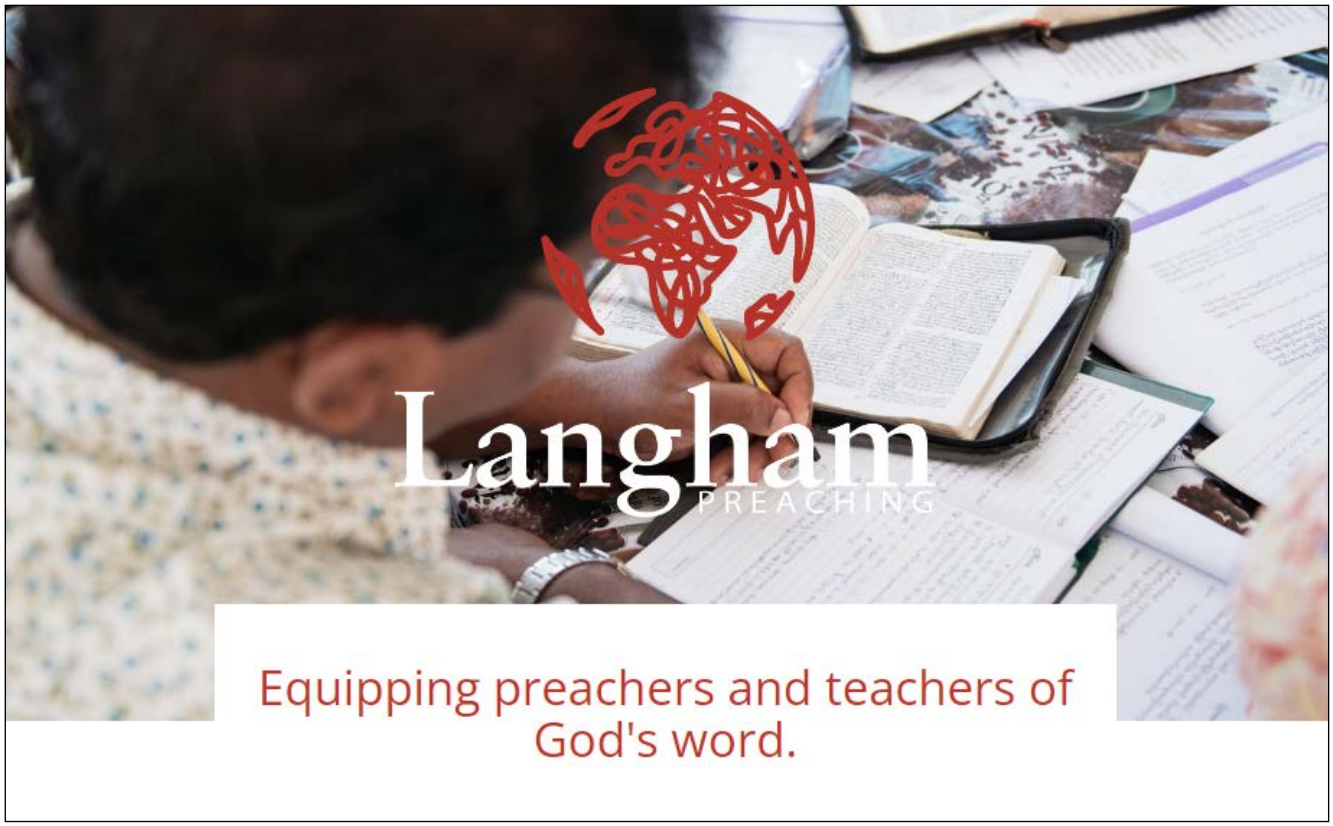

A langhampreaching.org nyitóoldala

tekintve megfelelően igazodik az adott textus hangsúlyaihoz és felépítéséhez. Ilyen módon azt hozza ki az igéből, amit a Szentlélek helyezett bele, és – ahogyan ezt Simeon megfogalmazta – nem erőltet bele a textusba semmit, amiről csak az igehirdető gondolja, hogy benne van.

Persze, ennek a folyamata ennél azért összetettebb. Erről szól a könyv többi része. Azokkal a jellegzetes hibákkal kezdjük, amelyeket különösen akkor követünk el, amikor igyekszünk az üzenetet kontextualizálni.

Ezután azokat a nehézségeket és szempontokat vesszük sorra, amelyek az exegézis során merülnek föl. Hogyan értsük meg az adott szakaszt a Biblia egészének fényében, és hogyan hirdessük az üzenetet a mi mai korunkban? Bár ez a könyv elsősorban bevezetésül szolgál a magyarázó igehirdetéshez, azt remélem, hogy azoknak is hasznos, akik már benne vannak az igehirdetés és tanítás szolgálatában, és úgy találják majd, hogy egy jó mércét szolgáltat, amely segítségével meg lehet vizsgálni a saját szolgálatunkat.

Szándékunk az is, hogy amolyan önellenőrzés gyanánt is használni lehessen, és szembesítsen a kérdéssel, hogy vajon én így végzem-e a szolgálatomat? Valóban azt hirdetem-e, ami a Szentírásban van? Úgy teszem-e, hogy az a hallgatót a szükséges módon megítéli, a Megváltót dicsőíti és előmozdítja a jelenlevők megszentelődését?

A magyarázó igehirdetés komoly elvárásokat támaszt és nagy kihívást jelent. Nem könnyű fejleszteni magunkat, hogy egyre inkább képessé váljunk rá, hogy Isten igéjét hűségesen hirdessük.”

Langham műhely Magyarországon:
langham.hu

Rendelés:
https://webshop.paulus.hu/product/magyarazo-igehirdetes-hamarosan

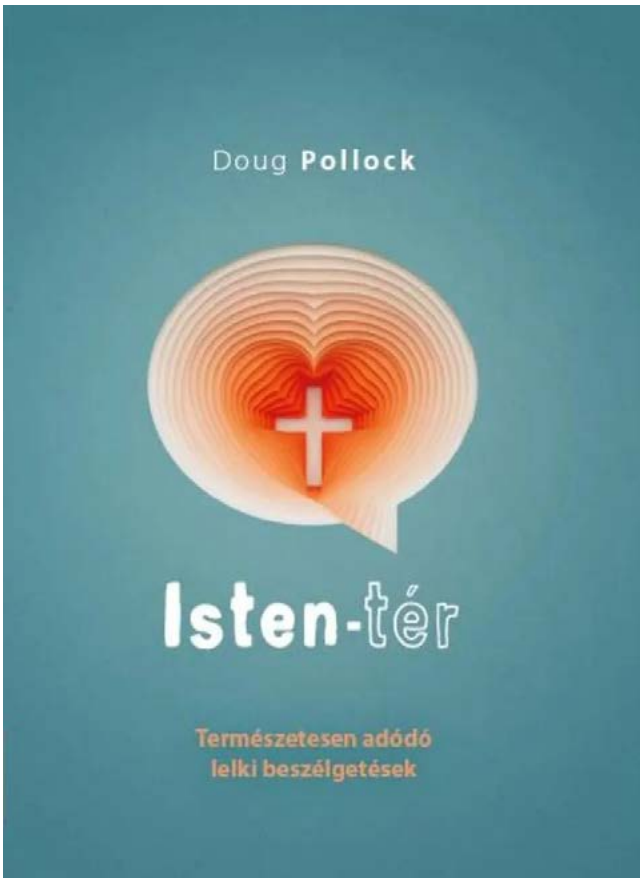

Doug Pollock

Isten-tér

KIA, 2018, 200 oldal

Éppen egyik barátunkkal, munkatársunkkal, családtagunkkal vagy egy friss ismerősünkkel beszélgetünk – és érezzük Isten ösztönzését, hogy mondanunk kellene valamit. De mit? S mi az, amit jobb, ha nem mondunk? Hogyan hozhatjuk szóba Istent anélkül, hogy ezzel véget érne a beszélgetés? Isten hozott az Isten-térben!

Mi is ez az Isten-tér? Ahol a Szentlélek bámulatos dolgokat vihet végbe mindennapos beszélgetések révén. Ahol az őszinteség és az átláthatóság utat nyit mások felé. Ahol az emberek élete kihívásokkal kerül szembe és megváltozik. Ismerkedjünk meg az életből vett történetekkel, melyek hétköznapi emberekről szólnak, akik megtanulták, hogyan vonjanak be másokat gazdag lelki beszélgetésekbe – olyan beszélgetésekbe, amelyek ajtókat nyitnak meg. A könyv újfajta megközelítése és a felkínált gyakorlati eszközök segítségével tartalmas kapcsolatokat teremthetünk másokkal, miközben a legfontosabb dolgokról beszélgetünk velük.

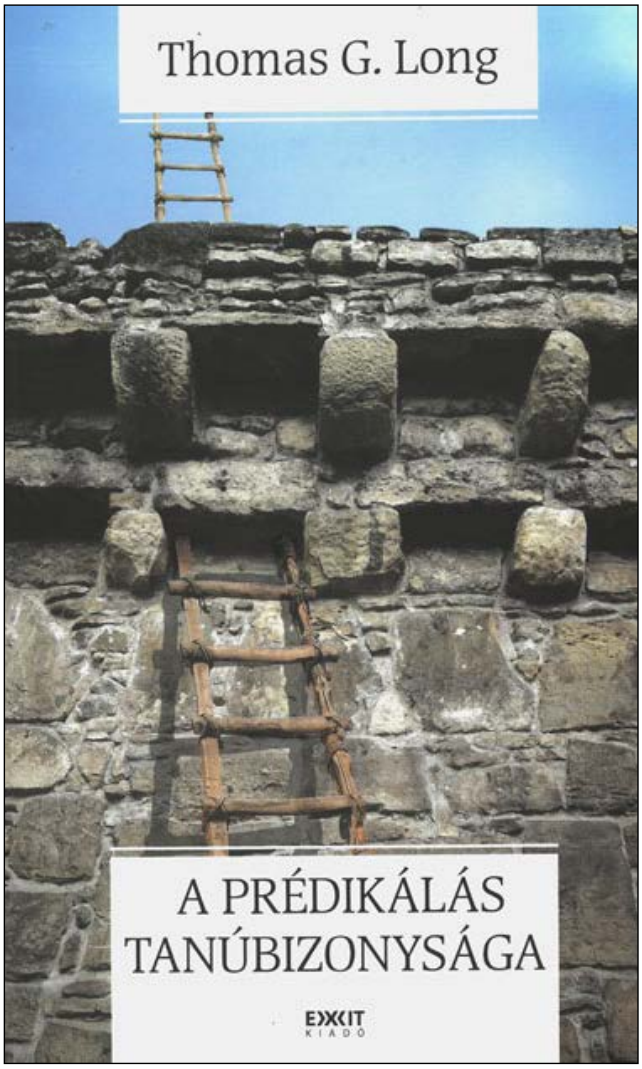

Thomas G. Long

A prédikálás tanúbizonysága

EXIT, 2019, 352 oldal

Az emrikai szerző homiletikai szakkönyvében a bibliai alapokon álló és Paul Ricoeur által inspirált metaforát – a tanú, a bizonyságtevő szóképet – vetíti ki az igehirdető lelkész jellemére, teológiai munkásságára, a prédikálásra való felkészülés teljes folyamatára, illetve a gyülekezettel való viszonyára. A prédikáló lelkész ugyanis tanú, aki Isten-tapasztalataiban „látott már valamit”, amiről úgy érzi, hogy feltétlenül beszélnie kell, és erről bizonyságot kell tennie az „övéi” előtt.

Thomas G. Long professzor presbiteriánus/református lelkész. Tanított a Princeton-on, a Columbia Theological Seminary-ban, a Candler School of Theology-ban az Emory Egyetemen. Végigprédikálta az Egyesült Államokat és előadást tartott a legjelentősebb teológiai főiskolákon. Lelkésznemzedékek tekintik mentoruknak.

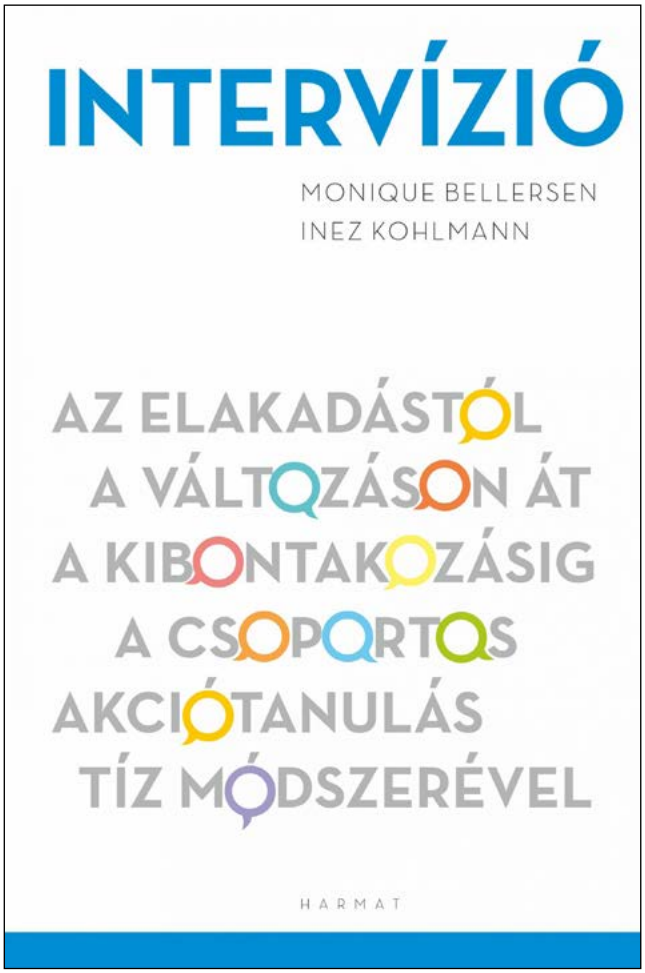

Inez Kohlmann, Monique Bellersen

Intervízió

Az elakadástól a változáson át a kibontakozásig a csoportos akciótanulás tíz módszerével

Harmat, 2021, 196 oldal

Milyen kérdést hallottunk mostanában, amelyik előrevitte a munkánkat?

Az intervízió a szakmai tudás fejlesztésének olyan módszere, amelyben közelebbi vagy távolabbi kollégák segítenek egymásnak túljutni a munkájuk során felmerülő nehézségeken, elakadásokon, makacsul ismétlődő kudarcokon és kellemetlen helyzeteken. Az intervízió során egy 5-8 főből álló csoport sok-sok kérdés megfogalmazásával göngyölíti fel az éppen aktuális témagazda esetét.

Könyvünk a 10 legjobb intervíziós módszert magyarázza el, amelyek kevés tapasztalattal is megtanulhatóak, hamar eredményre vezetnek, és bármely fejlődni kívánó profitorientált vagy non-profit szervezetben, csoportban használhatóak.

Marie Chapian, William Backus

Az igazságot mondd magadnak!

CLC Magyarország, 2019, 208 oldal

Találd meg a kiutat a depresszióból, a szorongásból, a félelmekből, a haragból, vagy bármilyen más problémából a tévhit-terápia alapelveinek alkalmazása által!

Az életedben jelen lévő dolgok jelentős része annak következménye, hogy hogyan gondolkodsz: téves gondolatmenetek, sérült érzelmek, helytelen viselkedésmódok, rossz reakciók és boldogtalanság. Az egészséges gondolkodás felé vezető úton az az első lépés, hogy megtanulod kezelni a gondolataidat. Ez a könyv arról szól, ezt hogyan tudod helyesen tenni. Feltárja előttünk a szerzők által tévhit-terápiának nevezett, életet átformáló módszert, amely - többek között - segítségedre lehet:

- az otthonodban,
- a körülményeid elfogadásában,
- a problémáid kezelésében,
- egy ellenséges környezetben és
- a gondolkodásmódod megváltoztatásában.

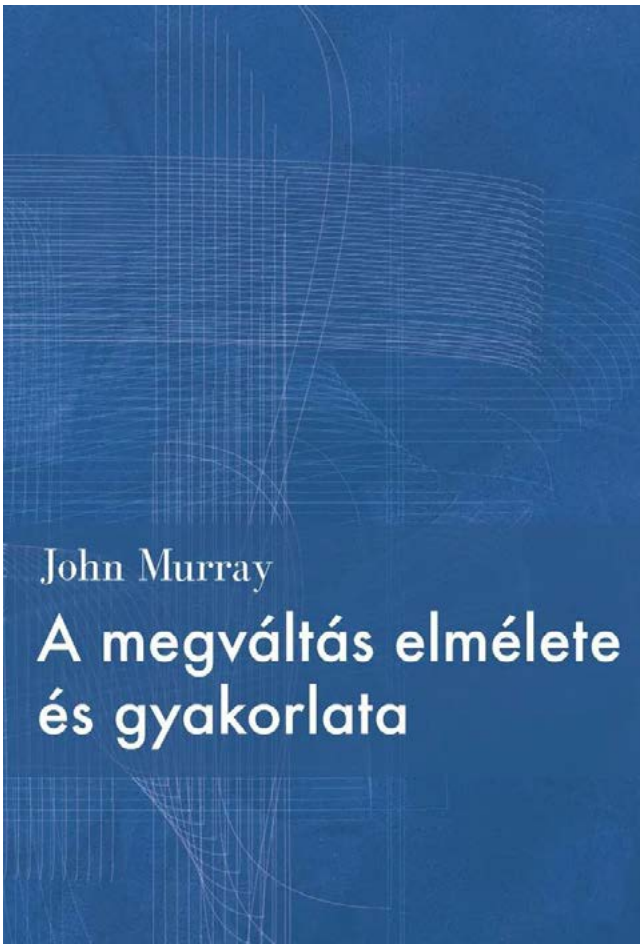

John Murray

A megváltás elmélete és gyakorlata

KIA, 2022, 224 oldal

Ez a mű eredetileg 1955-ben jelent meg, de azóta az évek során több tucat alkalommal kiadták már. A könyv módszeresen magyarázza a megváltás mindkét oldalát – annak megvalósítását Krisztus jóvátételén keresztül, illetve a hívők életében történő alkalmazását. Murray teológiai klasszikusában először a jóvátétel szükségességét, lényegét, tökéletességét és hatályát vizsgálja. Ezután áttér az elhívás, az újjászületés, a hit és bűnbánat, a megigazulás, a gyermekké fogadás, a megszentelődés, az állhatatosság, a Krisztussal való közösség és a megdicsőítés bibliai tanításának tárgyalására.

> *„A könyv, amit az olvasó a kezében tart, egy kis teológiai remekmű, mely minden oldalán levett saruval keresi a választ a teológia nagy kérdéseire. A könyvet elolvasva – akár egyetértünk annak szerzőjével, akár nem – e kérdések kapcsán józanabbul és világosabban fogunk látni és gondolkodni.”* Carl R. Trueman

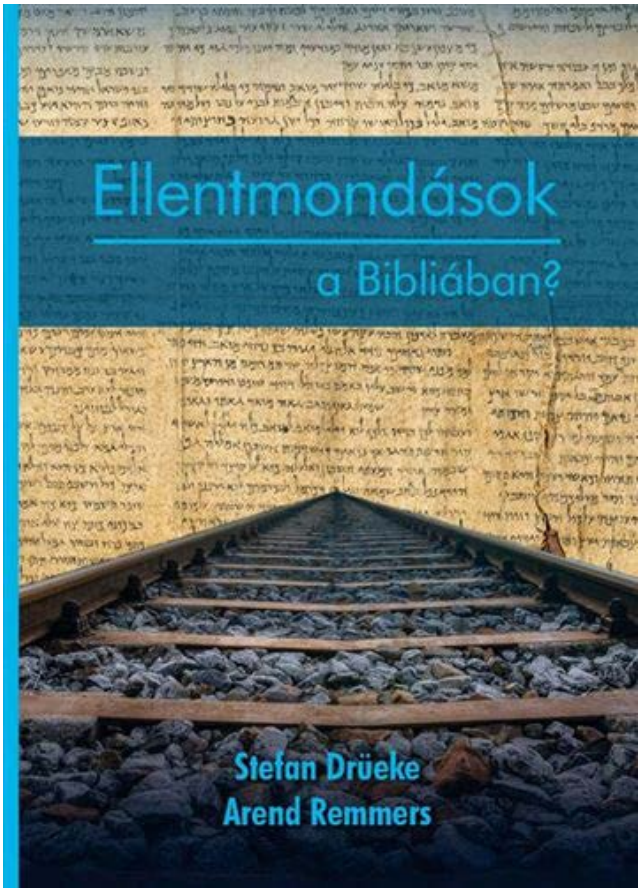

Stefan Drüeke, Arend Remmers

Ellentmondások a Bibliában?

Evangéliumi, 184 oldal

A Bibliában található ellentmondások témája mindig is foglalkoztatta az embereket. Már az ókorban is voltak olyanok, akik feladatuknak tekintették, hogy hibákat kutassanak fel a Szentírásban. Ez a kutatás – úgy tűnik – máig sem ért véget. Ezt bizonyítja az is, hogy az interneten számtalan honlap sorol fel olyan ellentmondásokat, amelyek állítólag a Bibliában találhatók. Ez a könyv utánajár ezeknek a kritikus kérdéseknek. A Biblia szövegét pontosan és összefüggéseiben vizsgálja, figyelembe veszi az eredeti héber és görög szöveget is. Az olvasó előtt egyértelművé válik: a Biblia hiteles és méltó a bizalomra. A sok, állítólagos ellentmondást gyorsan el lehet oszlatni, miközben az is kiderül róluk, hogy a Szentírás isteni ihletettségének szép bizonyítékául szolgálnak.

Ez a könyv nagyszerű segítség lehet a kételkedőknek és azoknak, akik nekik segíteni szeretnének. Ezenkívül azoknak is, akik Isten Igéjét szeretik, és keresik a magyarázatot az ún. nehéz igehelyekre.